

DE INJURIIS.

QVÆ
HAUD RARO NOVIS NUPTIS,

I. Per Sparsionem Dissectorum culmorum frugum Germ.

Durch das Zerderling = Streuen /

II. Per injustam interpellationem ulterioris proclamationis,

Durch ungebührlichen Einspruch /

III. Per ligationes Magicas,

Durch das Nestel = Knüpfen /

inferri solent,

Quas

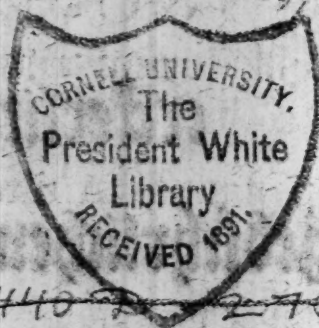
Adjectis Summariis & Indice,

Per varias quæstiones practicas tractavit, examinavit, & præjudi-
ciis hinc inde illustravit

Patronus Nupturientium.

Sumptibus, Gottlob Ernesti Strunzi, Quedlinburg. & Afcenienfis
Bibliopol. Anno M DC XCIX.

~~7440 270~~

A.7021

BK

PROOEMII

SUMMARIA.

*Injuria est delictum atrox, & in-
sum Theologis, & JCtis 1.
Cui graves pœna statuta. 2.*

*Quæ injuria hic tractentur 3.
Injuria h. l. in tribus membris pro-
ponuntur. 4. 5. 6.*

Quam frequens & atrox sit delictum injuria, constat non
tantum ex Sacris literis,
Psalm, 52.

Syrac. 27. v. 16. & c. 22. v. 30.

Et octavo præcepto Decalogi,
Sed & ex textibus juris

l. 1. ff. & C. de Injur.

ex traditis Theologorum

*Dante in Casib. Conscient. tit. Vom Göttlichen Gesetze sect. 2,
quæst. 115.*

Et JCtorum

Harprecht. §. 10. Inst. de Injur. n. 63.

Berlich. part. 5. Concl. 62. n. 1. seqq.

Carpzov. pr. Crim. quæst. 94. n. 13.

ut hinc eidem non immerito à Principibus graves sint indictæ &
statutæ pœnæ.

*Const. Carol. art. 110. verb. fin. soll demnach der Außruffer sol-
cher Schmach nach Vermögen der Rechte und Erma-
lung des Richters gestraffet werden*

Ordin. Camer. part. 2. tit. 28. §. und sonderlich sehen

Const. Elect. Saxon. 42. part. 2.

Braunschweigische Landes-Ordn. §. 75.

Anhaltische Landes-Ordn. tit. 40.

- 3 Animus autem pro tempore non est in genere de Injuriis, seu materia ubi vis obvia differere, eorumque species exponere, sed tantum illas describere, quæ novis nuptis interdum inferri solent, ex
4 quibus hæc tres præcipuas saltem elegi, I. quæ fit per sparsos dis-
5 lectos frugum culmos durch das Heckerling streuen II. per injustam
6 interpellationem ulterioris proclamationis durch ungebührlichen Einspruch III. per Ligulas Magicas durch das Nestel knüpfen: De quibus singulis speciales quasdam quæstiones in foro haud infrequenter horis succisive elaboravi, & hisce pagellis inclusi. Deus autem ter Optimus Maximus sospitet meos conatus, quo feliciter navigem, & portum exoptatum attingam.

MEMBRI PRIMI

De Sparsione dissectorum culmorum frugum. Von dem Heckerling streuen.

SUMMARIA.

Scortis & prostibulis relegandis imponuntur fæta straminea

Stroh-Kranze. I. & quare. 2.

Unde ortum traxerit das Heckerling streuen. 3. 4.

Sponsa persentit exinde injuriam sive sit nocens, sive innocens. 5. 6. 7.

I. Q. An sponsa contra taliter delinquentem competat actio injuriarum. 10. & quare II. 12.

Nuptie vocantur Hochzeitlich Ehren- und Freuden-Tage 14.

Putant, quod per hoc factum indicetur defloratio Sponsa hætenus occulte habita. 17.

Declaratio de bona Sponsæ fama non liberat injuriantem. 20.

& 26. Si civiliter sit actum 29. & in injuriis realibus 30.

An nocentium peccata liceat pro- palare. 22. 38. 39.

Focus non excusat 24. & dist. n. 45.

neg. protestatio. 25.

Conversatio in meliorem partem interpretanda, ut delictum excludatur. 31.

Virginitas præsumitur in puellis, divitibus & pauperculis. 32.

Virginitas à natura proficiscitur. 34. Trans-

Transfert onus probandi in adver-
sarium. 35.

Diffamatio liberat à Calumnia pœ-
na, sed non ab actione Injuria-
40.

Fama est fallax & mendax. 41.

Quomodo reales fiant injuria. 47.

Sponsa si nolit agere non subit peri-
culum fame. 49.

Crudelis est, qui famam negligit. 51.

Injuria diffamat, non infamat. 54.

& 91.

Quomodo vita & fama pari passu
ambulent. 55.

Bona fama dependet ab honestate.
56.

Sponsa etiam potest Magistratui
indicare ad inquirendum. 57.

II. An Sponso ob hoc delictum de-
tur actio Injuriarum? 58.

Sponsa in favorabilibus equipara-
tur uxori. 60.

Ex una injuria interdum quadru-
plex oritur actio. 66.

Defensio competit Sponso, quia Spon-
so, non ex potestate Maritali. 67.

Quotuplex consummatio Matri-
monii. 68.

Hæc injuria mediate afficit Spon-
sum. 69.

An Sponsus teneatur retinere deflo-
ratam 70. etsi vi sit compressa.
quid si stupri gnarus corruptam
cognoverit. 71.

III. An Sponsus verberans depre-

hensum in actu spargendi, ut post
aliquot dies moriatur, ordina-
ria homicidii pœna sit plectendus
N. 72.

Homicidium non est dolosum, sed
culposum, quod non capitale. 73.

In lethaliute vulnerum Medici
sunt consulendi. 75.

Quibus dissentientibus standum il-
lorum sententia, qui vulnus non
lethale, asserunt. 77.

Pro gravitate culpa sponsus punien-
dus. 78.

Ignoscendum est ei, qui se ulcisci
voluit provocatus. 79.

Difficilimum justum temperare do-
lorem. 80.

Regula wer Menschenblut vers-
geust / dessen Blut soll wieder
vergossen werden / procedit in
homicidio doloso, non culposo. 84.

IV. An Sponsus propter hoc factum
Sponsam possit repudiare? N.
86.

Culpa debet tenere autores. 89.

Sicut malevoli homines verbis in-
juriis non possunt infamare
Sponsam, ita nec factis. 90.

Sicut existimationi illius, qui lau-
datur ab eo, qui nulla laude di-
gnus parum aut nihil accedit, ita
de honore & existimatione Spon-
sa nihil detrahatur verbis inju-
riis à levi quodam homine pro-
latis. 92.

*A verbis injuriosis licet argumen-
tari ad injurias reales. 92.*

*Ob mores sponse improbos, ad Ma-
trimonii consummationem spon-
sus cogi non potest. 94.*

*V. An secundo Marito competat
actio injuriarum, si uxori, cum
primo nuberet Marito, hac inju-
riosa sparsio sit facta? N. 100.*

*Ubi nulla injuria effectualiter est
dicta vel facta, ibi nec dabitur
injuriarum actio. 102.*

*Secundus Maritus succedit ex jure
singulari. 104.*

Kauff gehet vor Miethe. 106.

*VI. An secundus Maritus tertium
mediante injuriarum actione
cogere possit, ut manifestet de-
linquentem? N. 108.*

*Intestet Reip. ut delicta puniantur,
modo sint vera delicta. 111.*

*Injuria ex sparsione facta cum uxor
primo Marito nuberet, non per-
tinet ad Maritum. 114.*

*VII. An non actio injuriarum we-
gen des Heckerlings streuens
etiam competat patri filia. A.
117.*

*Si filia cum Marito jam egit in ju-
dicio, pater ab actione Injuria-
rum excluditur. 125.*

*VIII. Quomodo investigabitur au-
tor hujus delicti. 126.*

*Cum sit difficilis probationis, recur-
rendum erit ad Conjecturas. 127.*

Et quae ha. 128.

Tortura hic non habet locum. 135.

*Alias quis gravius puniretur in mo-
do probandi, quam ex modo con-
demnandi. 136.*

*Artibus Magicis & diabolicis non
licet inquirere in autorem hujus
delicti. 137.*

*Non sunt facienda mala, ut eveniant
bona. 137.*

*IX. An pro investigando hoc deli-
cto, Reo possit deferri juramen-
tum dist. 138.*

*Reo indicis gravato deferri potest
juramentum purgationis 141.*

*X. Quanto tempore hac injuria
praescribatur. 142.*

*Injuria realis extra corpus est anna-
lis: In corpus est perpetua. 144.
145.*

*XI. Quomodo hic delinquens erit
puniendus. 146.*

*XII. Quomodo puniendus, qui vilem
hominem mercede conducit ad
hoc facinus perpetrandum 148.*

*Mandans homicidium cum homi-
cida parem sustinet poenam 150.*

*Rei turpis nullum est mandatum.
151. dist. inter interesse Man-
dantis, & Mandatarii, & nulla
est obligatio, & interesse lesi &
Reip. & obligantur ambo. 152.*

*Mandans & Mandatarius ratione
poena equiparantur 154.*

*An non autem & quomodo hasce
Injurias avertere & impedire pos-
sint 155.*

1. Custodibus nocte constitutis 156.

2. Si benedictio Sacerdotalis fiat
in aedibus privatis 157.

quo casu specialis dispensatio impe-
tranda 158.

*Affinia I. ratione sponsi, si ipsi nocte
nuptias precedente exponatur in-
fans ante fores domus, wenn dem
Bräutigam des Nachts vor
der Hochzeit ein Kind vor die
Thür gesetzt wird 159.*

1. An hac expositio sit licita 160.

Natos parere, postmodum autem
exponere & nutrire nolle, non
solum à sensu humano, sed &
ferarum bestiarum natura alie-
num est. 160.

Rationes obstantes ponderantur n.
162.

*Qua infamiam evitare vult, debet
vita honesta studere, & evitare,
ne impregnetur ib.*

Honor non servatur ei, qui se sedu-
xit in scelus. 163.

Stuprum reddit infamem 164.

Per expositionem partum occultare
non licet 165.

Omnino hic magna subest impietas.
167.

Honor proprius in stuprata praten-
di non potest, qui fundamentum
habet virtutem & virginitatem
168.

Veritas magis amica 169.

*Mater misericordiam non inveniet
in aliis, quam ipsa penes se non ha-
bet. 171.*

2. An hoc factum sit injuriosum
172.

Ex facto ignominioso inferatur inju-
ria. 173.

3. An Sponso competat actio injuri-
arum contra exponentem 174.

Exponens potest cogi, ut infantem
tollat 175.

Si exponens ignoretur infans voca-
tur expositus Ein Findel-Kind.
176.

Jus tollendi & educandi competit
Magistratui, altam Jurisdictio-
nem habenti 177.

Si exponens indagetur, temporalis
relegatione puniri solet. 178.

An liberis expositis possit recusari
receptio in Collegia Opificum Ob
sie bey den Gilden und Zunft-
ten können auf und angenom-
men werden. 180.

Pater est is, quem nuptia demon-
strant. 183.

Receptos tamen excludere non pos-
sunt. 185.

2. Quoad Sponsam affinis erit inju-
ria, quando primo nuptiarum
die Corona Sponsalitiae des Hoch-
zeit: Kranzes privatur, & ipsi
vitta imponitur, wenn sie vor der
Zeit gehaubet wird. 186.

Quod

1. **Q**Uod prostibulis & scortis relegandis, in quibusdam Civitatibus sarta straminea imponantur, müssen Stroßfränge tragen/ est in apico
Bechman dissert. de Jur. Numellar. cap. 4. §. ult.
Dæpler, in Theatro pœnar. cap. 20. p. 750.
2. quæ propter venalem pudicitiam meritam luunt pœnam: Sed unde ortum duxerit pessima hæc consuetudo, vel potius perversitas,
3. quæ novis nuptis malevoli homines, nocte nuptiales solennitates præcedente, prope illarum ædium limina culmos dissectos spargunt, & sparsione usque ad templum continuant, inquirere non potui;
4. Nisi forte eo intendant, quod sicut culmus aristæ adhuc junctus est signum integritatis, ita dissecti culmi Sint signum corruptionis, & hinc indicare velint, quod sponsa de virginitate amissa sit suspecta, quod factum vulgo vocatur der Braut Heckerling streuen
Hoppins dissertat. de joco cap. 5. §. 15.
5. Utroque autem casu sponsa, siue sit nocens, siue innocens, tantam persentit injuriam, quæ extra corpus vix poterit esse atrocior, &
6. major: Et quidem illo casu, quatenus peccatur in modo impudicitiam manifestandi; Hoc vero tanto magis, quod delinquens innocentem non pepercerit
Hoppins d. l.
8. Et hinc non dubitatur, quin temerarius hic Reus ad satisfactionem
9. debitam hinc inde possit conveniri. Melioris autem ordinis gratia
10. dicenda in dodecate quæstionum proponam. Quæritur itaque
 I. An non sponsæ contra taliter delinquentem, wieder den/so ihr Heckerling gestreuet/ competat actio Injuriarum? Aff. cum hoc factum sit quàm maxime injuriosum, tendatque in perpetuam Sponsæ ignominiam
*arg. §. 1. de Injur. v. vel si quis ad infamiam alterius; item dolo-
 ve male fecerit, quo quid eorum fieret*
L. item apud, 15. §. 27. ff. eod. v. si quis fecerit ut alium infamet
12. crescatque 2. injuria, quod delictum factum sit in platea, seu loco
13. publico: Reputatur enim atrocior, quæ fit in loco publico
Farinar. pr. Crim. quest. 105, n. 186.

& quæ multis adstantibus & videntibus tempore lætitiæ, & gaudii publici facta

Farinac. d. l. n. 100.

siquidem hoc tempus vulgo vocari solet der hochzeitliche Ehren : 14
und Freudentag

Speidel. in Specul. Jurid. Jurid. Polit. Liv. H. vol.

Hochzeiten 136.

Quod gaudium 3. hoc facto quam maxime contristatur & turbatur. 15
Infimulque 4. exaggeratur hæc injuria ex vulgi fama, quæ diffundi- 16
tur non tantum per totam Civitatem, sed & per regiones adjacen-
tes. Plerique enim sibi persuasum habent, quod per hoc factum 17
indicaretur defloratio sponsæ hætenus occulte habita, & quod virgi-
nitas ipsius sit suspecta. Oblivam Injuriarum atrocitatem nemo 18
denegabit Sponsæ actionem Injuriarum, maxime cum de dolo so in-
juriantis animo non possit non constare

L. 3. §. 1. ff. & L. 5. C. de Injur.

Nec liberabunt reum (quæ etiam in sequentibus quæstionibus re- 19
currere possunt) exceptiones I. Si se declaret de bona Sponsæ fama, 20
utpote quæ declaratio in foro recepta, maxime si fiat ante litem
contestatam, eaque actor nolens volens contentus esse cogatur,
nec ulterius admittatur, si actionem injuriarum continuare velit,

Beust. ad L. si postea quem §. si damnaretur v. circa quam do-

Et inam. ff. de injur.

Moller part. 4. Const. 24. n. 32. seq.

Carpzov. part. 2. quest. 97. 1. 12. 13. 14. & lib. 6. R. 110. n. 1. seqq.

Mevius Cons. 13. n. 40.

Nec 2. quod Sponsa de conversatione liberiori sit suspecta, & hinc 21
infamaverit nocentem, allegando pro se

L. eum qui nocentem 18. ff. de injur.

cujus hæc sunt verba: Eum qui nocentem infamavit, von est æ-
quum, ob eam rem condemnari: peccata enim nocentium nota
esse & oportere, & expedire. Nec 3. quod diffamatio vulgi præ- 22
cesserit, ex qua fama divulgata. Nec 4. ipsum excusabit, quod jo- 23
co hoc fecit

L. 1. §. 3. ff. de Injur.

cujus hæc sunt verba: Si quis per jocum percutiat, injuriarum non tenetur. Et quod per jocum fit, non est sinistre interpretandum

Tabor in Barbos. locuplet. lib. 9. cap. 83. ax. 2.

- 25 Nec 5. quod sponsa in corpore non sit læsa. Nam 4. ad 1. quod declaratio, de bona actricis fama, in atrocioribus injuriis locum non
26 habeat, dissentiente actrice.

Carpzov. d. quest. n. 16.

Finckelthaus Obs. 50. n. 25.

Mevius d. Conf. n. 46.

- 27 Cum & protestatio utut solennissima ab injuria non excuset, aut quaquam ratione officere valeat, ut per se injuriosa graviter non offendant, sive præcedat, sive sequatur protestatio.

Mevius d. l. n. 48. ubi Bald. Jason. & alios allegat consentientes.

- 28 & hinc per declarationem non promiscue omnes injuriæ tollantur
Carpz. Finckelth. d. l.

- 29 Deinde declaratio cessat, si civiliter & æstimatorie fuerit actum

Carpzov. lib. 6. R. 110.

- 30 Prout nec declaratio obtinebit, Si injuriæ fuerint reales, ut hæc sunt; cum nec in realibus obtineat actio ad palinodiam; Quid enim reus in his recantaret

Eckolt in Pandect. ad lit. de Injur. §. 24.

- 31 Ad 2. R. quod conversatio, si fiat cum honestis, & honeste, sit res adiaphora & indifferens, quæ in meliorem partem interpretanda, ut delictum excludatur

Paaian. de probat. lib. 2. cap. 25. n. 37.

- 32 & in virgine potius virginitas, pudicitia & honestas præsumatur, quod non solum verum est in puellis, & mulieribus divitibus &
33 splendidis, sed etiam in vilibus & pauperculis. Nam & hæc virgines & honestæ præsumuntur, quoniam inter pauperes & humiles, dummodo sint honestæ, & inter ingenuas & opulentiores nulla est distantia

L. humilem. C. de incest. nupt.

Carpzov. pr. Crim. quest. 68. n. 81. & 28.

- 34 maxime cum virginitas sit qualitas, quæ a natura proficiscitur.

Pacian. lib. 2. cap. 2. n. 6.

Et hinc grave onus probandi transferat in adversarium

35

Carpzov. d. l. n. 82.

36

Et posito, quod Sponsa aliquo modo hilarior, vel etiam nocens fuerit, tamen delinquens hic peccavit in legitimo manifestandi modo, qualis non est sparsio culmorum dissectorum, tempore imminenti-um nuptiarum facta, & pravus animus injuriose revelantis rem effi-
cit iniquam

37

c. cum minister. & c. relegantes. 23. quest. 3.

Harpreebi §. 1. Inst. de Injur. n. 106.

Nec ei patrociniabitur

L. eum qui nocentem ff. de Injur.

Cum veritas convitii non excuset delinquentem,

38

Farinao. pr. Crim. quest. 105. n. 247.

Carpzov. quest. 96. n. 73. qui Gail. Moller.

Schneidevv. & alios allegat consentientes.

Quo & inclinatur Constitut. Carol. art. 110. in fin.

Und ob sich auch gleichwohl die aufgelegte Schmach der zugemasteten That in der Wahrheit erfinde / sol dennoch der Ausruffer solcher Schmach nach Vermögen der rechte und Ermäßigung des Richters gestraffet werden. Unde & qui se

in d. l. eum qui nocentem d. l.

Fundare vult, varia requisita observare debet, 1. ut crimen verificari possit, 2. ut publice vindicari Reipublicæ intersit, 3. ut non denunciatur ex vindicta privata, nec in alterius contumeliam, sed utilitatem publicam. 4. ut ad judicem deferatur, nec alibi propaleatur, 5. ut fiat legitimo modo

39

Mevius part. 3. decis. 357. & part. 5. decis. 389.

Brunneman ad d. l. n. 34. & conf. 105. n. 21. seqq.

Cum itaque hæc requisita omnia in præsenri casu deficient, dicta lex huc non poterit applicari. Ad 3. n. diffamatio & similes cau-
sæ liberant quidem à Calumniæ poena, sed non ab actione injuri-
arum.

40

Mevius Conf. 11. n. 117.

Et in simul fama, si non initium cepit ab honestis personis & fide
dignis,

dignis, sed inimicis, malevolis & levibus hominibus, est fallax, falsa & mendax, quæ tale est malum, quod eundo vires acquirit, ac mendaciis & conjecturis eorum, ad quos pervenit, incrementum folet, vel cui malignitas dedit initium, incrementum autem credulitas

Carpzov. part. 3. quest. 120. ad 25.

43 Et quisnam deliquenti dem Heckerling Streuer dedit potestatem, super diffamatione cognoscendi, & illegitimo modo exequendi.
44 Ad 4. R. quod hoc factum nullatenus ad jocum referri possit, sed sit, maneatque injuriosum, ut apparet ex ante dictis. Deinde distinguendum erit inter jocosum licitum & moderatum, & inter jocosum illicitum excessivum & mordacem. Ob hunc enim omnino
45 competit actio injuriarum
46

Hoppe de joco c. 5. §. 15.

47 Ad 5. R. quod cum non versemur in injuriis verbalibus, sed realibus, ubi injuria fit, vel extra corpus, personam injuste arrestando, vel pudicitiam attentando, quo & noster casus referendus; vel in
48 corpus, ut si quis aliquem pulset, vulneret, vel verberet: Utroque autem casu competit injuriarum actio. Ergo Reus sese hisce exceptionibus, ab actione injuriarum à Sponsa instituta, nullatenus liberabit

49 *Lauterbach dissert. de Injur. §. 24.*

Quod si vero Sponsa vel ob potentiam vel divitias Adversarii, vel ob inopiam vel metum multarum expensarum agere nolit, vel non possit, non subit periculum famæ

Carpzov. quest. Crim. 95. n. 90.

50 Nec potest quis invitus ad persecutionem illatæ injuriæ sub poena cogi

Klock. vol. 3. Cons. 185.

51 In contrarium reponi non poterit, quod innocentiae suæ nimium fidens, & famæ mendacia ridens, famam magis contra se concitet, & crudeiis sit qui famam negligat

c. non sunt audiendi II. quest. 3. c. nolo 12. q. 2.

Si quidem vita & fama paribus passibus ambulent

L. isti quidem 8. §. 2. ff. quod metus causa.

Unde

Unde & dicere solemus;

Omnia si perdas, famam servare memento. Nam contradicen- 52
tes hisce vindictæ cupiditati speciose blandiuntur, & imperitis
hanc inferunt opinionem, quasi turpe & ignominiosum sit, non vin-
dicare illatas injurias; ast perperam, & fallaci ratione. Pium enim 53
& Christiano homine dignum est, sacra Scriptura judice patienti
animo excipere, perferre, & contemnere injurias

Matth. 5. v. 44.

Insimul injuria quidem diffamat, sed non infamat, nihilque nocere 54
potest his, qui sua laude celebres, & sua conscientia innocentes
sunt

L. si non es §. 3. C. de Injur.

Mevius Conf. 13. n. 124. ad fin.

Neque hæc regula, quod fama & vita pari passu ambulent, simpli- 55
citer & absolute, sed tantum secundum quid vera est. Vita enim
ablata reparari nequit: Fama vero, cum per convitia ne quidem 56
revera lædatur [bona enim fama à vitæ honestate, & bonis mori-
bus dependet, & hinc neque nisi malis moribus, & vitæ turpitu-
dine læditur

Esbach in not. ad Carpzov. part. 4. Const. 10. def. 6.)

per varia juris remedia reparari potest

*Carpz. part. 4. C. 10. def. 6. ibique Esbach qui Hahn Struv,
Bruuneman & alios allegat consentientes.*

Interim tamen Magistratui hoc factum Sponsa denunciare, & ad 57
inquirendum indicare poterit.

Martin. in Comment. forens. in rubricam Ordin. Jur. Sax. n.

27. ubi Berlich, & Carpz. allegat, consentientes.

Q. II. An non Sponso ob hoc delictum detur actio injuria- 58
rum? Affirm. per textum expressum

in L. item apud 15. §. sponsum 12. ff. de Injur.

cujus hæc sunt verba: Sponsum quoque ad injuriarum actionem
admittendum puto, etenim Spectat ad contumeliam ejus injuria,
quæcunque Sponsæ ejus fit.

Cum injuria fiat vel immediate, vel mediate

§. patitur. 2. Inst. de Injur.

scil. per illos, qui nostræ potestati, vel affectioni sunt subjecti,

d. §. 2. ibiq. Stryk. & SchneidW.

maxime cum Sponsa scil. non in odiosis, sed favorabilibus, quo & referri potest defensio,

Esbach in not. ad Carpz. part. 3. Const. 19. def. 10.

60 æqui paretur uxori,

Carpzov. lib. 5. R. 108. n. 2.

& hinc æque ac uxor sit defendenda

§. 2. I. de Injur. v. mariti nomine te cum injuriarum agi potest.

61 Hinc & Jcti promiscue statuunt, quod sponsus ad actionem injuriarum, ob injurias sponsæ illatas, sit admittendus

Schurff. vol. 2. Conf. 57. n. 4.

Farinac. pr. Crim. quest. 105. n. 271.

Harprecht ad §. 2. ff. de Injur. n. 34.

62 Nec obstat. 1. quod juxta præcedentem quæstionem Sponsa ipsa hujus facinoris ergo agere, & se ipsam defendere possit, 2. quod

63 tempore sparsionis Sponsa nondum fuerit sub potestate maritali, quam demum consequitur Maritus post benedictionem Sacerdota-

64 lem, & tunc demum fit uxor Mariti. 3. Quod hæc sparsio non

65 tam attingat sponsum, quam sponsam. Nam R. ad 1. quod hæc

66 actio & defensio non excludat defensionem sponsi, cum ex una injuria interdum quadruplex oriatur actio

Harprecht d. §. 2. n. 34.

67 Ad 2. R. quod omnino defensio sponsæ competat Sponso, quæ Sponso

per text. L. 15. ff. de Injur.

& non oriatur ex potestate Maritali, usque ad benedictionem Sacerdotalem suspensa: Insimulque sciendum, quod Jcti maxime Saxonici triplicem statuunt consummationem Matrimonii; Primam ratione tutelæ, & vindicationis injuriarum, sponsæ illatarum. Quam primum enim mulier viro est desponsata, in ejus tutelam transit, ad hoc, ut vir eam contra injurias defendere possit.

Lib. 3. Landrecht art. 43. v. der Mann ist seines Weibes etc.

adeoque hujus respectu, contractis statim sponsalibus, in foro Saxonico consummatum dicitur matrimonium

Penfold in addit. ad Coler. part. 2. decis. 286. n. 230.

Secundam per ingressum thori conjugalis, ratione successionis. Ante concubitum enim in foro Saxon. nec Maritus dotem, nec uxor portionem statutariam lucratur: Tertiam per benedictionem Sacerdotalem, respectu scilicet juris hypothecæ, quæ mulieri, in bonis Mariti, ratione dotis illatæ competit, & ab eo tempore incipit, quo copulatio Ecclesiastica facta est

Carpzov. part. 3. Const. 19. def. 10.

Ad 3. & quod omnino hæc sparsio afficiat Sponsum, si non immediate, tamen mediate, ut ostensum supra: Incuratur enim tacite, quasi duxerit defloratam, quam retinere non cogitur

Nicol. de repud. part. 2. cap. 3. n. 42.

Richter part. 1. decis. 90.

Finckelthaus Obs. 30.

Carpzov. lib. 2. Consist. def. 193.

licet stuprum sit violentum, & sponsa vi rapta, & compressa sit, wenn sie wider ihren Willen genothzüchtiget worden/

Nicol. de Repud. part. 1. c. 2. n. 52.

nisi stupri gnarus eandem duxerit, vel corruptam ante vel post nuptias ut Maritus cognoverit

Nicol. Carpzov. Richt. d. 1.

vid. inf. membr. 2. n. 106.

Q. III. An si Sponsus deprehensum in ipso actu spargendi auff handhaffter That/ daß er die Nacht vor der Hochzeit Heckerling streuet / verberet, ut post aliquot dies moriatur, ordinaria homicidii poena, sit plectendus?

Puto quod non: quia hoc homicidium non est dolosum, nec ex proæresi, sed saltem culposum, quod non solet esse capitale

Carpz. pr. Crim. quest. 27. n. 33. seqq.

Deinde respiciendum erit an vulnus sit lethale, vel non

Carpz. quest. 26. n. 19.

In quo Medici sunt consulendi

Carpz. d. q. n. 24.

Quibus in arte Medica peritis credendum,

Farinac. pr. Crim. quest. 127. n. 102.

Carpz.

Carpz. d. l. n. 33.

77 Hisce autem dissentientibus illorum sententiæ standum, qui vulnus non lethale in favorem rei asserunt

Klock. vol. 3. Cons. 193. n. 5. ubi Cravett.

Bald. Dec. allegat consentientes.

& tunc mitior poena dictari solet

Carpzov. d. l. n. 38.

78 3. Inquirendum, quanta sit culpa, & hinc pro ejusdem gravitate & levitate sponsus poena afficiendus

Carpzov. quest. 27. n. 28.

79 Attamen 4. Sponsus ad deductionem innocentiae erit admittendus, quod scilicet ignosceadum sit ei, qui se ulcisci voluit provocatus,

L. qui cum Major 14. §. si libertus 6. ff. de bon. libertor.

80 & quod difficillimum sit justum temperare dolorem.

L. si adulterium 38. §. Imperator 8. ff. ad L. Jul. de Adulter.

Cothman Respons. 59. n. 186.

cum vix major injuria excogitari possit, quam hæc, qua sponsus

81 & sponsa in festivitate nuptiali dehonestantur

ut supra dictum n. 5. 14.

& vita & fama pari passu ambulent, sed de vero hujus regulæ sensu dictum supra n. 55. Quæ exculpationes quidem excusant in

82 tantum, sed non intotum. Unde cum non sit omni culpa vacuus, sponsus extra ordinem, pro gravitate culpæ erit puniendus

Carpzov. pr. Crim. quest. 27. n. 24. ubi

Gomez, Clar. Menoch. Farinac. Ayres. allegat consentientes.

83 Nec obstat regula: Wer Menschen Blut vergeußt / dessen Blut soll wieder vergossen werden / quicumque effuderit sanguinem humanum, effundetur ejus sanguis

Genes. c. 9. Levit. 24.

Carpz. pr. Crim. quest. 1. n. 10.

84 Cum hæc regula tantum obtineat in eo, qui dolo, & ex proceresi alterum occidit, non vero qui provocatus, vel defensionis modum excedendo, per culpam, mortis causam dedit

Esbach

Esbach in not. ad Carpzov. part. 4. Const. 43. def. 5. & ad Carpzov. part. 4. Const. 3. def. 6.

Culposum autem homicidium extra ordinem punitur 85
Carpzov. quæst. 27. n. 24.

Q. IV. An autem Sponsus propter hoc factum, daß ihr He- 86
ckerling gestreuet worden / Sponsam possit repudiare? Neg. Cum
certe tantum repudiandi causæ, in Jure sint præscriptæ,

L. 8. C. de Repud.

Novell. 22. cap. 15. & Novell. 117. cap. 7. & 8.

ob quas viro uxorem repudiare, & uxori à Marito divertere licet

Nicolai tract. de repudiis cap. 2. n. 11.

quas ad tria summa capita reducit, nimirum ad vitia & mala animi 87
2. corporis & 3. fortunæ

Nicol. d. l. n. 13. ubi Brouver. allegat. consentientem.

ad quas hæc causa non potest referri

2. quia hoc factum plane fit extra sponsæ culpam, quæ nullatenus 88
concurrit in hoc delicto, & si ob hoc repudiaretur, 3. puniretur ex 89
facto mere alieno, cum tamen culpa debeat tenere suos Autores

Tabar. in Barhof. locuplet. lib. 3. cap. 73. n. 19.

Et sicut malevoli homines verbis injuriis non possunt infamare 90
sponsam, ita nec factis: Convitia enim non imminuunt existima-
tionem, nec maculam inurunt, quin non eadem in possessione bo-
næ famæ maneat

L. 17. §. 12. ff. ad Municipat.

Ertsch. tract. de Colleg. Opif. cap. 4. n. 23.

Injuria enim diffamat quidem, sed non infamat 91

Mevius Cons. 13. n. 126.

quæ diffamatio nihil nocere potest his, qui sua laude celebres &
sua conscientia innocentes sunt

L. Si non es 3. C. de Injur.

Mevius d. l.

Quemadmodum enim existimationi illius, qui laudatur ab eo, qui 92
nulla laude dignus est, parum aut nihil accedit, ita de honore &
existimatione sponsæ nihil detrahatur verbis injuriis, à levi quo-
dam homine, in eum prolatis

Moller part. 4. Const. 42. n. 6.

Carpzov. pr. Crim. quest. 95. n. 92.

Licet autem à verbis injuriis quoad juris effectum argumentari

- 93 ad injurias reales. Nec obstat, 1. quod tamen sponsa hac ratione
94 arguatur impudicitiae, & quod 2. ob mores sponsae improbos ad
Matrimonii consummationem sponsus cogi non possit

Coler. Conf. 18. n. 13.

- 95 maxime 3. si sponsae prohibuerit, conversari cum certo & suspecto
juvene

Coler. d. l.

- 96 Nam 1. ad 1. si sufficeret incusare, quis innocens foret

*Nathe in Justitia vulnerata Christiane Juridice & politice ex-
rata tit. 3. cap. 6. n. 11.*

- 97 & cum sparsio sit facta à malevolis hominibus & inimicis, non po-
terit eadem maculam inurere sponsae innocenti

ut dictum supra n. 91.

- 98 Pari ratione 2. Improbi sponsae Mores nondum sunt probati, si qui-
99 dem ex hac sparsione nullatenus probantur. Ad 3. 1. quod casus
hic sit in diversis terminis, & arguat non tam ex sparsione, quam
ex praecedente prohibitione conversationis suspectae. Non ergo
dabitur medium concludendi aptum ad praesentem casum

vid. tract. de statu viduitat. imut. part. 4. cap. 6. n. 23.

- 100 Q. V. An autem secundo Marito competat actio injuriarum, si
uxori, cum primo nuberet Marito hac injuriosa sparsio fuit facta?

- 101 Neg. cum secundo Marito, tum temporis, neque immediate, neque
mediate facta fuerit injuria

per §. patitur 2. l. de Injur.

Non immediate, quia de secundo Marito tum temporis non fuit
cogitatum. Non mediate, per sponsam, utpote quae ipsius non-
102 dum, sed primi Mariti potestati fuit subjecta. Ubi autem nulla
injuria effectualiter fuit dicta, vel facta, ibi nec dabitur injuriarum
actio

Marant. in Specul. aur. part. 4. dist. 1. n. 104.

- 103 Nec obstat 1. quod tamen secundus primo successit Marito, 2.
quod sponsae competat actio. Nam 1. ad 1. quod secundus Mari-
tus

tus quidem succedat, verum non ex jure hereditario, sed singulari. 104
Singularis autem successor, neque active neque passive obligatur
ex facto antecessoris, neque activo neque passivo. Unde nec em 106
tortenetur stare locationi à venditore factæ, sed ipsum ex prædio
expellere potest: Si quidem constat dictum Kauff gehet vor
Miethe

Carpzov. part. 2. Const. 37. def. 5.

Harpreeht. §. 6. Inst. Locat. n. 9. 9.

Ad 2. R. quod sponsæ quidem competat actio, sed non Sponso se. 107
cundo, ob rationes supra allegatas, nisi ex mandato ejusdem agat
autorisante Curatore: Tunc autem non ut Maritus, sed ut Manda-
tarius, in genere consideratur.

Carpzov. part. 1. Const. 1. def. 32.

Q. VI. An secundus Maritus tertium mediante injuriarum actione 108
cogere possit, ut manifestet delinquentem? Er soll sagen / ob er
nicht wisse / wer seiner Frauen bey ihrer ersten Verheyratung He-
sterling gestreuet? Neg. Cum in tertio deficiat animus injuriandi

L. 3. §. 1. ff. de Injur.

Taber. in Barbos. locuplet. lib. 9. cap. 62. af. 2.

Licet enim ironice, & inter pocula dixerit reus, se scire autorem, 109
magis tamen attendenda est veritas.

l. i. C. plus valere quod agitur quam quod simulate concipi-
pitur.

& si denunciatus innocentem denunciaret, puniretur, nisi deli-
ctum probet

Klock. vol. 3. Conf. 185. n. 39.

Nec obstat, quod inter sit Reipublicæ, ut delicta puniantur

HO

Martin. Comment. for. tit. 1. §. 5. n. 6.

R. Sed & vera delicta sunt præsupponenda, & probanda, & eo re- 111
spiciendum, ne innocentes supprimantur, sed saltem nocentes
puniantur

L. absentem 5. ff. de pæn.

Taber in Barbos. locuplet. lib. 9. cap. 63. ax. 1.

Lubet hic addere præjudicium, quod hanc & præcedentem qua-
sionem quàm maxime illustrabit: Unff Klage / Antwort / geführten

Beweis und erfolgte Befehle in Lojdrien: Sachen Andreen Mohrs vor sich und wegen seines verstorbenen Eheweibes / Dorotheen Sophien Brincks Klägers an einem / Paul Dröfels Beklagten andern Theils / so dieselben Uns samt denen ergangenen Acten zugeschicket / und sich des Rechts darüber zu belernen gebeten haben / Sprechen wir Churfürstliche Sächsische Schöppen zu Leipzig vor Recht: Daraus soviel zu befinden / daß Beklagter von angestellter Klage zu entbinden und loß zu zehien / beyderseits auffgewante Unkosten aber werden aus bewegenden Ursachen gegen einander compensiret und auffgehoben V. R. W.

Churfürstl. Sächsische Schöppen
zu Leipzig.

Publiciret in Churfürstl. Sächsischen
Erb-Boigten zu Quedlinburg 6.
Octobr. 1697.

Rationes decidendi.

Ob wohl die von Klägern producirte Zeugen endlich bejahen / daß Beklagter an Johannis Quartal 1696. in Friederich Wendts Wahaufung bey öffentlicher Versammlung des Böttiger Handwercks gesagt / er wüßte wohl / wer Dorotheen Sophien Brincks an ihren Hochzeit- Tage Heckerling gestreuet / und auff weissen Anstiftung solches geschehen / auch da ihm einige Meister ermahnet / damit stille zu schweigen / dennoch geantwortet / es möchte geahnet werden / oder nicht / gnug wäre es / daß er es wüßte / wer es gethan / über diß wegen Wiederholung solcher Reden die Zeugen dafür halten / daß durch dieselben ernannte Dorothea Sophia Brincken von Beklagten beschimpffet worden / zumal er sie aus freyen ungezwungen Willen herausser gestossen / und ihm niemand darzu genötiget hätte / in übrigen ein Ehemann die seinem Eheweibe angethane Injurien zu antworten wohl befugt / diesemnach erscheinet / daß Klager dasjenige so ihm zu erweisen aufferleget / und sich angemasset / zur Nothdurfft erwiesen / dero wegen Beklagter wo nicht zu leistung eines öffentlichen Wiederruffs / doch einer Christlichen Abbitte / und EhrenErklärung / mit Erstattung
113 der Unkosten zu condemniren sey: Diemeil aber dennoch Beklagter /

ter / als er vormahls auff Klägers beschehene denuntiation als ein
Zeuge eydlich abgehöret worden / deponiret, daß als sie die Morgen-
sprache gehabt / der Brincken Bruder / Balthin / von den Heckerlings
streuen gedacht habe / und vorgeben wollen / als ob er den Thäter halb
und halb wisse / worüber er mit selbigen in Wortwechsel kommen / bey
welcher Verwandniß denn Beklagter sich in effectu vermittelst Eydes
gereiniget / daß er zu dergleichen Reden durch Klägers Eheweibes
Bruder veranlasset worden / folglich daß die Reden / so an sich selbst
nicht schimpfflich / er wisse / wer Heckerling gestreuet / injuriandi animo
nicht geführt / Kläger auch selbst nicht deutlich darauff / daß er von
Beklagten durch mehr besagte Worte beschimpffet worden / libelli-
ret / sondern nur auff den Fall / wenn Beklagter den Thäter nicht er-
öffnen wolte / noch könnte / ihn zu einen Wiederruff anzuhalten gebes-
then / also das Factum des Heckerlings streuens / so seinen verstorbe-
nen Eheweibe vormahls / als sie mit ihren ersten Ehemanne copuli-
ret / zum Schimpff geschehen / anthen wollen / so aber ihn selbst nicht
angangen / in übrigen dessen Eheweib bey ihren Leben / ob sie gleich wie
aus der Registratur zu sehen / von dem / was Beklagter bey der Mor-
gensprache gesagt / gewußt / wider denselben keine Klage erhoben / und
also wenn gleich eine Injurie vorhanden gewesen wäre / dennoch die
Remission wegen ihres erfolgten tödlichen Hintritts zu præsumiren.
So ist von uns gesprochener massen billig erkant worden. Hacte-
nus dictum, quod ob hoc delictum actio injuriarum detur Sponsæ
& Sponso, sed jam porro quæritur VII. An non wegen des Heckers-
ling streuens actio injuriarum etiam competat patri filiæ? Omni-
no, quia & pater per filiam mediate injuria afficitur.

d. §. patitur I. de Injur.

L. 1. §. ult. ff. & L. 2. C. cod.

imo ex miseria filiæ magis contristatur, maxime cum tempore
nuptiarum patria potestas nondum fuerit sublata

L. si uxorem. C. de condit. insert.

insimulque arguitur pater neglectæ & licentiosæ educationis, ob
quam apud viros honestos male audire posset, cum ab educatione
tota fere hominis vita pendeat

Bonifac. tract. de furt. §. est. n. 35.

121 Nec obſt. qvod ratione filia, per nuptias, finiatur patria poteſtas

Carpzov. part. 2. Conſt. 10. def. 2.

122 Nam ꝛ. qvod nuptia tum temporis, da der Heckerling bie Nacht vor der Hochzeit geſtreuet ward / nondum erant conſummata, imo ne qvidem inchoata, ſed tantum præparatoria ad nuptias facta, & ſic ſponſa adhuc qvam maximè erat in patria poteſtate, vi cujus competit patri hæc actio

Schneidew. ad §. patitur. 2. l. de Injur. n. II.

123 Nec obſt. 2. qvod filia & Sponſo jam ſint conceſſæ actiones ꝛ. ex

124 una injuria pluribus qvidem competunt actiones

Harprecht. d. §. patitur. n. 34.

ita tamen, ut ſi unus egerit, reliqui agere non poſſint, ut apparet

ex L. 17. §. 21. ff. de Injur.

ubi ſi filius egit, patri non datur actio injuriarum, qvod obſervavit

Meier in Colleg. Argent. tit. de Injur. §. 25. n. 1.

125 & ſi filia cum Marito jam egit in judicio, pater ab actione Injuriarum excluditur

Mevius Conſ. 42. n. 93.

126 Sed qværitur VIII. qvomodo inveſtigabitur autor hujus delicti? Conſtat, qvod hoc delictum nocte, & clam fiat, & hinc ſit diffici-

127 lis probationis, qvare ad conjecturas erit recurrendum

Bonifac. tract. de furt. §. est. n. 18. qui Bald. Marſil. Novell.

& alios allegat ſentientes.

modo ſint probabiles & concludentes

Bonifac. n. 21.

128 ex quibus præcipuè erunt ſequentes I. ſi Sponſus habuerit corri- vales, qvi invideant Sponſo, qvod à Sponſa magis ametur, & voti ſui compos fiat. Tristem hiftoriam, ubi ſaltando & geſticulando corri- valis larvatus in ipſo nuptiarum die comparuit, & Sponſum à Convivis ſeparatum mantili ſtrangulavit, & ſuffocavit, refert

D. Auguſt. Pfeiffer in Evangelischen Erquickſtunden ad

Domin. II. poſt Epiphan. p. 112.

129 2. forma pedis, ſeu potius ipſa impreſſio vel veſtigium pedis, qvod

quod in molli terra, pulvere vel nive relinquitur, facit indicium
commisſi delicti contra eum, cujus pedibus respondet

Mascard. de probat. Concl. 830. n. 11.

Bonifac. d. l. n. 54.

Hujusmodi vestigiis Daniel apud Babylonios detexit nequitiam
Sacerdotum, qui devorabant esculenta illa, quæ quotidie in tem-
plo apponebat Rex Bel eorum idolo, introeuntes noctu in tem-
plum per absconditum & cœcum ingressum, & dicentes, eadem
à Bel comedi. Daniel enim cribrato cinere per Universum tem-
plum, & obſignato templi ostio Regis annulo signatorio, sequen-
ti mane ex virorum, mulierum & infantum vestigiis, in cinere
relictis, illorum fraudem deprehendit, & occidit illos Rex, & tra-
dit Bel in potestatem Danielis, qui subvertit eum, & templum
ejus, ut testatur divina Scriptura

Daniel Cap. 14.

3. Si suspecta persona, nocte nuptias præcedente, visa fuerit ali-
quoties ambulare circa domum nuptialem; cum & visus exire do-
mo ubi furtum factum fuit, cum fasciculo sub veste habeat contra
se indicium furti

Bonifac. d. l. n. 55.

prout & indicium contra se habet, qui in loco furti, vel homici-
dii, concurrentibus aliis indiciis fuit inventus

Bonif. n. 48.

4. Si quis deprehensus fuerit in flagranti crimine, vel in ipso actu
spargendi

Bonifac. d. l. n. 49.

vel in alicujus vestibus vel calceis deprehensi fuerint dissecti culmi,
wenn in/ oder an den Klendern noch Heckerling zu sehen/ und zu befin-
den. 5. Si eadem nocte quis fuit inventus larvatus, vel alieno ha-
bitu indutus

Bonifac. d. l. n. 53.

vel agnitus ex vestibus e g. pileo, vel chirothecis, vel aliis rebus
amissis. Res enim inventæ in loco delicti eum reum arguunt,
eujus sunt, vel fuerunt propriæ

Mascard. de probat. Concl. 830. n. 10.

6. Si

133 6. Si quis ad hoc delictum se præparaverit, circa illud tempus, emendo vel dissecando culmos frugum.

Farinac. pr. Crim. quest. 125. n. 455. ubi Capoll. Bertazzoll.

Mascard. allegat. consent.

134 7. Si quis ex post facto confessus, vel gloriatus de hoc crimine? Confessio enim in delictis occultis, & difficilis probationis, accedentibus quibusdam conjecturis sufficit.

Carpzov. pr. Crim. quest. 60. n. 5.

135 Tortura tamen in hoc delicto locum non habet, utpote quæ tantum obtinet in delicto, pro quo mortis supplicium, vel poena corporis afflictiva est infligenda

Carpzov. Quest. 1. 6. n. 7.

136 alias quis gravius puniretur in modo probandi, quàm ex modo condemnandi

Carpzov. d. 1. n. 12.

137 Sed nec licet artibus Magicis & diabolicis inquirere in autorem hujus delicti

Bonifac. d. 1. n. 131.

cum non sint facienda mala, ut eveniant bona.

138 Q. IX. An pro investigando hoc delicto *wer den Heckerling gestreuet* Reo possit deferri juramentum? R. disting. an Civiliter, an criminaliter fuerint actum. Illo casu delatio locum habet, cum in civili.

139 bus causis delatio juramenti plerumque obtineat: Hoc non æque

Carpzov. pr. Crim. quest. 95. n. 66. & lib. 3. R. 44. & in process. tit. II, art. 1. n. 41.

Martin. Comment. for. tit. 18. §. 1. n. 97. & 98. qui plures allegat consentientes.

140 ne detur ansa perjurio, quod quovis modo præcavendum

Taber in Barbos. lacuplet. lib. 14. cap. 23. ax. 7.

141 Interim tamen si reus iudiciis fuerit gravatus, ipsi juramentum purgationis deferri poterit, utpote quod & in actione Injuriarum criminaliter intentata decerni potest

Carpzov. part. 1. Const. 22. def. 2. & process. tit. 12. art. 3. n. 24.

Martin. Comm. for. tit. 32. §. 1. n. 17.

Ne delicta maneant impunita.

Taber in Barbos. locupl. lib. 4. cap. 12. ax. 9.

Q. X. Quanto tempore hæc injuria præscribatur? Puto quod præ- 142
scribatur annali spatio; Cum tanto tempore etiam præscribatur in-
juria, ob injustam incarcerationem

Berlich. part 5. Concl. 69. n. 34.

Martin. Comment. for. tit. 5, art. 4. n. 129. ad 148.

Nec obstat, quod hæc injuria sit realis, quæ præsumitur perpetua & 143
dist. inter injuriam realem extra corpus, & in corpus commissam

Lauterbach. dis. de injuriis §. 24.

144

Illa est annalis, e.g. si quis linguam exerat os dilatet, manus adver-
sus aliquem quasi verberaturus levet

L. 15. §. 1. §. 27. ff. de Injur.

vel contumeliæ causa litem moveat

L. 13. §. 2. ff. eod.

invito domino domum ejus ingrediatur

L. 5. pr. §. 3. & L. 23. eod.

aut alias res occupet, vel arrestando, aut alio injusto modo impedi-
at, quo minus quis rebus suis uti possit

L. 13. §. fin. L. 15 §. 31. ff. h. r.

aut personam arrestando detineat

L. 1 §. 6. L. 15 §. 31. eod.

Lauterbach dis. de injur. §. 24.

Hæc in corpus (e.g. Si quis aliquem pulset, verberet, aut vulneret 145

L. 1. §. 2. L. 5. pr. seq. eod.

Lauterbach. d. l.)

est perpetua, quanquam & distingvi soleat ulterius inter injurias
reales leves, & atrociore: Illæ præscribuntur anno; Hæ vero
triginta demum annis

Martin. d. l. n. 144. & 152.

Q. XI. Sed quomodo hic delinquens erit puniendus? Poenam rele- 146
gationis eidem dictitat

*Jacob Döpler in theatro poenarum
cap. 20. §. 7. h. v.*

Zu diesen kan auch gezogen werden / wenn den Bräuten zu Schimpf

D

Hes

Heckerling auf der Gassen hin / oder vor dem Brauthause bis an die Kirchthür gestreuet wird / so mit Landes- Verweisung zu bestraffen. Sed poena hæc non videtur sufficiens, & huic delicto proportionata, cum scandalum sit nimis magnum, & pro re nata in verbalibus etiam injuriis sæpe dictari soleat fustigatio

Carpzov. part 4. Const. 42.

quanto magis in hac injuria reali, quam maxime atroci, quæ bene comparari potest famoso libello; quanquam & hæc hodie sit arbitraria

Carpzov. quest. 98.

Struvius in juris prud. lib 3. tit. 23. § 18.

- 148 Q. XII Quomodo puniendus, qui vilem aliquem hominem mercede conducit ad hoc facinus perpetrandum? & contra eum, qui conduxit alium, ut tertio faciat injuriam, datur actio injuriarum, æque ac contra illum, qui perfecit

Schneiduv. ad §. non solum, de injur. n. 2.

- 149 Sicut & Mandans injuriam, æque tenetur, ac qui eandem exequitur

L. non solum II, §. 3. ff. de Injur.

Cum causa causæ sit etiam causa causati

Tabor in Barbos. locupl. lib. 3. cap. 10. 13.

Si quidem quod quis per alium facit, ipse fecisse videtur

c. qui facit. 72. de R. l. in 6.

Unde ambo pari poena afficiuntur

Harprecht. §. 7. I. de mandat. n. 9.

- 150 prout & Mandans homicidium cum homicida parem sustinet poenam

Carpzov. pr. Crim. quest. 4. n. 9. qui Menoch

Farinac. & alios allegat consentientes.

- 151 Nec obstat, I. quod rei turpis & prohibita nullum sit mandatum

§. 7. I. Mandat. L. 6. §. 3. ff. Mandat.

- 152 & dist. inter interesse Mandantis & Mandatarii, & hunc nulla est rei turpis obligatio, quia nemo ex suo delicto præmium consequi potest

L. I. §. 1. ff. de Exopt.

& in-

& inter interesse læsi & Reip. & tunc uterque tam mandans, quam mandatarius obligatur: Ille quidem mandando, hic vero mandatum exequendo, & sic uterque tenetur ex delicto

Stryk. in axiomat. ad Struv. Jurisprud.

lib. 3. tit. is. ex. 5.

Carpzov. d. q. 4. n. 13.

Nec obstat, 2, quod Mandantis dolus videatur esse major, quam Mandatarii, utpote qui forte delictum non perpetrasset, nisi Mandans, & conducens ipsum ad hoc animasset & instigasset, & hinc horum poena non possit esse æqualis. Nam & in jure nostro Mandantis & Mandatarii, ut & Conducti factum, ratione poenæ uti jam dictum, 154 æquiparantur

Carpzov d. l.

An non autem nupturientes hasce injurias avertere & impedire 155 possint? Omnino, scilicet I. Si aliquot custodes nocte nuptias præcedente constituent, qui vel facibus, vel ad minimum lucerna, plantam 156 team circa domum nuptialem obambulent, & observent prætereuntes, & ipsorum facta. Hac enim ratione facilimo negotio poterit hæc sparsio impediri

Mascard. de probat. Concl. 829. n. 12.

2. Si benedictio Sacerdotalis non fiat in templo, sed in ædibus privatis. 157 Quo tamen casu à Principe, qui habet jus Episcopale & dispensandi, specialis dispensatio est impetranda 158

Carpzov. lib. 2. Consist. def. 144.

Müller dissert. de Benedict. Sacerd.

sect. 4. §. 6.

Supra dictis injuriis I. ratione Sponsi quam maxime erit affine delictum, 159 quo Sponso nocte nuptias præcedente exponitur infans ante fores domus, wenn dem Brautigam des Nachts vor der Hochzeit ein Kind vor die Thüre gesetzt wird: Ubi quæritur I. An hæc expositio sit licita?

2. An non factum hoc sit injuriosum? 3. An non Sponso contra exponentem competat actio injuriarum? Ad I. & quod expositionem 160 minime probem. Natos enim parere, postmodum autem exponere, & nutrire nolle, non solum à sensu humano, sed & à ferarum

bestiarum natura alienum est

Nov. 153. pr. prafat.

Frinckelthaus Obs. 36. n. 33.

Unde & exponens justæ subicitur poenæ.

Nec obft. qvòd senatus Mediolanensis abfolverit puellam, qvæ ad
161 infamiam evitandam partum exponi jufferat, qvam sententiam
laudando approbat

Menoch. de arbitr. Jud. Caf. 396. n. 6. & ex eo Meier in Colleg.

Argent. tit. ad L. Pompeiam de Parricid. §. 5. n. 6.

addita hac ratione, qvòd non tam impietas ipsam moverit, qvàm
proprius honor, qvi non modo filiis, Sed & propriæ vitæ antefe-
rendus

Menoch. & Meier d. l.

162 Sed qvòd pace dictorum Jctorum dixerim, non videntur stringere
hæ rationes, sed potius ad majus delictum incitare. Si enim infa-
miam evitare voluiffet, debuiffet vitæ honestæ studere, & non me-
retritiam & inhonestam eligere, & sic evitare, qvòd non impræ-
163 gnetur, vel sic partum edat. Honor enim non fervatur ei, qvi se
deduxit in scelus

Tabor in Barbof. lib. 8. cap. II. ax. 7.

164 Et stuprum ipsam reddit infamem

Carpzov. dectf. 17. n. 9.

Brunneman, ad L. 25. C. ad L. Jul. de Adulter. n. 4. feqq.

165 Qvòd si post partum editum per expositionem occultare liceret in-
famiam, mater invitaretur ad majus delictum: Ipsa n. sibi facile
persuadere poffet infanticidium: Ita enim puerperium & editus in-
fans melius occultari, terræ mandari, & sic corpus delicti è medio
166 tolli, omniumqve oculis subduci poffet. Propterea tamen ipsi ob
infamiam vitandam poena remitti nullatenus poterit, siqvìdem cri-
men hoc est immane

Frinckelthaus d. obs. 86. n. 33.

167 Et videtur minus religiosus esse, qvi statuere vellet nullam hic sub-
esse impietatem. Pietas enim præterqvàm erga Deum non pote-
168 rit excogitari major, qvam qvæ est inter Parentes & liberos. Nec
mater poterit prætereundum proprium honorem, utpote qvi funda-
men-

mentum habet virtutem, pudicitiam, & virginitatem

Tabor lib. 8. cap. 11. ax. 9.

quam per inhonestam vitam amisit. Nec fundare se poterit in su- 169
pra allegatis traditis lctorum, cum veritati sit adharendum; Sit e-
nim amicus Socrates, sed magis amica Veritas

Tabor lib. 19. cap. 11. ax. 19.

Nec poterit mater expectare misericordiam, quasi exposuerit infan- 172
tem, ut alii ejusdem infantis majorem habeant curam: Quomodo
enim ipsa misericordiam quæret, & inveniet in aliis, quam ipsa pe-
nes se non habet? Ad 2. quæstionem, An non hoc factum, quate-
nus exposuit infantem ante fores Sponsi nuptias intendentis sit inju-
riofum? & puto quod sic: Factum enim hoc, quam maxime tendit
in Sponsi ignominiam, utpote quem tacite incusat vitæ hactenus 173
non adeo honeste actæ; Ex quo vis autem facto ignominioso infer-
tur injuria

§. 1. Inst. & L. 15. §. 17. ff. de Injur.

maxime cum infantem exposuerit ante fores sponsi & non alterius
civis, & quidem tempore instantium nuptiarum: Voluit itaque ver- 174
sponsum, ut Sponsu infamare. Unde jam 3. quæritur, an non
Sponso contra exponentem competat actio injuriarum? Aff, cum
exponens habuerit injuriandi animum

L. 3. ff. de Injur.

utpote qui ex facto hoc quam maxime injurioso præsumitur 175

add. sub. h. memb. n. II seqq.

insimulque potest exponentem cogere, ut infantem tollat, & aufe-
rat. Si vero exponens ignoretur infans vocatur expositus ein- 176
Findel, Kind

*Hartdörffer im Schauplatz Lust und Lehr. Reicher ge-
schichte Histor. 149.*

Et quidem tunc jus tollendi & educandi non competit alii, quam 177
Magistratui, qui altam habet Jurisdictionem

Brunneman ad L. 2. C. de infam. expof.

Theodorico, in Criminali, cap. 7. §. 4. n. 16.

Carpzovio part. 4. Const. 8. def. 8. n. 10. & quæst. Crim. 10. n. 5.

Frinckelshaus. Obs. 86. n. 36.

178| Qvod si postmodum indagetur exponens, temporali relegatione puniri solet

Carpzov. d. q. 10. n. 17.

Quamquam alii putent, ipsam fustigatione & perpetua relegatione esse puniendam

Moller lib. 4. semestr. 45. n. 7.

Celer decis. 58. n. 2.

Berlich part. 4 Conc. 7. n. 36.

Theodor. Crim. cap. 7. §. 6. Lit. H. n. 74.

179 in mitiorem tamen partem inclinant Practici, si partus conservetur incolumis,

Carpzov. d. l. n. 19.

180 De his liberis expositis quæritur, an ipsis possit recusari receptio in Collegia Opificum. Ob sie bey den Gilden und Zunftten können

181 auß- und angenommen werden? Puto, qvod possit recusari receptio, cum se non possint legitimare secundum tenorem statuti, qvod requirit, ut recipiendus exhibeat testimoniales legitimæ natiuitatis & qvod ex legitimo thoro sit natus, quas producere non potest, & ita sentiunt mecum

Speidel in specul. Lit. H. voc. Handwerker circa finem

Fritzsch de Colleg. Opif. part. 2. cap. 5. num. 6.

Bechman diff. de iur. tribunum cap. 2. §. 14.

182 Sunt quidem, qui expositos pro justis & legitimis liberis habere volunt

juxt. Palcaott. de nothis & Spuriis cap. 63.

Theodoric. Crim. cap. 7. §. 4. n. 16.

Qui Alciat. & Speckhan & alios allegat.

quam litem quidem meam facere nolo, attamen subsisto in sententia, qvod non sint recipiendi, quia patrem demonstrare non possunt

L. vulgo. 23. ff. de Statu homin.

183 Pater enim est is, quem nuptiæ demonstrant

L. quia 5. ff. de in ius vocand.

184 Interim tamen si Collegia Opificum ipsos semel receperunt, suntque in possessione, & postmodum quis ipsis exprobet natales, propterea ex collegio excludi non possunt, sed Collegium ipsos ut Collegi-

legas tueri, & defendere tenetur. 2. Quoad Sponsam vero affinis erit injuria, quando Sponsa primo nuptiarum die corona Sponsalitia des Hochzeit-Kranzes ab aliquo privatur, & loco ipsius vitta vel corryphalus imponitur wenn sie vor der Zeit gehaubet wird / eo ipso enim sponsæ imputatur quasi ante nuptias haud pudica vixerit, & indigna sit, ut diutius gestet coronam

arg. l. 15. §. 21. ff. de injur.

Ludv vel exercit. 15. §. 6. Lit. E.

secus erit, si ex consuetudine locorum secundo nuptiarum die hocce peragatur Schöpsius diff. Inaug. de Serto Virginum cap. 2. §. 17. Tunc enim jus, mores, & circumstantia temporis variant. Et hæc sunt, quæ junctis affinibus, de Sparsione culmorum dissectorum frugum wegen des Heckerling streuens in medium proferre, & in hoc membro proponere, & elaborare volui, pergo nunc ad sequentes supra memoratas injurias,

MEMBRUM II.

SUMMARIA.

Nuptiarum encomium 1.

Nuptia perficiuntur

consensu nupturientium 2. & parentum.

consummantur quoad

actum primum per benedictionem Sacerdotalem 3.

quoad actum secundum per copulam carnalem. 3.

An benedictio Sacerdotalis sit de essentia Matrimonii 4.

Hodie quoad effectus juris est necessaria 5.

in tantum, ut ad eam cogi possint. 6.

Hancce precedere solet trinā proclamationis publicæ das öffentliche Ausrufgeboth. 7.

qua vim peremptoria & Edictalis cicationis habet. 8.

Proclamationis effectus est, ut post terminum quis non amplius audiatur. 9.

Inter proclamationes fit interpellatio der Einspruch 10.

à loci pastoribus 12.

Justa II
qua vel injusta
à competitoribus

Quo-

Quoad pastorem quæritur I. An pastor post primam proclamationem ulteriorem proclamationem possit recusare, si ipsi indicetur, quod nupturientes jam concubuerint, usque dum concubitum confiteantur. N. 14. Sponsus & sponsa presumptionem virginittis & castittis præ se fert. 15.
 Virginitas est qualitas naturalis 16. qua naturaliter inesse præsumitur. 16.
 Neganti virginitatem incumbit onus probandi. 17.
 De occultis non iudicat ecclesia 18.
 Censura Ecclesiastica non statuitur nisi in manifestos reos. 19.
 Vox vulgi non semper est veritas 20. quæstio iuris non debet dependere ab opinione vulgi 21.
 Pastor si ex præconcepta opinione nondum convictum convittii trahat injuriarum conveniri potest. 22.
 Actus de ventre inspiciendo pertinet ad iurisdictionem. 24.
 Ob diffamationem Sponsæ nuptia non sunt remoranda. 25.
 Q. II. An pastor ulteriorem proclamationem possit recusare, si ipsi oriatur scrupulus, quod ratione consanguinitatis & affinitatis non possint jungi. 26.
 An ratione Consanguinitatis in gra-

du tertio linea inæqualis sine iungendi. 30.
 An ratione affinitatis quis possit Vitrici sororem ducere? 31.
 Pastori licet inquirere in proximitatem, modo id fiat tempestive 32.
 Q. III. An pastor possit recusare proclamationem, si senex iuvenculam, vel juvenis annosam foeminam matrimonio sibi iungi petat? 33.
 An senex iuvenculam possit ducere in uxorem? Aff. 34.
 Sexagenarii & ulterioris ætatis senes liberos generarunt. 37.
 Dist. inter generationis actum & generationis effectum. 38.
 An senex possit considerare liberis 40. an ancillis. 41.
 Uxor magis sollicita est de Mariti salute. 42.
 Senex eligat foeminam mediocris status & ætatis potius, quam iuvenculam. 43.
 Senectus tam apta nuptiis, quam bruma mesibus. 45. quomodo 47.
 Dist. inter matrimonium quæ tale, & inter vitia supervenientia. 51.
 An vetula possit nubere iuveni viro. 52.
 Matrimonium hoc vocatur monstruosum. 53. & quare 59.
 Irrationabilis amor pecunie aut officii cupiditas hic paranyphi esse so-

solent. 36.61.

Q. IV. *An si sponsus in mortis articulo expetat benedictionem Sacerdotalem & copulationem cum Sponsa pastor eandem possit recusare?* 65.

Videtur enim prater affectionem conjugalem habere spem salutis recuperanda, & liberorum procreandorum. 67.

In casu extrema necessitatis absq; speciali Magistratus superioris dispensatione, ommissa etiam proclamatione novi Conjuges copulari possunt. 69.70.

Q. V. *An si Consistorium Pastori mandet ulteriorem proclamationem, hoc non obstante pastor eandem possit recusare?* 73.

Mandata superiorum ab inferiore corrigi & mutari non possunt. 76.

Lumen majus obscurat minus 77.

Q. VI. *An pastor possit recusare tertiam proclamationem, si sponsa sit refractaria, & nolit venerat Pastorem & confessionem fidei Christiane edere wenn sie nicht will kommen, und beten* 78.

Non quævis contumacia pro lubitu est punienda. 83.

Contumacia unius alteri nocere non debet. 81.

Q. VII. *An pastor possit recusa-*

re proclamationem, si nupturientes adhuc sint in luctu? 84.

Viduus ante dimidium anni post mortem uxoris, & vidua intra anni spatium ad secunda vota transire non potest. 85.

Q. VIII. *An pastor peregrinos & peregre adventantes possit proclamare & copulare?* 89.

Favor matrimonii attenditur in jam junctis, sed non jungendis. 94.

Quoad competitores Q.I.

An interveniens interpellans possit impedire ulteriorem proclamationem, si dicat Sponsum vel Sponsam secum priora contraxisse sponsalia? 96.

Dist. an Sponsalia praecefferint publica, an privata. 97.

Publica preferantur clandestinis & posterioribus. 99.

Quando regula, qui prior tempore, potior sit jure, procedat. 101. 102.

Quoties Sponsalia publica & clandestina concurrunt, toties illa preferenda, etiamsi hac sint priora. 104.

Contra contractum clam initum militat presumptio doli. 105.

Q. II. *An parentes agrotantis nomine filia, potius jus pratendentis, possint interpellare ulteriori proclamationi?* Aff. 107.

E

quo-

quomodo causa matrimonialis sit
personalissima. 110. 111.

Q. III. An interpellatio sit justa,
si foemina dicat, se à Sponso esse
impregnatam? 112.

dist. an impregnatio sit facta sub,
vel sine promissione matrimonii.
113.

Impregnatione sine matrimonii pro-
missione facta, in stupratoris ar-
bitrio positum est, an stupratam
dotare, an in uxorem ducere ve-
lit. 119. & Magistratus eundem
ad ducendum cogi nequit. 120.

Q. IV. An ancilla à Nobile stu-
prata, possit interpellare, si aliam
virginem querat. 122.

Actio pro dote ipsi competit 123.

Q. V. An tertius interveniens
possit impedire ulteriorem pro-
clamationem, si asserat, se carna-
liter cognovisse Sponsam? N. 124.

Recusans matrimonium prae-
sumitur inimicus. 125.

Interveniens ex suo vitio jus habere
nequit. 127.

Sacra Scriptura loquitur de fo-
mina deflorata, non de mascu-
lo deflorante. 129.

Diffamantibus poena modo relega-
tionis, modo multa pecuniaria
est indicta. 132.

Ob Lubricum lingua quis non faci-
le poena est afficiendus. 133.

Quando hoc fallat. 134. 135.

Q. VI. An Sponsus vel Sponsa
possit recusare ulteriorem pro-
clamationem, usq; dum persona
diffamata se purgaverit à diff-
matione dist. 136.

Corruptam pro virgine acceptare
non tenetur. 140.

An Sponsa possit recusare Sponsum,
quod foedis libidinibus se macu-
laverit? 141.

Argumentum à correlatis non proce-
dit, quando in uno correlatorum
magna datur disparitas. 144.

Aliud est diffamatio, aliud stuprum.
147.

Si sponsus stupri gnarus cognoverit
sponsam, eandem postmodum re-
pudiare non potest. 148.

Q. VII. An non facta, interpel-
latione, Sponsus vel Sponsa pra-
stita cautione impetrare possit
continuationem ulterioris procla-
mationis. N. 149.

Cautio in causa debiti & Civili, sed
non in causa matrimoniali lo-
cam habet. 151.

ex uxore virgo fieri non potest 152.

Q. VIII. An foemina interpellando
impedire possit proclamationem,
pratendens Sponsum ipsi matri-
monium promississe, cum ipsius u-
xor adhuc esset in vivis, & hinc
sponsalia sint priora? N. 154.

Promissa sunt servanda 156.

nisi sint juri contraria. 159.

quàn-

quando priora sint preferenda. 158.
161.

Q. IX. An non Si parentes habeant liberos, & quidem alter filium, alter filiam sed adhuc jacentes in cunabulis, qui paciscuntur inter se invicem de nuptiis ineundis sint jungendi matrimonio, si postmodum a, virgo vel filia nubilis alii nubat, alterius filius interpellando possit impedire proclamationem Neg. 162.

Ob deficientem consensum sponsalia sunt nulla 165.

Et non operantur interpellationē 168.

Q. X. An ob injustam interpellationem quis possit injuriarum conveniri? Aff. 169.

Affinitas casus interveniat, qui praesagiat tristem matrimonii eventum, vel si praecessisset, non fuissent contracta Sponsalia 181.

accidunt tum in bonis animi, tum in bonis corporis, tum in bonis fortuna. 182.

In bonis animi 1. Si furor interveniat 183.

2. Si inimicitia capitales interveniant. 184.

3. Si fiat haereticus. 185.

In bonis Corporis 1. Ob fornicationem Supervenientem 186.

2. Ob morbum 187.

1. Si sponsus ad coitum reddatur ineptus, ib.

2. Si fiat contagiosus

3. Ob vitia corporis externa. 188.

1. Quae hominem ad expedienda negotia minus habilem reddunt, ib.

2. Quae faciem hominem deturpant 189.

3. Si sponsa facies deformetur 190.

Ob immutationem status, si sponsus Crimen aliquod committat 193.

2. Si fiat jactura bonorum 194.

MEMBRUM SECUNDUM.

De Injuriis,

Quæ novis nuptis fiunt ex injusta interpellatione ulterio-
ris proclamationis.

Durch ungebührlichen Einspruch.

Nuptiæ, quæ sunt mundi elementum, Civitatis principium, hominum officina, Ecclesiæ seminarium, Reip. incrementum & omnis ordinis fulcrum.

- juxt. Mevium Conf. 110. n. 130.*
2. contrahantur & perficiuntur consensu mutuo,
L. 16. §. ult. ff. de rit. nupt.
 & libero, tum nupturientium
c. cum locum. 14. X. de sponsal.
 tum parentum, in quorum sunt potestate
pr. Inst. de nuptiis
Sutholt. dissert. 2. §. 13.
 3. & consumantur moribus nostris, quoad actum primum per benedictionem Sacerdotalem
Carpzov lib 3. Conf. def. 68. n. 8. 9.
 quoad actum secundum autem, & plenissimam conjugii consummationem per Copulam Carnalem
Carpz. lib. 2. Conf. def. 66. n. 17.
& lib. 3. def. 68.
 4. Hancce litem autem, an benedictio Sacerdotalis sit de essentia Matrimonii? Jam movere nolo, me remittens, ad
tradita Hahn in Wesemb. Parat. tit. de Nupt. n. 5.
Müller. dissert. de Benedict. Sacerdotali. sect 1. §. 6. 7. 8.
 5. Interim tamen hodie ex humana Constitutione, ut solennitas essentialis & causa efficiens proxima ad verum & ratum Conjugium inter Christianos ineundum in foro exteriori, & quoad effectus juris summe est necessaria, publicæ utilitatis & honestatis causa introducta, & à plerisque gentibus honestatis amantes recepta
Carpz. lib. 2. Conf. def. 142. n. 14.
Nicol. tract. de divort. part. 2. cap. 4.
n 41. & resol. 5. n. 14. ubi Gerhard. Cypr.
Arnif. & alios allegat consentientes.
 6. in tantum, ut omittentes eandem peccent contra publicam honestatem, & hinc præter poenam, ad hancce Sacerdotalem benedictionem denuo cogi possint
Müller d. dissert. sect. 1. §. 10.
 7. Eandem regulariter præcedere solet trina proclamatio publica das öffentliche Aufgeborh/ quæ naturam Edicti ex. L. diffama 21. C. de ingen. & manumiss, & vim peremptoriæ & Edictalis citationis habet,

bet, qva incertus quisque contradictor citatur, ut veniat, & impedimenta alleget, & in posterum taceat

Stryk ad Jus Eccles. Brunnem. lib. 2.

cap. 16. §. 6.

Solet enim sub poena perpetui silentii concipi daß derjenige, so etwas dawieder zusprechen/sich bey zeiten melden / oder hernach stille schweigen solle/ qvæ hoc efficit, ut citatus sciens denunciationem seu proclamationem, post terminum elapsum regulariter non amplius audiatur

Berlich. decis. 76.

Struvius in Iprnd. lib. 1. tit. 7. §. 3.

Carpzov. lib. 2. Conf. def. 66. n. 20.

Müller d. l. sect. 4. §. 4.

Nicol. de divort. cap. 4. n. 39.

Hæc inter proclamationes interpellatio der Einspruch fieri solet, qvæ vel est justa, vel injusta, respiciendo ad causas. Fit a. vel à Loci Pastoribus, qvæ improprie sic dicta talis erit: Vel à competitoribus porius jus prætendentibus, qvæ proprie talis dici poterit. Qvoad Pastorem loci nihil aliud erit, qvam recusatio ulterioris proclamationis, si forte prætendat scandalum, vel præcedens delictum. Unde qværitur I. Si pastor prima vice nupturientes proclamaverit, postmodum autem ipsi indicetur, es komt eine Treuscherey darein qvod ambo jam concubuerint qvod vulgo exprimunt sie hätten den Spect zu frühe angeschnitten / cujus ergo recuset ulteriorem proclamationem, usque dum ambo confiteantur concubitum: Qværitur an hæc recusatio sit justa? Puto qvod non, si sponsus & Sponsa concubitum negent, cum præsumtionem virginittatis & castitatis præ se ferant.

Kornman tract. de virginitt. jur. cap. 7.

& virginittas sit qualitas naturalis

Gilhaus. Arb. Jud. Civ. cap. 6. p. 7. §. 183.

qvæ naturaliter inesse præsumitur

Pacian. de probat. lib. 2. cap. 2. n. 4.

maxime cum nemo malus dicatur, donec probetur talis,

L. 51. ff. pro socio.

17 Unde & neganti virginitatem incumbat onus probandi
Pacian, d. l. n. 6.

18 2. Cum de occultis non iudicet Ecclesia
cap. 33. in fin. X. de Simon.

sed illi committenda, qui solus novit hominum corda
Can. 20. caus. 2. quæst. 4.

Rhetius dissert. de Occul. in præfat.

19 Unde & censura Ecclesiastica non statuitur nisi in manifestos
 reos

Mevius Conf. 42. n. 23.

20 Nec patrociniabitur Pastori rumor vulgi & enim quod non quæli-
 bet vox vulgi sit veritas, cum fama falsa sæpius, quam vera sit, nec
 contingat hoc esse, quod potest abesse seu non esse, cum à posse ad
 esse non valeat consequentia

Goddardus vol. 4. Conf. Marburg. 37. n. 825.

21 & cum hæc sit quæstio juris, eadem non debeat dependere ab opi-
 nione vulgi

Finckelthaus, Obs. 25, n. 21.

per L. si dictum, 56. pr. ff. de Evict.

22 Unde & Pastor, si ex præconcepta opinione, vel vulgi rumore, vel
 vana persuasione falsa pro veris effutiat, & quæviam convitii non
 convictum traducat, & reum arguat, actione injuriarum conveni-
 ri poterit

Mevius Conf. 110. n. 75.

23 maxime si obstetrices & Matronas clanculum substituat, quæ spon-
 sam inspiciant & tangant

Gilhaus, d. §. 184. n. ult.

24 cum actus de ventre inspiciendo pertineat ad Jurisdictionem, qui
 non convenit Pastori

Rhamdohr. dissert. de Ocular. Inspect. §. 5.

25 Licet itaque sponsa de stupro & fornicatione fuerit diffamata, pro
 virgine tamen habetur, usque dum diffamans contrarium probet,
 nec propterea nuptiæ remorari, vel suspendi possunt

Carpz. lib. 2. Conf. def. 238. n. 8.

ubi sequens legitur præjudicium, und wird die Braut so lange vor
 eine

eine Zumpfer gehalten biß in dem diffamations-proces ein anders wider Sie ausgeführet/ alda im wiedrigen Fall der diffamant Martin Z. der verdienten Straffe künfftig nicht entgehen wird V.R.W.

Carpz. d.l. n. 12.

Q. II. An ulteriorem proclamationem Pastor possit recusare, si post primam ipsi oriatur scrupulus, an ratione Consanguinitatis vel affinitatis possint jungi? Puto quod non: Cum statum causæ ante primam proclamationem perpendere, & si dubius, Consistorio indicare debuisset. Quod si post primam proclamationem recusetur ulterior, hoc fieret præpostere, & non sine scandalo, & cum injuria nupturientium. Nec obstat, quod si de impedimento aliquo appareat, novi Conjuges non sint proclamandi

Carpzov. lib. 2. Cons. def. 138. n. 4.

& quidem ratione Consanguinitatis, c. g. An in gradu tertio lineæ inæqualis sint jungendi? Aff.

Carpzov. lib. 2. def. 71.

ubi sequens legitur rescriptum: Im wiedrigen Fall aber da sie einander im dritten Grad ungleicher Linien zugethan/ dem Pfarrer seinen Unfleiß in Nachforschung der Verwandtniß vor dem Auffgesboth in Ernst verweisen/ die Copulation aber nichts minder anordnen

Carpz. d. l. n. 13.

Et ratione affinitatis; An quis possit vitrici sororem ducere in uxorem? Aff.

Richter decis. 10. n. 13.

Müller d. l. sect. 3. §. 3.

Ubi sequens præjudicum: Dennoch aber weil zwischen euch beyden keine Consanguinitas sondern nur affinitas in secundo genere, darinnen die Verehlichung zu rechte nicht verboten/ als seyd ihr auch mit gedachtes eures Stiefvaters Schwester geschlossene Ehe zu vollziehen wohl befuegt V. R. W. Pastoribus itaque licet inquirere in proximitatem, modo id fiat tempestive, scil. ante, & non post primam proclamationem, postmodum n. vergeret in Sponsorum injuriam.

Q. III. An pastor poterit recusare proclamationem, Si senex

nex juvenculam, vel juvenis annosam foeminam matrimonio sibi jungi petat?

- 34 Puto quod non: Cum jus nostrum tales nuptias non improbet, unde & tam Theologi

Dante indecis. Cas. Conscient. cap. 19 sect. 1. quest. 2. 3.

Pruckner in Manual. cent. 8. quest. 36. 37. 39. qui plures allegat

quam Jcti easdem permittant

Harprecht. pr. l. de Nupt. n. 27. seqq.

Carpzov. lib. 2. Conf. def. 13.

Struvius in Iprud. lib. 1. tit. 7. §. 2.

Brunneman. ad L. sancimus. C. de nuptiis

Stryk. ad J. Eccles. Brunneman. lib. 2. cap. 17. §. 2. p. 665.

- 35 Sed cum hæc quæstio sit bipartita, & hinc accuratius examinanda, inquiram I. An Senex juvenculam possit ducere in uxorem? Quod
36 affirm. Licet enim finem conjugii principalem, qui est sobolis procreatio & remedium libidinis senex non semper assequi possit, tamen non deerit beneficium mutui adjutorii

Carpz. d. l.

- 37 *Martin de Jur. Senum singul. cap. 2. §. 10.*

Quamquam non desint exempla, quod Sexagenarii, Septuagenarii & ulterioris ætatis senes liberos generaverint

Mevius Conf. 42. qui Plin. Cyprum

- 38 *Schenck & Mercator. allegat consentientes.*

& hinc alii distinguant inter generationis actum unter das Ehe-
Werck & inter generationis effectum unter die Ehe- Frucht/

Stryck. ad Brunneman d. l.

- 39 Sæpe etiam senis res œconomicae non permittunt esse extra matrimonium. Nam mortua uxore œconomia vel plane esset dissol-
40 venda, vel continuanda. Illo casu non opus habebit aliam eligere uxorem, maxime autem hoc casu. Nec enim confidet propriis liberis, utpote qui parum solliciti erunt de habenda patris cura
41 vel continuanda vita, sed teste experientia potius anhelabunt ipsius mortem, quo eo citius paternam assequantur hereditatem; Nec ancillis vel servis, curam œconomicam tuto committere potest, ut-

pote

pote qui proprio inhiant commodo, scharren auf ihren eigenen Fuch-
 chen / nec ut decet patrisfam. Curam habent. Uxor autem cum
 sit socia rerum gerendarum, nec vivente Marito, tam accuratas red-
 dere debeat rationes administrationis, magis sollicita erit de patris
 familias & mariti salute. In hoc tamen non ero difficilis, quod se-
 nex sibi magis consulat, si eligat foeminam mediocris status & ætatis
 quam juvenculam. Quod si vero res non amplius sit integra, nec im-
 pediri liceat poterit ducere juvenculam juxta præjudiciū Consisto-
 rii supremi Saxonici wiewohl auch nun rathfamer wäre bey euren an-
 gezogenen 60. jährigen Alter und Leibes beschwehrung anderweit ver-
 eheligung einzustellen / und bey guter Wartung des Gebets und Got-
 tes Diensts in diesen betrubten Zeiten desto fleißiger zu pflegen / oder
 da ihr mit unverletzten Gewissen ausser dem Ehestande nicht leben kön-
 tet / eine solche Person / die euch am stande und alter nicht gar ungleich
 zu erwehlen zc. Wofern ihr aber dennoch dieses alles unermogen eure
 gefaste intention zu endern nicht gemeinet / so seyd ihr aus Zulassung
 geistl. und Landüblichen Rechten / weil dießfals kein niedriges Gesetz
 vorhanden / oberwehnte eure Dienerin zu ehelichen nicht allein befuegt /
 sondern auch da zwischen euch albereit eine verbindliche Zusage gesche-
 hen / solches zu thun schuldig B. R. W.

Carpzov. lib. 2. Consist. def. 13. n. 23.

Nec facit pro Pastore i. quod Senectus tam apta sit nuptiis, quam
 bruma messibus

Harprecht. b. t. n. 28.

2. rara sit concordia cum Noverca & liberis primi Matrimonii, pro-
 ut nec 3. defutura sit Zelotypia. R. n. ad I. quod jam in præcedenti-
 bus sit dictum, senes ad nuptias non esse absolute inhabiles, sed has
 similesque strophas esse à juvenibus, qui statum viduitatis & fene-
 ctatis ignorant, senumquæ mortem exoptant, quo juvenes in Offi-
 cio & bonis succedant, in senum ignominiam excogitatas, quales
 facile etiam contra juvenes nupturientes proferri possent. Ad 2. R.
 quod hoc de pacificis Novercis & privignis non præsumatur;
 Quod si vero fiat, hoc fiet ex accidenti, insimulque lites, ut prudens
 paterfam. decideret. Pro ut & 3. juvenulæ in moribus ita se gerent,
 ne Senex Maritus sinistram de ipsa concipiat opinionem: Insimul-

F

que

51 qve distinguendum erit inter matrimonium ipsum qva tale, & inter
52 vitia seu accidentia & supervenientia. Restabit autem qvæstio se-
cunda An Vetula possit nubere juveni viro? Puto qvòd sic, cum
oeconomia & negotiatio non ferat vitam solitariam, sed requirat
Sociam, & rationes supra adductæ etiam hic allegari possint. Ob-
53 stare qvidem videtur, qvòd matrimonium hoc vocetur monstro-
sum

Carpzov. lib. 2. Conf. def. 13. n. 2.

54 2. qvòd hic neqve spes prolis, neqve solatium vitæ, neq; honestum
adversus carnis stimulos sit expectandum remedium; 3. qvòd hoc
55 Matrimonium minus felicem sortiatur exitum, cum irrationabili
56 superstruatur fundamento; irrationabilis enim amor pecuniæ, aut
officii cupiditas, hic paranymphe esse solent, & 4. metuendum ejus-
57 modi juvenes Maritos aliarum fœminarum qvære amplexus, &
58 5. vetulæ mortem expectare. R. autem ad 1. vocatur monstrosum
59 forte propterea, qvòd sicut monstra raro eduntur, ita & matrimonia
talia raro inveniuntur, & si fiant, sine dubio vetula juvenem instiga-
vit ad amplexus conjugales. Ad 2. R. qvòd & extant exempla, qvòd
60 Sexagenariæ pepererint liberos, & sic congressus non fuerit sine
delitiis
61 ad 3. R. qvòd in viris & fœminis honestis potius ad affectionem con-
jugalem, quam ad divitias sit respiciendum.

ad d. disput. Inaug. Johann Helfrich

Sandra sub præsidio Heiurici Bodini

habita de Erroribus Communibus circa matrimonialia §. 17.

62 Ad 4. & 5. R. qvòd hoc ex accidenti etiam fieri possit, si uxor sit ju-
venis. Ex quibus apparet, qvòd si in hisce personis concedantur
nuptiæ, nec poterit pastor ob inæqualitatem ætatis proclamatio-
63 nem & benedictionem recusare. Recte etiam Pastor benedicendo
senibus addit hæc verba: Crescite & multiplicamini seyð frucht-
bar und mehret euch/und erfüllet die Erde

Genes. 1. v. 28.

64 Licet enim per hasce personas raro fiat multiplicatio hominum,
qvæ tamen non impossibilis, recte tamen retinetur ordinatio di-
vina, utpote qvæ sine scandalo omitti non poterit

Muller d. l. sect. 4. §. 11. qui Kesler.

allegat consentientem

Martin. diff. de Jure Senum singul. cap. 2. §. 10.

Pruckner in manual. cent. 8. quast. 38.

Q. IV. An si sponsus in mortis articulo exspectat benedictionem Sa- 65
cerdotalem & copulationem cum sua Sponsa, Pastor eandem possit
reculare? N. Matrimonium enim cum morti vicino 66

Harprecht §. ult. l. de nupt. n. 19.

& constituto in articulo mortis recte contrahitur

Gail. lib. 2. Obs. 141 n. 8.

Videtur enim hic nupturiens præter affectionem Conjugalem ad- 67
huc habere spem salutis recuperanda, & liberorum procreando-
rum

Harpr. d. l. n. 21.

Nec patrociniabitur Pastori i, quod hic nulla impetrata fuerit dispen- 68
satio

insimulque proclamatio trina omissa. Nam distinguendo inter 69
regulam & exceptionem. Nam in casu extremae necessitatis abs-
que speciali Magistratus superioris dispensatione, omissa etiam pro- 70
clamatione novi Conjuges copulari possunt

Carpz. lib. 2. Conf. def. 141.

Muller diff. de Benedict. Sacerdot. sect. 4. §. 3.

Nec obstat, quod hæc benedictio Pastori videatur esse frustranea, 71
maxime si præter spem Sponsus brevi moriatur. n. nullatenus fiet
frustra; Sed habebit effectus civiles, tam ratione successionis, 72
quam ratione legitimationis, & ita insimul voluntas ultima mori-
entis adimpletur

Harprecht d. l. n. 22.

Q. V. Au si Consistorium Pastori mandet ulteriorem proclamatio- 73
nem, hoc non obstante Pastor eandem possit reculare? Puto quod
non, ne videatur sibi plus tribuere & considerare, quam Consistorio. 74
Nec obst. quod Pastor forsitan sit magis informatus in facto, quam 75
Consistorium, & absurdum fore mandata Superiorum corrigi & mu- 76
tari ab inferiore

Carpzov. lib. 3. conf. def. 14 n. 15. & 17.

77 Cum Consistorium præsumtionem juris præ se ferat, & lumen majus obfuscet minus

Antho. de rescript. Moraz. Concl. 8. n. 18.

78 Q. VI. An pastor possit recusare tertiam proclamationem, si sponsa sit refractaria & nolit venire ad Pastorem & confessionem fidei Christianæ edere, wenn sie nicht wil kommen und beten? quod dispositum in Constitutione der Eheordnung Electorali Saxonica, Tit. von der Copulation und Hochzeiten. ibi, und da es junge Leuthe/ob sie auch ihren Catechismum gelernet/ohne dessen Erkantnis sie nicht auffgebotten werden sollen

Muller de benedict. Sacerdot. sect. 3. §. 2.

79 Puto quod pastor recusare non possit; Cum res non amplius sit integra & sub tali poena hæc confessio non sit statuta & hinc non sit præcisæ necessitatis, insimulq; ob Sponsæ contumaciam damnum iniret Sponsus innocens, si differre cogeretur nuptias, maxime si convivas jam invitasset, & epulas nuptiales præparasset: Cum tamen contumacia unius alteri nocere non debeat, utpote quæ non egreditur personam contumacis

Tabor in Barbos. lib. 3. cap. 66. ax. 5.

82 Ob stare quidem videtur, quod hæc consuetudo tentaminis fidei, quoad Sponsam bonum habeat finem, & tamen sponsa sit contumax

83 & poena debet esse proportionata delicto, & non quævis contumacia pro pastoris lubitu est punienda. Quæritur VIII. An pastor

84 possit recusare proclamationem, si nupturientes adhuc sint in luctu?

85 Quod affirm. Viduus enim ante dimidium anni post mortem uxoris, & vidua intra anni spatium post mortem mariti ad secunda vota transire non potest

Carpz. lib. 2. Conf. def. 159. 160. & 161.

Neuvvenhahn tract. de jurib.

viduitat membr. 2. sect. 17. p. 146.

Clara eim est Constitutio Electoralis Saxon.

in ordin. Matrimon. de Anno 1646.

§. Was endlichen Witber und Witben anbelanget/so anderweit zur Ehe schreiten wollen / erfahren wir daß etliche ihrer abgestorbenen Ehegatten allzu zeitig vergessen/ und mit Aergerniß wiederumb zum Ehestand

bestande eilen/ junct. verb. So wollen wir das hinführo ein Witber zum wenigsten ein halbes Jahr die Trauer Zeit halte / und für Ausgang desselben sich wieder zu verhehelichen oder Hochzeit anzustellen nicht Macht haben sol item so wollen wir / daß hinführo eine Witbe ein ganges Jahr ihre Trauerzeit halten / und für Ausgang desselben sich wieder zu verhehelichen oder Hochzeit anzustellen nicht Macht haben soll 2c.

Carpzov. d. def. 159. n. 15. & def. 160. num. 3.

Cui conformis est constitutio Anhaltina

87

Landes : Orden. tit. 6. §. über dieses sollen die Witber und Witben hiermit erinnert seyn / wenn sie ad secunda vota schreiten wollen / die Erbarkeit in acht zu nehmen / also daß ein Witber vor ablauf eines halben jahres zum wenigsten / eine Witbe aber / ehe drey viertel Jahr vergangen / sich nicht verheyrathen noch auch die Superintenden / Inspectores, uñ Kirchendiener dieselbe vor solcher Zeit aufbieten sol bey vermeidung willkührlicher Bestrafung Tandem VIII. quæritur An non pastor peregrini nos & peregre adventantes proclamare & copulare possit? Puto quod non; Cum hi sint extra ipsius parochiam, & exin sæpius multa sequantur inconvenientia, unde in Constitutione Saxonica expresse prohibitum 88

In der Ehe : Ordnung tit. von Copulation und Hochzeiten h. v.

kein Pfarrer sol auch einige fremde Leuthe / so nicht in seine Pfarr gehörig / copuliren, oder zusammen geben / in Ansehung / daß viel und oftmals allerley Unrichtigkeit hieraus erfolget. Cui ad stipulatur Constitutio Anhaltina 90 91

Landes : Ordnung tit. 6. §. Was fremde und unbekante Personen betrifft / sollen die Superintenden Inspectores und Pfarrer dieselben nicht aufbieten / weniger zusammen trauen / ehe und zuvor sie ihres herkommens Wesens und ehelichen Wandels gnugsamen Schein und Beweis fürbringen / oder sonst nach gestalten Sachen mit gewissen Bürgschaften versicherung thun / denn es sich oft zutraget / daß solche unbekante Personen anderer Orthher albereit ehelich und verbunden / dadurch hernach allerley Weiterung verursacht wird: Sin secus faciat, poena vel pecuniaria, vel suspensionis, dignus erit 92

*Dedeken. Conf. Theolog. p. p. 3. lib. 2. de
Sponsal. sect. 1. n. 41.*

Müller d. dissert. sect. 2. §. 2.

- 93 Nec ipsi patrocinauitur i. favor matrimonii, & quod 2. officium su-
94 nm recusare non possit imploratus Nam & ad 1. quod favor quidem
attendatur in jam junctis, sed non jungendis; Hic enim adhuc quæ-
stio est dubia, an sint jungendi

Tabor in Barbos. lib. 11. cap. 12. ax. 2.

ad 2. & quod imploratio officii non sit legitime facta, unde recte re-
cusabit

Müller d. l.

Et hæc de interpellatione improprie sic dicta dixisse sufficiant.

- 95 Pervenio nunc ad interpellationem proprie sic dictam, quæ sit inter
96 competitores, ubi i. quæritur, An interveniens interpellando pos-
sit impedire ulteriorem proclamationem, si dicat sponsum vel spon-
97 sam secum priora contraxisse sponsalia? Distinguendum erit, an
interpellans priora an posteriora, an publica an clandestina præten-
dat: Si intervenienris sponsalia fuerint priora & publica, tunc ia-
terpellatio erit iusta: Sin fuerint clandestina, erunt iniusta

Carpz. lib. 2. Conf. def. 67.

Stryk. dissert. de consensu Sponsaliorum ap. 3. n. 3.

- 98 Et illo calu quidem, sed non hoc, impedimento erit ulteriori procla-
99 mationi. Cum lippis & tonsoribus notum sit, quod publica priora
præferantur posterioribus, tam clandestinis, quam publicis. Si
quidem hic non tansum circumstantia temporis, an sint priora vel
100 Posteriora, sed & modus contrahendi, an Sponsalia sint publica an
privata, veniunt consideranda

Carpz. d. l.

Struv. in Jprud. lib. 1. tit. 6. §. 3.

- 101 Quibus non obstat, quod qui prior tempore, potior sit jure
c. qui prior. § 4. de Reg. Jur. in 6.

- 102 Nam hæc regula tantum procedit, quando pares sunt in causa, alias
secus

Tabor in Barbos. lib. 14. cap. 81. ax. 2.

- 103 Hic autem Sponsalia publica & clandestina disparis sunt conditio-
nis

nis, cum illa sint obligatoria & valida : Hæc non æque

Carpz. d. def. 67. n. II.

Siruv d. l.

Unde Jcti regulam constituunt : quoties Sponsalia publica & clan-¹⁰⁴
destina concurrunt, toties illa præferenda, etiam si hæc priora sint

c. 2. x. de clandest. Sponsal.

Contra contractum enim clam initum militat præsumtio fraudis & ¹⁰⁵
doli, qui illam annihilat

Cravett. Conf. 129. n. II.

Ergo nihil impedimento est, quo minus posteriora publica præfe-
rantur

Carpz. d. l.

Illustrat hoc sequens rescriptum : So ist er seinen erbieten mit Fla¹⁰⁶
gers Tochter die Ehe förderlichst zu vollenziehen schuldig/ und wird
dieses öffentliche dem mit der Intervenientin heimlich gehaltenen
Verlöbniß billig vorgezogen B. R. W.

Carpzov. d. l. n. 16.

Hic autem & notandum, quod interveniens non tantum interpel-
lare, sed & hoc tempestive facere debeat, scilicet ante trinam pro-
clamationem. Nam si trina proclamatio jam rite facta, impeditu-
rus matrimonium non amplius auditur : Licet enim benedictio
nondum sit secuta, tamen ipsi omnis audientia denegatur, propter-
ea quod trinæ proclamationes habeant vim peremptoriæ citationis,
& experientia teste sub poena perpetui silentii emanare soleant,

Supr. h. m. n. 8. 9.

quod tamen limitandum, si interpellans proclamationem ignora-
verit & juret, se de novo demum didicisse, & se non malitiose op-
ponere

Blarer. ad L. diffamari. 4. C. de

Jugen. manumiss. cap. 2. n. 23.

Berlich. part. 1. de eis. 76. n. 2. 3. 4.

Hanc sententiam egregie illustrat sequens præjudicium Habt ihe
euch mit C. M. mir derselben Eltern Wissen und Willen verlobet/und
Christlichen Gebrauch nach zu dreien unterschiedenen mahlen in der
Kirchen öffentlich ansbieten lassen / und es hat sich nach bescheidenen
drit

dritten Aufgebot/ als ihr euch mit gedachter C.M. von dem Priester in öffentlicher Versammlung trauen lassen wollen H. H. angegeben und bey eurer Braut einen Einspruch thun wollen / so ist er damit nicht zu hören/ er wolte denn schwehren/ daß er von solchen aufgebothen nichts gewußt/ in solchen Fall wird er billig zugelassen V. R. W.

Berlich, d. l. n. ult. & ex eo D. König in dissertat Inaugur. de Officio Mariti erga suam uxorem cap. I. §. 10.

107 Ex in II. quæritur, An parentes nomine filiae potius jus sponsaliorum prætendentis, possint interpellare ulteriori proclamationi, si fors-
108 tam ipsa filia ægrotet? Aff. patet ex jam relato rescripto, quia pa-
ter & filia in jure pro una eademque persona habentur

L. ult. C. de impub. & aliis Substitut.

109 Potestque pater sine mandato agere, maxime in casu præsentis, quo injuria filiae illata daß er seine Tochter ansgeführet/ mediatè redundat ad parentes

§. 2. I. de Injur.

101 Obst. quod causa matrimonialis videatur esse personalissima & hoc
III verum quoad conjungendos, quod præter Sponsum & Sponsam alii non sint jungendi; Sed non quoad directionem processus, cum & procurator respectu acticis intervenire possit prout responsum fuit à Facultate Juridica Helmstädiensi in causa H. H. contra M. E. S. das Beklagtin vor dem Consistorio in person zu erscheinen nicht schuldig / sondern wenn sie an ihre stat einen guugsamen gevollmächtigten darstellen wird / sie dem an 30. Jun. dieses annoch scheinenden 1676. Jahres eröffneten decreto ein Gnügen gethan

public. 9. Novembr. 1679.

Decanus Senior Und andere Do-
ctores der Juristen Facul-
tät zu Helmstedt

Fürstl. Quedlinb. Consi-
rium

Rationes decidendi

1. Findet sich in gegenwärtigen Casu keine gültige Ursache/ warumb
& für den Consistorio in eigener Person zu erscheinen anzuhalten sey/
in Betrachtung/ was sie sonst auf den verleugnungs Fall de non fa-
cta

Et a desponsatione coram Consistorio bekennen sollte / sie albereit in actis gestanden / daß sie nemlich / klägern das Jawort gegeben / und von ihm die arrham angenommen habe / wenn gleich 2. Die Matrimonial Sachen denen Criminalibus æquipariret, und des beklagten persönliche Gegenwart erfordert wird / solches alsdenn stat findet / wenn man ohne dessen Person und aussage weiter nicht kommen / noch das judicium recht supstantiiret werden kan / dieses aber 3. alhier nicht nötig ist / zumaln aus beklagtin gestandnis man schon zu ein mehrs und weiteres schreiten kan / dannenhero 4. gnug seyn wird / wenn sie an ihre stat einen gnugsamen Bevollmächtigten stellen / und ihre nothurfft durch denselben verhandeln lassen wird / gestalt denn auch 5. das Consistorium selbst in der an 9. Jun. 1676. an Beklagtin abgelassenen Citation the verwiesen / daß sie nicht einmal durch einen gnugsamen bevollmächtigten erschienen seyn / und also selbst davor gehalten / wenn sie per Mandatarium erschienen wehre / sie nicht pro Contumace zu halten gewesen / woraus 6. Es von sich selbst giebt / daß wenn sie werde durch einen gnugsamen bevollmächtigten sich stellen / den in dem Urtheil angezogenen decreto ein Genügen gethan haben werde

Helmstadienles.

Adde tamen martin. Comment. for. tit. 4. §. 1. n. 214. ubi Carpzov.

Ayrer. Brunneman. & alior allegat dissentientes.

Q. III. An interpellatio sit justa, si forte foemina quædam, sive sit virgo sive vidua, dicat, se a Sponso esse imprægnatam? Puto distinguendum esse, an imprægnatio facta sit sub promissione matrimonii, vel sine præcedente ejusdem promissione

Bardil. diff. de satisfact. stupratorum part. 1. cap. 1. n. ult.

Illo casu interpellatio erit justa, eum puella sub spe promissi matrimonii decepta, in concubitus consensit; Et stuprator stupratam ducere præcise cogitur

Carpzov. pr. Crim. quest. 68. n. 91. & lib. 2. Cons. def. 228. n. 8.

Siquidem hoc casu stuprator, an ducere, an docere velit, arbitrium amittit

Capzov. d. l.

Bardil. d. l. part. 2. n. 3.

G

Quod

117 Quod si renuat, carcere & aliis legitimis mediis ad hoc compelli poterit.

Carpzov. Bardil. d. l.

118 Si vero sine promissione matrimonii quis imprægnaverit foeminam, interpellatio erit injusta, quia ex generali consuetudine pas-

119 sim in arbitrio stupratoris positum est, utrum stupratam dotare an in uxorem ducere velit.

Bardil. part. 1. cap. 2. n. 21.

120 Nec magistratus eundem ad ducendum cogere poterit.

Bardil. d. l.

121 qui dicit hanc sententiam esse communem. Hoc ergo casu ulterior proclamatio interpellando differri & impediri non poterit: Tenetur tamen stupratam dotare, infanti alimenta præstare, & se submittere, poenæ tam temporali, quàm Ecclesiasticæ.

Muller. diss. de poenitent. Ecclesiast. cap. 6. n. 47.

122 Et ex hac præmissa distinctione etiam decidi poterit quæstio IV. An ancilla vel famula, quam Nobilis stupravit, qui postmodum aliam suæ conditionis Virginem quærit, possit interpellare? Puto quod

123 non, nisi præcesserit promissio Matrimonii: Quia facta omnino tenetur consummare sponsalia, & ipsum non excusabit Nobilitas vel status ancillaris, non tam enim ad hanc, quàm ad promissionem matrimonii est respiciendum, cum foemina plebeja nubens Nobili Viro, fiat Nobilis, ac pro foemina Nobili habeatur.

Carpzov. lib. 2. Cons. def. II. n. 3. ubi

Alciat. Tiraguell. Sixtin. Reinking. & alios allegat consentientes.

Nec cum viro Nobili mitius agendum.

Carpz. pr. Crim. quæst. 82. n. 62. seqq.

cum reatus excludat omnem dignitatem.

L. 1. C. ubi Senatus ult. clarissimi.

Wesemb. in Parat. de quæstion. n. 10. sub fin.

Matrimonio autem non promisso, alia erit quæstio, an non ipsi defloratæ competat actio pro dote.

Carpz. pr. Crim. quæst. 68. n. 60.

Bardil. d. l. m. 3. n. 29.

124 Q. V. Antextius interveniens e. g. Corrivialis possit impedire ulterio-

rio.

riorem, proclamationem si asserat, se carnaliter cognovisse Spon.¹²⁵
sam? Neg. videtur enim hæc interpellatio & assertio esse suspecta
& facta ab eo, qui Sponsæ est inimicus capitalis, à quo omne malum
est expectandum

Tabor in Barbos. lib. 9. cap. 59. n. 2.

Unde talis & à testimonio repellitur

Farinac. d. testibus quest. 53. n. 3. seq.

eamque odit, quod recusaverit cum ipso inire matrimonium, & sic
repulsam tulerit, ex quo orta est inimicitia capitalis¹²⁶

Hoppe differt. de Inimicit. Capit. §. 44.

insimulque propriam allegat turpitudinem

Brunnem. ad l. 30. C. de transact. n. ult.

Unde & negativam accurate defendit

Mevius Conf. 85.

Intervenienti enim ex suo vitio jus habere nequit, magisque faven.¹²⁷
dum erit secundo Sponso, qui publica sponsalia contraxit

Mevius d. l. n. ult.

Nec ipsi patrociniabitur Sacra Scriptura¹²⁸

Exod. 22. v. 16. 17.

Deut. 22. v. 29.

Cum loquatur de foemina deflorata, non vero de Masculo defloran.¹²⁹
te. Illi enim propter sexus fragilitatem & honoris conservationem
ex copula carnali competit actio, sed non huic.

Mevius d. l. in princ. & n. 28. seqq.

Insimulque foeminae contra interpellantem, & ejusmodi Thraconi.¹³⁰
ca verba jactantem, & gloriantem dabitur actio injuriarum

Speckhan. cent. 2. class. 3. quest. 9.

Johan à Sande lib. 5. def. 8. def. 5.

Gail. 2. Obs. 99.

Carpz. part. 4. Const. 45. def. 2. & pr. Crim. quest. 96. n. 43.

& præterea ex Officio à judice erit puniendus

Bardil. d. l. cap. 3. membr. 2. n. 11. 12.

Idem etiam in foeminis adversus Juvenes aut Maritos ejusmodi dif.¹³¹
famationem proferentibus ob rationis identitatem statuendum e-
rit

Carpzov. d. quest. 96. n. 50.

132 & ex adductis præjudiciis ostendit, diffamantibus modo poenam relegationis, modo multa pecuniaria esse indictam

Carpz. n. 51, 52.

133 Nec obſt. qvod hoc fieri poſſit ex inani jaſtantia, & hinc ob lubri- cum lingvæ non facile qvis poena ſit afficiendus

L. famoſi 7. §. 3. ff. ad L. Jul. Majeſtat.

L. un. C. ſi quis Imper. maledix.

134 & factum hoc nullatenus extenuandum, ſed omnino ſevere vindi- candum, cum ſit notorium in tota Eccleſia. Qvare & Sereniſſ. Elect. Saxon. conſtituit

part. 4. Cnoſt. 45.

135 Dieweil denn ſolches eine gang beſchwerliche diffamation iſt/ dadurch Frauen und Jungfrauen an Ehren böſſich verlehet werden/ ſo ordnen und ſetzen wir/ daß ein ſolcher Verbrecher und Verleumder neben den Wiederruf/ ſo Er den part thun ſol/ mit willkürlichen Straffen/ als Gefängnis/ zeitlicher oder ewiger Landes- Verweiſung ſamt Stau- penſchlägen nach gelegenheit der Umſtände beſeget/ Und geſtraffet werden ſoll. Juxta qvam & Sabini Lipſenſes pronunciarunt: So iſt bemelter H. R. ermelter Witben vor Gerichte einen öffentlichen Wiederruf zu thun ſchuldig/ und mag hierüber des Landes auf 3. Jahr lang verwieſen werden B. R. W.

Carpzov. d. quaſt. 96. n. 47. 48.

136 Q. VI. An Sponſus vel Sponſa poſſit recuſare ulteriorem proclama- tionem uſqve dum perſona diffamata ſe purgaverit à diffamatione intervenientis? Puto qvod ſic: Alias enim periclitarentur de ma- trimonio iterum non ſine dedecore diſſolvendo; Attamen ſub ſe-

137 qventi diſtinctione: An diffamatio fiat Sponſo à foemina, qvæ i- pſum diffamat, qvod eam deſloraverit, & qvidem vel ſine promiſſi- one, vel cum promiſſione matrimonii: Et tunc illo caſu proclama- tio non erit differenda, qvia ſe ab obligatione liberare poterit ſol- vendo dotem, ut dictum

quaſt. 3.

138 modo Sponſa conſentiat, & condonet Sponſo. Hoc vero interve- nientis & diffamantis cauſa melior erit, qvam Sponſæ proclamatae, cum

cum ipsius promissio matrimonii fuerit prior, quæ propter copulam carnalem tranſit in Sponsalia publica

Nicol. Resol. 5. n. 32.

Carpzov. lib. 2. Cons. def. 36. n. 6. seqq. ubi

Cypr. Harprecht. Schneidov. Benst. & alios allegat consentientes.

Si autem diffamatio facta Sponsæ de facta de virginatione & impræ-
gnatione omnino ulterior proclamatio differenda erit, usque dum
Sponsa se à diffamatione purgaverit. Non enim tenetur Sponsus
corruptam & gravidam pro virgine acceptare, vel etiam Subsecuta
benedictione Sacerdotali retinere, quod proverbialiter nostri ex-
primunt *Er ist nicht schuldig die Ruhe mit denn Kalbe zu nehmen und
zu behalten*

Finckelthaus Obs. 30.

*Carpzov. part. 4. Const. 20. def. 12. & part. 2. quest. 63. n. 53.
& lib. 2. Cons. def. 193.*

Richter decif. 30.

Nicol. de divor. cap. 3. n. 44.

quam sententiam Dd. esse communem, & in praxi & Consistoriis
Ecclesiasticis receptam statuit

*Esbach. in not. ad Carpzov. part. 4. Const. 20. def. 12. pluresque
allegat consentientes.*

Sed his obſtare videtur, quod Sponsa non possit recusare sponsum
ex hac ratione, quod ante Sponsalia scortationibus & foedis libidi-
nibus se maculaverit

Theodor. Colleg. Crim. cap. 6. §. 2. n. 28. p. 727.

Carpz. part. 4. Const. 20. def. 13.

Unde ex natura Correlatorum videtur concludi posse, quod nec
Sponsus poterit recusare Sponsam, quatenus cum aliis familiariter
est conversata. R. Quod adhuc sub iudice lis sit, an non Sponsæ
ob fornicationes Sponsi ante Sponsalia peractas possit Sponso re-
pudium mittere? Affirmativam enim defendunt

Carpzov. Cons. lib. 2. def. 188.

Nicol. de repud. cap. 2. n. 65.

Brunnemann. in Jur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 17. §. 25. ibiq; Stryk,

Nevius in Aequilibrio observando in judicand. & decid. fact. hum. §. 43.

Meerbach. dissert. Inaugur. de jur. divort. cap. 4. n. 30.

& ad minimum videntur Collegia Juridica hac in re discrepare.

144 In simulque argumentum à correlatis sumtum non procedit quando in uno Correlatorum magna datur disparitas

Tabor. in Barbos. lib. 3. cap. 70. ax. un. lim. 2.

Sponsa enim promittet, virginitatem verbis, ingressu & factis,
145 quam Sponsus promittere non cogitur. 2. ipsa natura formavit in virginibus signum & indicium virginitatis, quod est hymen, quod in masculis non reperitur. 3. Masculus non imprægnatur ex concubitu, ut virgo, & hinc nec ibidem fit insitio alienæ stirpis, ut hic

Carpzov. d. def. 13.

146 Magis ergo hic favendum erit masculis, repudium mittentibus, quam fœminis Sponsis. Ad repudium autem non erit nimium properandum, cum aliud sit diffamatio, aliud ipsum stuprum; sed
147 prius defloratio & imprægnatio veniet probanda: quod quomodo fiat, remissive tractat

Nicol. de divort. part. 2. cap. 3. n. 46.

148 In simulque inquirendum, an sponsus stupri gnarus ab ea abstinuerit, aut eam ut Maritus postmodum cognoverit; Cum posteriori casu injuriam tacite remississe credatur, & hinc eam amplius repudiare non possit.

Nicol. d. l. n. 48. & 51.

149 Q. VII. An non facta interpellatione Sponsus vel sponsa præstita cautione impetrare possint continuationem ulterioris proclamationis? Videtur quod sic, cum cautio in arresto & sequestratione

Carpzov. part. 1. Const. 30. def. 59.

78 & in novi operis nunciatione

Struv. in Jpr. lib. 3. tit. 37. §. 26.

& in genere locum habeat: Cautio enim est ordinaria arresti medicina

Nevius part. 3. decis. 55. n. 5.

151 Sed hoc verum in causa debiti & civili, ut creditor reddatur securus

rus pro impetrando credito, & avertendo damno; sed in causa matrimoniali locum non habet, cum interveniens neque per fidejussores, neque per pignora possit reddi securus. Consummato enim matrimonio res in integrum statum reduci, & ex uxore virgo fieri nullo modo potest.

Müller differt. de Benedict. Sacerdot. sect. 4. §. 1. sub fin.

Quod si vero sponsus probet, interpellantem dixisse, quod animo sponsum vexandi interpellare velit, vel in termino justificandæ interpellationis emanaverit, continuatio proclamationis fieri poterit etiam sine præstita cautione. Attamen tunc interpellans hoc non feret impune. Q. VIII. An scæmina interpellando impedire possit ulteriorem proclamationem, prætendens, Sponsum ipsi matrimonium promisisse, cum ipsius uxor adhuc esset in vivis, & hinc ipsius Sponsalia sint priora posterioribus? Puto quod non. Sunt enim sine ullo juris effectû: Cum sint contra bonos mores, contra honestatem, & contra Jus Canonicum

Cap. super hoc 3. & cap. significasti, 6. X. de eo, qui duxit in uxorem, quam polluit adulterio.

quam sententiam approbant Icti

Carpz. part. 4. Const. 20. def. 16, n. 12. & lib. 2. Cons. def. 15. qui plures allegat.

Nec obstat 1. quod promissa sint servanda, nihilque æquitati naturalis tam congruum sit, quam ea, quæ inter eos placuerunt, servare.

L. 1. ff. de part.

cum grave sit fidem fallere

L. 1. ff. de Constit. pecun.

2. quod sponsus eam ducere possit, si velit:

Carpzov. d. def. 16.

3. quod interpellantis Sponsalia sint priora, utpote vivente adhuc uxore contracta. Nam ad 1. quod pacta sint servanda sub limit. nisi juri sint contraria, & turpitudinem in se contineant

Tabor, in Barbos. locuplet. lib. 14. cap. 95. ax. 7.

qualia sunt hæc, ut supra dictum. Ad 2. quod sit ipsius liberæ voluntatis, non necessitatis:

L. ab

L. ab initio, §. C. de Obligat. & act.

Potest itaque ipsam ducere, Si vult, at non potest cogi, maxime si
 161 melior matrimonii offeratur conditio, vel interpellatus cum alia
 publica & licita contraxerit sponsalia. Ad 3. & quod non tam sit
 respiciendum ad prioritatem, quam an non concurrant publica
 Sponsalia & licita, quæ semper præferuntur clandestinis

Carpzov. lib. 2. Cons. def. 67.

& hinc interpellans minime erit audienda, nec proclamatio diffe-
 192 renda. Q. IX. An non si duo parentes habeant liberos, & quidem
 alter filium, alter filiam, sed adhuc jacentes in cunabulis, qui paci-
 scuntur inter se invicem, quod hi duo liberi nulli alii, sed tantum si-
 bi invicem sint jungendi Matrimonio Sic sollen einander auch von
 der Wiegen an ehelich verbunden seyn / postmodum autem virgo
 vel filia nubilis alii nubat, alterius filius interpellando possit im-
 163 pedire proclamationem. Puto quod non: per tetum expref-
 sum

c. un. caus. 30. quest. 2.

ubi hæc reperiuntur verba: Qui liberis dant puellas in cunabulis
 & è converso, nihil faciunt, nisi uterque puerorum postquam ve-
 164 nerit ad annos discretionis consentiat. Videtur enim quod in-
 ter parentes utrosque actum, magis jocose, quam serio esse fa-
 ctum

Stryk. vol. 1. disp. 21. de jure Sponsi & Sponse cap. 2. n. 25.

165 cum ad nuptias non tantum consensus parentum, sed & nupturi-
 166 entium, & quidem liber, postquam venerint ad annos discretio-
 nis, ut dictum, requiratur. Nam liberi non obligantur ex Spon-
 salibus à parentibus ipsorum nomine contractis, si ipsimet non con-
 senserint

Carpzov. lib. 2. Cons. def.

167 Imo de hocce casu Jcti ita loquuntur: Laterem lavant, nihilque
 prorsus agunt parentes, qui pueris seu filiolis suis dant puellas in cu-
 nabulis vel his illos, nisi ipsi postmodum, cum venerint ad annos
 discretionis consentiant

Carpzov. d. l. n. II.

Harprecht in rubr. Inst. tit. de Nuptiis num. 8, ubi Cujac, Bocer.

Cu-

Cabach, Cypr. Arnif. Hunn. & alios allegat consentientes.

Si ergo nulla sunt hæc sponsalia, non operabuntur effectum juris, 168
neque in genere, neque in specie, quoad interpellationem procla-
mationis. Sed quæritur X. An ob injustam interpellationem quis 169
possit injuriarum conveniri? Affirm. datur enim actio injuriarum
ob injustam pignorationem

Mevius part. 2. decis. 331.

& per impetrationem injusti arresti,

Peckius de Jur. Sistend. cap. 45. n. 3.

ut & si quis non debitorem, quasi debitorem, appellat

Berlich. part. 5. Concl. 59. n. 37.

vel aliquem diffamavit de paupertate, qui est dives

Berlich. d. l. n. 39.

& in genere ob quodvis factum injuriosum, quod infamandi alicu- 176
jus causa in ejus ignominiam factum est.

Meier in Colleg. Arg. lit. de Injur. §. II. n. 1.

Quæ omnia superat injusta interpellatio, tum quod hæc injuria in 177
toto Ecclesiæ coetu innotescat, & sic sit publica, tum quod inter nu-
pturientes eorundemque cognatos interrumpat gaudium nuptiale,
tum quod ex levitate, & doloso injuriandi animo, & ex proæresi
hæc injuria fiat. Obstare quidem videtur, quod quivis per pro- 178
clamata publica incitatus & quasi coactus fuerit ad interpel- 179
lationem, quo casu cessabit injuria & hoc tantum obtinebit,
si justa interpellandi causa subsit, sine qua interpellatio est,
manetque injuriola, ob quam interpellans non potest effugere
actionem injuriarum, sed tenebitur ad palinodiam & revocati-
onem injuriæ, quam per injustam interpellationem intulit, ad pœ-
nam, & omnia quæ actionem injuriarum insequuntur. Et sic ex
præcedentibus quæstionibus constabit, quando interpellatio ulte-
riorem proclamationem impediat. Sed anrequam hoc membrum
finiam, lubet paucis annectere affinia, quatenus Sponsus Sponsæ 180
consummationem matrimonii recusare possunt, nempe si inter
Sponsalia & ante nuptias casus interveniat, qui præfagiat tristem
matrimonii eventum, vel qui si præcessisset, non fuissent contracta 181
Sponsalia

Trevisan. de Sponsal. tit. quib. mod. toll. sponsal. n. 10.

182 Tales casus accidere possunt, tum in bonis animi, tum in bonis corporis, tum in bonis fortunæ

Nicol. de Repud. cap. 2. n. 13.

183 Et quidem in bonis animi 1. Si sponsus fiat furiosus, non attento, an furor sit perpetuus, an habeat intervalla, ob periculum reinsidentia

Carpzov. lib. 2. Conf. def. 182.

Nicol. d. l. n. 27. allegans Zacchiam

Cypr. Brouwer.

184 2. Si inimicitia capitales inter Sponsos superveniant

Carpzov. lib. 2. Conf. def. 176.

Nicol. d. l. n. 15.

185 3. Si sponsus orthodoxus fiat hæreticus, & in tota religione dissentiat à Christianis

Nicol. d. l. n. 69.

186 Porro tales casus accidere possunt in bonis corporis 1. ob fornicationem Sponsæ supervenientem

Nicol. d. l. n. 47.

Et si stuprum sit violentum

Nicol. n. 52.

aed. membr. 1. n. 70.

187 2. ob morbum, 1. si Sponsus ad coitum reddatur ineptus

Nic. n. 99.

2. Si fiat contagiosus

Nicol. n. 110.

188 3. Ob vitia corporis externa 1. quæ hominem ad expedienda nego-

189 tia minus habilem reddunt, ut si fiat claudus, surdus, cæcus, aut alteram manum, vel pedem amiserit

2. Quæ foede hominem deturpant, ut si facta fuerit nasi labiorumve abscissio

Nicol. d. l.

190 3. Si Sponsæ facies deformetur, ut si ex variolis wenn ihr das Gesicht durch die Pocken verderbet wird / vel ferro vel igne dehonestetur

Sanchez de Matrimon. lib. 1. disp. 57 n. 4.

Trevisan, d. l. n. 10.

Zacchias Quæst. Medico. legal. tit. 10, quæst. 5. n. 24.

Diff. Nicol. d. l. n. 130,

Exemplum, ubi Sponsæ faciem ob fidem ruptam Sponsus mediante 191
novacula corripit, legi potest in

*Harßdörffers jämmerlichen Mordgeschichten histor. 12. sub,
rubrica die Schrammen*

Tandem recusatio fieri potest ob immutationem status, & fortunæ: 192

Et quidem ratione status, si post Sponsalia crimen aliquod atrocius 193
& capitale e. g. homicidium

Nicol. d. l. n. 136.

furtum

Nicol. n. 143.

Sponsus committat, vel innotescat, maximè si ob hoc delictum in
exilium mittatur

Nicol. n. 134.

2. Si fiat jactura bonorum, wenn der Brautigam Banderoth spielet 194
und fallit wird

Nicol. n. 161.

Qui Jctus, quæ hic paucis tractavi, pluribus exponit. Adjectis
autem his affinium loco membrum II. finio.

M E M B R U M III.

DE INJURIIS,

Quæ novis Nuptis per ligationes Magicas,
vulgo

Durch das Nestel knüpfen
inferri solent.

S U M M A R I A.

Ligationum Magicarum va. Furum & latronum
ria sunt species 1, Mercatorum

H 2

Na.

Navium

Moleadinorum

Ignis 4.

Canum

Avium

Ferarum

Corporum

Bombardarum 2.

An Magi possint tempestates excitare, & removere 5.

Grandines procurare, hominibus & pecudibus nocere, aut occidere

Per aerem ad Conventus publicos convolare

cum Damonibus concumbere 6.

Das Nestelnüpfen annumeratur ligationibus Magicis. 7.

Q. I. An ha ligationes revera fiant in novis nuptis 8.

Non sunt mera illusiones Satanae, 10.

Verba & ligula Magorum non faciunt ad rem, sed Diabolus perficit maleficium 12.

Q. II. An ha ligationes Magicae fiant naturaliter, an supernaturaliter 13.

Naturaliter non

sed non a Deo,

sed non bonis,

sed superna

sed naturaliter

Ab Angelis sed malis

14. 15.

Magi sunt causa instrumentalis, sed Principalis est Satana. 16.

Ligatio fit inter benedictionem Sacerdotis 17. vel per nodationem ligula vel observationem sera pen-
silis. 18. 9.

Ligatio Magica ad occultas qualitates non est referenda 20. & quare 22.

Lapidum & herbarum quidem aliqua virtus est, sed non verbis, characteribus &c. 24.

Potestas Diaboli est sub potestate 25. Satanas est velut lictor & carnifex Dei 26.

Jehova propter hominum peccata permittit hac fascina 27.

Diabolus se etiam sistit in templo. 28.

Q. III. Quare ha ligationes fiant? 30.

Causa { Odium Vaticanum

Ex parte { erga genus huma-

Diaboli est { num

{ Solutio vinculi ma-

{ ritualis

{ instinctus Diaboli

ex parte Ve { Invidia

nefica { lascivia

{ Studium vindi-

{ ctæ 31.

Q. IV. An hac ligatio etiam fieri possit clericis nuptias celebrantibus A. 32.

Q. V. Quamdiu duret hac ligatio 36.

Est vel temporaria, vel perpetua.

Q. VI.

Q. VI. An novis Nuptis permittendum, ut antequam fiat benedictio Sacerdotalis, anticipent concubitus. 40.

Non sunt facienda mala, ut eveniant bona.

An Lathi factum prostituere volentis filias, sit approbandum. 42. 44.

Quatenus stratagemata sint licita 45.

Q. VII. An hac artibus Magicis procurata impotentia possit arte Medica curari. N. 47.

Medicus tantum curat morbos naturales, non supernaturales. 48.

Uti adificia fulgure incensa aqua infusa extinguere non possunt, ita nec possunt curari morbi Magici 51.

Q. VIII. An Christianus salva conscientia pro recuperanda coeundi potentia possit consulere Magos. N. 52.

Diabolus sanando corpus, occidit vel laedit animam. 55.

Christiano iutius est millies mori, quam per peccatum operâ Diaboli sanari. 56.

Artes Magica neque ad bonum finem sunt licita 61.

Magi ore blasphemio utuntur, vel potius abutuntur, Domini nomine 62.

Q. IX. Quomodo puniendi, qui

pro removendo hoc impedimento coeundi Magos consulunt. 63.

Arbitrarie puniuntur 64. quamquam qui sunt in Officio publico, etiam possint deponi 64.

In simul pœna Ecclesiastica dictari solet 65.

nec ita duplici pœna afficiuntur 68.

Sine præsente Consistorii pœnitentia Ecclesiastica dictari non potest 69.

Q. X. Unde indagabitur, quis sit autor hujus ligationis Magica 70.

Cum sit difficilis probationis, recurrendum erit ad præsumptiones & indicia 73.

qua vel antecedentia 73. vel concurrentia, vel subsequens, Et qua talia. 74. 75. 76. 77.

Q. XI. Quomodo probabitur, Sponso potentiam coeundi artibus Magicis esse ademptam. 80.

Multum iribuo Judicia Medicorum.

& obstetricum 80.

Congressus tamen presentibus Matronis, Medicis & iudice non requiritur 81.

Membrum virile non potest auferri, bene tamen potentia coeundi. 86.

Deus Diabolo vix plus in aliis, quam genitalibus membris permittit. 87.

Q. XII. An pro magis sine habendi,

qui hisce artibus ad causandam
novis nuptis impotentiam utun-
tur? N. 88.

*Pueri. & Magia ignari, has ligu-
las nodare possunt. 89.*

*Ligula & verba nihil faciunt ad
rem 90. Sed Diabolus hoc malum
perficit,*

*attamen est primus gradus, & initi-
um ad veneficium 91.*

*Q. XIII. An ligans vinculis, carce-
ribus, & verberibus possit cogi, ut
solvat ligulam. N. 93.*

*Q. XIV. An Maritus occidens li-
gantem ordinariâ homicidii pœ-
na sit plectendus. N. 97.*

Qua mala inferat hac ligatio? 98.

*Homicidium, quod non est dolosum,
sed culposum, non est capitale 100.*

*Q. XV. An filius, qui patri ad se-
cunda vota transeunti, magice ta-
les nodat ligulas, detecto hoc ma-
leficio possit exheredari? Aff. 101.*

*Infert n. manus patri, si non imme-
diate, tamen mediate sc. ope &
auxilio Diaboli, quod patri potest
esse funestum*

*Nihil tam sanctum, quod non ali-
quando violet audacia, 104.*

*An exheredatio fieri possit ob similes
& aque graves causas? 105.*

*Q. XVI. An uxor durante nodati-
one adulterans, ordinaria adul-
terii pœna sit plectenda N. 106.*

Maritus retinens adulteram, non

committit lenocinium. 109.

*Q. XVII. An ob hanc Magicam
nodationem, & ademptam coeun-
di potentiam matrimonium possit
dissolvi Dist. 110.*

*An impotentia pracescit, an secuta
III.*

*Fortuitorum casuum Coniuges sunt
participes. 112.*

*Explicatur regula, quod nuptias non
concubitus, sed consensus faciat.
114.*

*An hac fœmina ob Mariti impoten-
tiam dissolutionem Matrimonii
impetrans, possit coronam gesta-
re, & in habitu Virginali incede-
re 118.*

*Licet naturaliter sit virgo, civiliter
tamen, & per fictionem juris pro
tali non habetur. 119.*

*An ad alia vota possit transire? Aff.
123. quia prima erant nulla 124.*

*Q. XVIII. Quam diu sana & po-
tens expectare debeat, ut hanc
matrimonii dissolutionem cum
effectu petere possit? 125.*

*dist. an impotentia sit certa, an du-
bia. 126.*

*Q. XIX. Quanquam pœna sit eorum,
qui novis Coniugibus, mediis
Magicis & superstitionis potenti-
am coeundi adimunt. Dist. 127.*

*Ex eventu & exitu apparet, quod
Strigum actiones non sint mere
phantastica 132. Sed & ha Sagis
recte*

recte imputantur, & quare 133.
 Magus confessus recte condemna-
 tur, nec executio pœna impedi-
 da 135.
 In delictis occultis, prasumptiva &
 Conjecturata probatio pro plena
 & concludente habetur. 137.
 Sagarum pœna est vivi comburium
 139.
 Nullo colore & prætectu negari po-
 test Strigiportium, sed est realis
 exportatio. 141.
 Pactiones Sagarum cum Diabolo
 sunt vel expresse, vel tacita 143.
 146. & quanam sibi invicem pro-
 mittant. 143.
 Interdum instrumenta conficiuntur
 & subscribuntur. 144.
 Vere etiam cum Demonibus con-
 cumbunt 147. qualemque inde
 percipiant Voluptatem 148. 149.
 Diabolus assumpto corpore imponit
 Amasis & Amatoribus. 150.
 quanquam exinde nullam perci-
 piat voluptatem. 152.
 Ligationes Magis recte adscribun-
 tur, & hinc promeritis pœnis affi-
 ciuntur 152.
 Extra numerum Magorum nodan-
 tes non pœna capitali, sed fustiga-
 tione cum perperua relegatione
 puniuntur 156. quæ tamen, si per

jocum facta, mitigatur. 156.
 Q. XX. Quanam Sponsis contra
 ligantes competat actio 160.
 Potest agi Civiliter. 160.
 Et ligatus poterit deferre juramen-
 tum. 161.
 Vel criminaliter. 162. & tunc pre-
 suppositis sufficientibus indiciis
 reus tortura subjici poterit. 163.
 Affinia hujus delicti I. Si mulier-
 cula juvenes, ut eorum amore
 potiantur, Diabolo mediante in
 capro vel hirco sibi advehi cu-
 rant, wenn sie die Jungen Ges-
 sellen lassen auff dem Bocke
 holen. 161.
 Pœna est fustigatio cum perpetua
 relegatione. ib.
 Differunt, quod in ligatis concubi-
 tus impediatur, quæ hic promo-
 veatur. 166.
 II. Si concumbentes sibi invicem
 adhæreant 167.
 III. Si Magica arte urinam emit-
 tere impediuntur das Harnen
 verstricken oder vernageln. 168.
 Unde maleficiati non tantum ma-
 xima perferunt tormina, sed
 & sæpius morte perire necesse ha-
 bent. 169.

- 1 **O**bservarunt Icti, quod ligationum Magicarum variæ Sint species, quarum aliquot reculit

Besold in Thesaur. Pract. Lit. N. voc. Nestel Knüpfen

Datur enim ligatio furum & latronum ut in aliquo loco furari non possint; Ligatio Mercatorum, ut in aliquo loco emere & vendere nequeant; Ligatio Navium, ut nulla vi ventorum etiam infinitis velis per ventum tensis portum egredi non possint; Ligatio ignis, ut in aliquo loco accendi non possit, ut ut aliquod combustibile apposito etiam fortissimo igne non ardeat; Ligatio canum, ut latrare non possint; Ligatio Avium, ut volare nequeant

Besold. d. l. ex Agrippa

- 2 Quibus addi potest ligatio bombardarū das Büchsen Versprechen; Item ligatio ferarum, quando feræ in sylvis errantes narcotica arte indurantur, ut nullo globulorum ictu perforari, aut vulnerari, multo minus à Canibus capi possint, quæ germanice inter venatores vocatur einem einen Weidemann machen

Walburger dissert. de Lamiis quest. 4. §. 8.

- 3 Pertinet & huc ligatio & induratio Corporum das feste machen

Besold. in thesaur. pract. v. feste machen

Speidel. in Specul. Jurid. v. feste machen

quatenus cutem impenetrabilem gladiis, telis & pyrio pulvere reddunt, & bombardas incantant

Osiandr. de magia §. 97. p. 220.

- 4 Item si Magicis exorcismis, adjurationibus, & incantationibus incendia extinguuntur wenn sie das Feuer versprechen

Barthold diff. de Incendiis. famos. cap. 4. n. 63.

- 5 In quibus omnibus non tantum multum superstitionis, sed & Sata-næ vis & opera intervenit. Elucet hoc in Strigibus & Magis, qui teste experientia norunt tempestates excitare, & remove

Goldastus im Rechtlichen bedenden von Confiscation der Zauberer und Hexen: Büther §. 37. Lit. F.

Carpzov. pr. Crim. quest. 48. n. 55.

Dissent. Dedeken. vol. 2. sect. 19. n. 12. p. 445.

grandines procurare,

Goldast. Carpz. d. l. dissent Dedeken.

hominibus, pecudibusque nocere, imo eosdem plane occidere

Carpzov. d. l. Walburg. d. l.

per aerem ad conventus publicos volitare

Goldast. d. l. Lit. G.

Carpzov. d. l. n. 57.

Walburger d. l. quest. 5. Dissens. Gilhaus. in Arb. Jud. Crim. o.

2. tit. 17. n. 23. seqq.

remigio autem Diaboli eo transportantur. Nullo enim colore & prætectu negari potest illud strigiportium, illa realis & localis exportatio inquit

Osland. de Nagia §. 46. p. 114.

possunt & cum Dæmonibus concumbere

Goldast. d. l. Lit. I.

Carpzov. quest. 49. n. 41.

Pott. differt. de nefando Lamiarum cum Diabolo coitu. cap. 1.

n. 7.

Dissent. Dedeken. d. l.

Hiscæ diabolicis actionibus haud immerito annumero ligationem Magicam, quæ Neonymphi ligantur, ut ad coitum conjugalem inhabiles reddantur, Germ. das Nestel verknüpfen/ de qua multa tractant

Besold. & Speidel. v. Nestel verknüpfen.

Zacchias in question. Medico. Legal. lib. 3.

tit. 1. & lib. 9.

Gœdelman de Magis lib. 1. cap. 6. n. 18.

Crusius de indiciis

Walburger d. q. 4. §. 4.

Carpzov. decis. 186.

Quam postremam ligationem, utpote quæ meo scopo magis inservit, in sequentibus questionibus examinabo. Sit ergo quæstio I. An hæ ligationes revera fiant in novis nuptis? Aff. Effectus enim restantur de sua causa; alias non possent hujus ergo institui querelæ, & peti divortia in Consistoriis. Attamen sunt qui putant, has ligationes esse meras impressiones, illusiones, & imaginationes Satanae, quos citat

Speidel d. l.

Gilhaus, in Arb. Judic. Crimin. cap. 2. tit. 17. n. 23. seqq.

- 11 Sed experientia in praxi testatur contrarium; quod scilicet ejusmodi ligationes revera sæpe fiant permittente Deo

Speidel. d. l.

Badin. in Daemonomania lib. 1. cap. 1.

Et ita mecum etiam sentit

D. Johann Adam. Osiander in tractat. Theologic. de Magia §. 97. p. 219. cujus hæc sunt verba:

Homini animalium Nobilissimo Magi & Sagæ nocere possunt in conjugio ligando, ne coire possint, vel debitum conjugale sibi invicem reddere, sobolem progenerare, quod constat partim experientia, partim ratione, partim autoritate, & quidem permittit Deus hoc ex certis causis; modi etiam recensentur, partim naturales, partim præternaturales, quos impostor per Magum adhibere queat. Vel enim odia inter conjuges serit, vel phantasiam turbat, ut in compare valde odiosum quid avertant. Vel in congressu alterum alteram lancinare facit, ut genitale nimis magnum, valde foedum appareat: Vel corpora impedit, ne conjungi possint, nebulam, phantasma, aliudve interjiciendo: Vel spiritus ad genitalia decurrere prohibet, ne seminis decisio generetur: Vel semen exsiccat & subtrahit, vel alia naturalia media adhibet, quibus Veneri impedimenta quærentur. Hactenus Osiander: Et Statuit Bodinus quinquaginta & ultra esse modos conjuges ligandi; & quod verba & ligulæ, quæ adhibent Magi, ad hanc rem nihil faciant; Sed Diabolus interea maleficium perficiat, & sive virum sive foeminam reddat impotentem

Bodin. d. l.

Delrio in disquis. Mag. lib. 3. part. 1. quest. 4. sect. 8.

- 13 Exin lucem accipit Q. II. An hæ ligationes Magicæ fiant naturaliter, an supernaturaliter? Naturaliter fieri non possunt, cum causa efficiens non sit naturalis, neque effectus talis. Nam nuda ligula, vel serra, ejusque ligatio & clausura nihil facit ad rem, uti dictum in
- 14 Qvæst. 1. Proveniunt ergo hæ ligationes ex causa supernaturali, seu prodigiosa: Sed quæ nam hæ? Ligationes non fiunt ex causa di-

vina, Nam Deus procreationem Generis humani potius promove-
vet, eidemque benedicit,

Genes. cap. 3.

quàm impedit: Deoque hæ ligationes non sunt amicæ, sed inimicæ,
casque in Lege sua prohibet

Osiand. d. tract. de Magia. §. 23, p. 41.

Ergo forte ex causâ Angelica? Omnino: Fiunt autem non bono-
rum Angelorum opera, utpote qui custodes sunt generis humani

Psalms. 91.

Ergo malorum Angelorum ope & auxilio perficiuntur, prout hac
inductione utitur

Delictis d. l. Lit. A. Osiand. d. l.

Licet enim hæ actio per hominem scilicet, vel Magum, vel super- 16
stitiosum peragatur, tamen homo tantum est instrumentum, vel
causa instrumentalis, causa autem principalis est Satanas gloriæ di-
vinæ humani generis hostis

Osiand. d. l. §. 22. p. 40.

cui etiam propterea adscribitur effectus. Et fit hæ ligatio, quando 17
malevoli homines, inter benedictionem à Sacerdote factam, ligu-
lam certis verbis superstitiose prolatis, neunt, ubi Dæmon inte-
rea maleficium perficit, & sive virum, sive foeminam reddit impo-
tentem

Delictis d. l.

Quamquam non tantum per nodationem ligulæ, sed & per obserati- 18
onem seræ pensilis, & multos alios modos durante benedictione Sa- 19
cerdotali hæ ligatio peragi solet

Speidel. d. l.

Carpzov. decis. 186.

Nicol. de Repud. cap. 3. n. 3

Nec est, quod quis dicat, hanc ligationem forte ad occultas qualita- 20
tes esse referendam, cum in verbis, herbis, & lapidibus magna insit
virtus: 2. cum & potestas Diaboli sit sub potestate Dei, & 3. non
conveniat Spiritui impuro comparere in templo seu loco sacro in- 21
que conspectu Jehovæ, ibique suas actiones Diabolicas exercere.
Sed 4. neg. quod hæ ligatio qualitatibus occultis possit accense- 22

ti, cum qualitates occultæ referantur ad causas naturales

Sperling. in Synops. Physic. part. gen. cap. 3. ax. 1.

Hæc autem ligatio est supernaturalis, & Diabolica

juxta. quæst. preced.

- 23 Virtus Lapidum, & herbarum, est quidem magna, attamen naturalis e. g. quod magnes attrahat ferrum; Et acum nauticam sua vi tam etatenus agitet, ut illa directo Septendrionem, spectet

Osiand. de Magia §. 140. p. 320.

Et quod venena subito, & misere, quam multos homines necent

Sperling. d. l.

- 24 verbis autem, characteribus, ceremoniis, imaginibus, & sigillis nulla naturæ vis subest, & propterea damnantur

Sperling cap. 4. ax. 3.

Imo Theologi statuunt, quod hæc omnia sint superstitiosa, viresque suas acquirant à Dæmonibus

Gædelman. de Magis lib. 1. cap. 8. n. 44. 49.

Sprenger in mallo Malefic. part. 2. quæst. 2. cap. 6.

- 25 Et licet 2. potestas Diaboli sit sub potestate Dei, & sic finita & limitata, alioquin uno momento nos omnes interimeret

Gædelm. lib. 1. cap. 1. n. 16.

- 26 unde nihil potest peragere, nisi ex jussu & permissu Dei. Est enim Satanas, velut licitor, & carnifex Dei: Quemadmodum enim carnifex absque sententia & licentia judicis, furem non suspendit; Homicidam gladio non ferit; Ita Diabolus summæ justitiæ carnifex, nec pio, nec impio, absque Dei permissione nocere potest, aut damnum inferre

Gædelman. lib. 1. cap. 7. n. 14. Quenstedt. in system Theolog. part. 4. cap. 10. De Cruce §. 5.

- 27 attamen Jehova, etiam in hoc casu, propter hominum peccata haud raro permittit hæc fascina.

c. ult. de frigid. v. & si forte placet Deo, qui matrimonii fuit institutor, & autor Gædelman. cap. 6. n. 18.

- 28 Nec mirum 3. quod Diabolus se impudentem præbeat, & se sistat in templo ceulo loco sacro. Referam res gestas, tempore Lutheri, quo Studiosus quidam adolescens, luxui plus justo deditus, ut tantum pecuniæ, quantum vellet, semper in loco habere posset, se Sponte Dia-

te Diabolo devoverat, idque chirographo sanguine proprio conscripto, Dæmonique oblato exhibuerat. Verum paulo post ex concionibus Lutheri ipsum facti poenituit, & Luthero anxius suum facinus confessus est, ejusque consilium petiit, quomodo à Satanæ potestate posset liberari. Lutherus effusis ardentibus ad Deum precibus, additis quoque pro concione publicis precibus, coegit Diabolum, ut adolescentis chirographum sub concione ad altare 29 projiciat

Gadelm. d. c. 6. n. 32.

Quod facere non potuisset, nisi fuisset, in templo: Imo testantur Sacrae literæ, quod Diabolus seducens Protoplastos fuerit in Paradiso

Genes. cap. 3.

& constat ex historia Hiobi, quod Satanæ se stiterit in Conspectu Dei, cumque eodem locutus fuerit de pietate Hiobi

Hiob. cap. 1. 2.

Quæritur autem III. Quare hæ ligationes fiant? Causa ex parte 30 Diaboli, est odium Vaticanum erga genus humanum

Genes cap. 3.

ut pote qui propagationem generis humani quovis modo quærit impedire; Deinde arctissimum illud amicitiae vinculum inter Maritum & uxorem tollit, & ligatos ad adulteria instigat

Gadelman d. cap 6. n. 18.

Ex parte venificæ autem causa est, tum instinctus Diaboli, 31 quem sequitur venifica, tum invidia, tum lascivia, tum studium vindictæ

Carpzov. decis. 186.

Q. IV. An hæc ligatio etiam fieri possit clericis nuptias celebrantibus? Ob man das Nestel verknüpfen auch könne bey den Geistlichen anbringen? Puto quod sic; si fiat permittente Deo, cum & hi sint homines & peccatores: Exemplo sit Aaron, qui erat Idololatra, & Sacerdotes Christum innocentem damnantes & occidentes Imo inveni exemplum Presbyteri maleficiati in Civitate Bononia, quod refertur

in descr. pulch. fugandi Spiritus Malignos cap. 18. p. 55.

- 33 Nec obstat, si quis i. dicat clericos esse Viros Sanctos, imo Jehovæ
 34 papillam quibus Diabolus nocere non poterit. Verum cum Satanas non erubuerit Christum suum Creatorem in statu exinanitionis tentare tum in deserto

Matth. 4.

- Tum in passione, imo per totam vitam usque dum cruci affixus
 35 obierit mortem. Christo autem clerici sint longe inferiores: Nec liberi erunt ab hac superstitiosa ligatione. Nec obst. 2. quod clerici magis devoti sint in precibus: Cum Christus longe devotius oraverit, & discipulos docuerit, quomodo sit orandum, & tamen Satanæ tentationes non effugerit, sed omnium hominum Sanctissimus à Diabolo fuerit abreptus, & in pinnam Templi Hierosolimitani deductus, atque iterum in montem excelsum, ubi ipsi ostensa sunt regna Mundi

Luc. 4. Marc. 2. Matth. 4. v. 5. ibique Oslander & de Magia.

§. 46 p. 14.

& Paulus Apostolus secundum propriam confessionem à Diabolo alapis cæsus sit

2. Cor. 12. v. 7.

37

Osland. de Magia §. 60. p. 151.

Q. V. Quamdiu duret hæc ligatio? Fieri solet vel in diem, vel in annum, vel in perpetuum, vel donec nodus ligulæ solvatur, aut sera referatur

Sprenger. in malleo Maleficarum part. 2. quest. 2. c. cap. 2.

Speidel. d. d. l.

Delrio d. l. Lit. B.

Unde quoad circumstantiam temporis, alii dicunt, hoc impedimentum esse vel temporarium, vel perpetuum, quod usque ad mortem est duraturum, & nullo naturali remedio, nec alias licite auferri potest

Delrio d. l.

- 38 Et de temporaria ligatione, qua nodus tantum ligatus est vexandi animo, ut Sponsus prima nocte cum Sponsa concumbere non possit, præjudicium refert

Car.

Carpzov. decisif. 186. & ex eo
Schöpsius in dissertat Inaugur. sub. praesidio
Meieri habita. de seruo Virginum cap. 3. §. 19.

Cujus verba huic quæstioni liceat addere.

Hat M. G. von M. in guten bekant und gestanden / daß sie am nechst
 verwichenen Pfingstage zu M. in der Kirchen nach mittage wie H. O.
 mit C. T. getrauet worden ein Schloß/ so sie bey sich gehabt / als der
 Pfarr dem Brautigam und der Braut die Hände zusammen gefü-
 get/ zugeschlossen/ und solches darumb/ daß O. Ihr die Ehe zugesaget/
 darneben vermeldet/ wenn Sie ehe/ als Er freyen würde / wolte Er
 Ihr einen Possen thun; Darauf sie geantwortet / wenn Er eine an-
 dere freyete / wolte Sie Ihm gleichfals einen Possen thun / massen
 auch ieko geschehen/ und sie das Schloß nicht ihm zum Schaden/ son-
 dern nur deswegen zugeschlossen/ daß Er die erste Nacht nicht bey der
 Braut schlaffen könnte/ das Schloß hätte auch nicht zugeschlossen blei-
 ben können / weil es täglich für die/ Stalthür geleyet/ und täglich auf
 und zugemachet würde / sie hätte von den Sachen gehöret/ als Sie
 noch ein klein Mägdchen gewesen/ gestalt Sie denn das Schloß/ wels-
 ches Sie hinter die Feuermauer gesteckt/ dem Pfarrer zu Händen ges-
 liefert/ und wieder aufgeschloffen/ und solches ferner dem Richter zuge-
 stellet. H. O. auch uf befragen berichtet / daß Er nach der Trauung
 am ehelichen Wesen keinen Mangel verspühret: So wird M. G. sol-
 cher Begünstigung wegen zwey Jahr mit Landesverweisung in 39
 Straffe genommen/ und Ihr hiernebenst mit Ernst untersaget / sich
 hinführo vor dergleichen Handeln zu hüten/ damit nicht im wiedrigen
 Sie mit schwerer Straffe geleyet werden möchte B. R. W.

Q. VI. An novis nuptis permittendum, ut antequam fiat benedi- 40
 ctio Sacerdotalis, anticipent concubitum, quo evitent fascina & li-
 gationes Magicas? Neg.

Müller dissert. de Benedict. Sacerdot. sect. 5. §. ult.

Non enim sunt facienda mala, ut eveniant bona

Roman. 3. v. 8.

c. ex tuarum. 2. de sortileg.

Tabor in Barbos. locuplet. lib. II. c. 6. ax. 5.

nec prætextu boni malum faciendum

Tira-

Tiraquell, tract. de pœn. temp. caus. 52. n. 8.

- 42 His non obstat 1. Attamen Loth voluit prostituere filias, ut serventur hospites passivi

Genes. 19. v. 8.

- 43 Unde inferre licet, quod sint facienda mala, ut eveniant bona 2. liceat in bello uti stratagematibus & 3. hac ratione irritus fiat Sa-

- 44 tanæ, & ligulas nodantium conatus. 4. ad 1. quod non exemplis, sed Legibus sit judicandum.

Taber in Barhof. locuplet. lib. 5. cap. 28. ax. 9.

insimulque factum Lothi refertur, non approbatur, quoniam sint, qui Lothum propter ingentem animi perturbationem & flagrantem hospitem amicitiam excusent

Schultz dissert. de rebus pessimi exempli sect. 2. cap. 2. quest. 2.

quo Dannhauver. & alios allegat consentientes.

- 45 ad 2. 4. licet in bello uti stratagematibus, sed non promiscue quibusvis, sed licitis tantum

Wurmser. exercit. jur. publ. 3. ax. 26.

Reinking. in Biblischer Policer lib. 2. ax. 162.

- 46 ad 3. 4. interim tamen Satanas, quod per ligationem non impetravit, consecutus est per anticipatum concubitum, cum Sponsi non, ut casti compareant coram facie Dei & Ecclesia, sed ut foedis cupiditatibus, affectibus, & peccatis polluti, seque pene indignos reddant benedictionis divinæ. Sed

- 47 Q. VII. An hæc artibus Magicis procurata impotentia possit arte Medica curari? Neg. Nam Medicus tantum curat morbos natu-

- 48 rales: Hic autem morbus est supernaturalis, & Dæmonis virtute procuratus, qui non admittit naturalem curationem

Zacchias in quest. Medico-Legalib. lib. 3. tit. 1. quest. 5. n. 56.

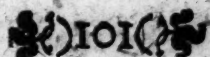
qui refert Girland. de sortileg. quest. 2. n. 20.

- 49 Et ut causæ hyperphysicæ sunt, ita hyperphysicam quoque curationem requirunt

Gædelman lib. 1. cap. 8. n. 5.

- 50 Unde tale maleficium nemo curare potest, nisi qui vel Dæmone superior est, ut ipse Jehova, vel Dæmonicæ artis est peritus: Nam cæteræ quæcunque artes in hoc in cassum laborabunt

Zach.

Zacchias. d. l.

Uti enim ædificia, & alia corpora fulgure incensa, aqua infusa
extingui non possunt, imo vero magis accenduntur; ita morbi Ma-
gici remediis physicis exacerbantur potius, quàm tolluntur

Gædelman d. l. n. 6.

& ita etiam statuit

Binsfeld. tract. de Confessione Magarum p. 27. §. 8.

Cujus hæc sunt verba: Die Zauberer und Unholden können viel
Krankheiten heilen / denen kein Doctor der Arzney helffen mag. Et
licet ligatis aliquot remedia suppeditare velit

Berlich. part. 4. Concl. 3. n. 21. ad 26.

videntur tamen tum fallacia, tum minus practicabilia, quare nec
huc referre volui.

Q. VIII. An Christianus salva conscientia pro recuperanda coeundi
potentia possit consulere Magos & eorum auxilio uti? Puto quod
non i. Ob severissimam ipsius Jehovæ prohibitionem, quæ reperi-
tur

Levit. 19. v. 31.

Deut 18.

quam sequitur non tantum Jus Civile,

L. 3. & 5. C. de Malsf. & Mathemat.

Sed & Canonicum,

c. qui sine Salvatore 26. quest. 2.

c. admoneant. 26. quest. 7.

c. nec mirum 26. quest. 5.

& imitantur tum Theologi

Binsfeld. tract. de Confes. Mag. §. 9. p. 28.

Dante in Casib. Conscient. cap. 10. sect. 1. quest. 43.

tum Jcti

Delrio disquis. Mag. 6. cap. 2. sect. 1. quest. 2.

Theodoric. Colleg. Crim. cap. 7. §. 6. n. 17.

Gædelm. de Mag. lib. 1. cap. 8. n. 37.

Berlich. part. 4. Concl. 5. n. 84. seqq.

Canprou. pr. Crim. quest. 50. n. 64.

Siruv. Syntagm. Jur. exerc. 49. §. 66.

K

2. Ob

54 2. Ob astutiam Diaboli. Auxilio enim à Magis petito prodimus turpissimam animi nostri erga Deum verum diffidentiam, infidelitatem, rebellionem

Gædelm. d. l. n. 41.

55 3. Ob periculum animæ. Diabolus enim per sagas sanando corpus, occidit, vel lædit animam

Gædelm. d. l. n. 39. & 75.

imo beneficia Dæmonum sunt nocentiora vulneribus, unde citius mors homini Christiano subeunda, quàm vita ita commodior redimenda

Dante d. quæst. 43.

56 Hisce enim auxiliis contrahimus iram Dei, & mortem æternam

Gædelm. d. l. n. 42.

Unde homini Christiano tutius esset millies mori, quàm per peccatum operâ Diaboli sanari

Theodoric. d. l. cap. 7. n. 18.

Gædelm. d. l. n. 39.

& potest huc repeti regula, quod non sint facienda mala, ut eveniant bona

Rom. 3. v. 8.

57 Prout nec licet uti exorcismis,

Sprenger in Malleo Malef. part. 2. quæst. 2. cap. 6.

Cum exorcistæ ut plurimum sint Magi

Gædelman. lib. 1. cap. 6. n. 21.

Dante. d. l. quæst. 44.

58 Nec obst. 1. quod in angustiis auxilium quovis modo sit quærendum, juxta vulgi regulam Wer das Feuer von nöthen hat und bedarff/ der suchet es in der Aschen. Nec obst. 2. quod artes Magicæ

59 ad bonum finem sint licitæ

L. 4. C. de Malefic.

60 Nam ad 1. quod auxilium quærendum sit à solo Deo, qui noster est Medicus

Exord. 15. v. ult. Ich der Herr dein Arzt

insimulque legitimis mediis & medicamentis, non superstitiosis & Ma-

Magicis sit utendum: Cum non perinde sit auxilium quærere à Deo,
aut à Diabolo

Jerem. 8. v.

ad 2. n. quod nequidem ad bonum finem artibus Magicis, harum- 61
que consultoribus uti liceat, ut jam dictum: textus a.

L. 4. C. de Malefic.

Sapit reliquias Gentilismi

juxt. Carpzov. part. 4. Const. 2. def. 7. n. 7.

Brunneman ad d. l. 4. C. de Malefic. n. 3.

Bartold. dissert. de famosis Incendiariis cap. 4. n. 68.

Nec obstat, 3. quod Magi omnia, quæ sanando peragunt, faciant in
nomine Domini n. quod ore blasphemio utantur, vel potius abu- 62
tantur nomine Domini, contra secundum Decalogi præceptum,
& Diabolus etiam utatur nomine Domini,

Luc. 4. v. 41. Eccl. 8. v. 28.

& tamen sit, maneatque Diabolus

Dunte. d. l. quest. 42. Obj. 1.

Q. IX. Quomodo puniendi, qui pro removendo hoc impedimen- 63
to coeundi, vel solvendis ligulis Magicis, Magos consulunt? Li-
cet sint, qui statuunt quod consulens Magos, & ipsi Magi, inter se
in vicem colludant, & hinc propter hanc collusionem ambo æqua-
li poena sint afficiendi, unde consulens poena capitis punien-
dus

juxta Chirland. tract. de sortileg. quest. 11. n. 5.

Sprenger, in Mallico Malef. part. 2. quest. 2. p. 393.

arbitrariam tamen poenam hic sufficere statuunt

Moller. part. 4. Const. 2. n. 7.

Gœdelman lib. 3. cap. 11. n. 31.

Carpzov. pr. Crim. quest. 50. n. 84. seqq.

dictitantque poenam carceris, vel mulctam pecuniariam

juxt. Berlich. d. l. n. 95.

quanquam & multi, consulentes habeant pro infamibus

Sprenger d. l.

ut hinc si sint in officio publico, etiam deponi possint

Carpzov. d. l. n. 66.

- 65 Inſimulqve per Miniſtros Eccleſiæ conſulentibus Magos dictari ſolet poenitentia Eccleſiaſtica

Berlich. d. Concl. 5. n. 91.

Müller. diſſert. de poenitent. Eccleſiaſt. cap. 4. n. 33.

- 66 cum Sacra Scriptura non tantum damnet Magos & id genus alia Satanae Mancipia, ſed & eos, qui conſulant tales

Levit. 20.

Dedeken. vol. 2. ſect. 16. rubr. de revelatione & Inquiſitione oc- cultorum Num. 4.

- 67 Nec obſt. quod nemo ob unum idemqve delictum duplici poena ſit afficiendus

Tabor. in Barboſ. locuplet. lib. 4. cap. 41. ax. 8.

- 68 conſulens autem dupliciter puniretur R. neg. Nam deprecatio publica proprie non eſt poena, inſimulqve hic eſt duplex ſinis. Per poenitentiam enim ſit ſatisfactio Eccleſiæ: Per poenam autem ſecularem ſit ſatisfactio Reipubl. ob delictum offenſæ

Müller d. 1. n. 3.

- 69 Non tamen poteſt ſolus Miniſter Eccleſiæ, in cujus Dioceſi reus exiſtit, ſine præſcitu & Conſenſu Conſiſtorii Eccleſiaſtici hancce poenitentiam Eccleſiaſticam dictare conſulenti

Müller d. 1. cap. 2. n. 41.

- 70 Q. X. Unde indagabitur, quis fuerit autor hujus ligationis Ma- gicæ? Cum in factis, quæ ſunt difficiliſſimæ probationis, ſufficiat probatio per Conjecturas

Mafcard. de probat. vol. 1. Concl. 496. n. 4.

Tabor in Barboſ. lib. 14. cap. 86. ax. 13.

Eſbach in not. ad Carpz. part. 3. C. 5. d. 11. n. 7.

- 71 Et plures præſumptiones conjungantur ad faciendam plenam probationem, juxta illud, ſi non proſunt ſingula, multa juvant collecta

Farinac. Conf. 38. n. 8.

Theodoric. Colleg. Crim. cap. 6. §. 3. n. 41.

- 72 prout ex turpi tactu, oſculatione, amplexu arctiſſimo, ſecellu in thalamum occulto oſtio cum mora redeundi conjuncto adulterium probatum eſſe tradit

Ber.

Bertazzoli Conf. 20. n. 9.

Farinac. & Theodor, d. l.

Hæc ligatio Magica autem fiat in occulto. Hinc non dubium
erit, quæ & hoc casu recurriendum sit ad præsumptiones & in-
dicia, quæ erunt vel antecedentia, vel concurrentia, vel subse-
quencia. Antecedentia sumuntur ex vita ante acta, si quis vel
quæ antea hisce mediis supersticiosi fuerit usus. Wenn sie ders-
gleichen Stückchen schon mehr gebraucht. 2. Si hæc artes alios
docere voluerit.

Besold. thesaur. pract. voc. Hexen. Indic. 1.

3. Si libri Magici & supersticiosi; penes aliquem fuerint inventi

Theodoric. Coll. Crim. cap. 7. §. 6. Lit. C.

Huc & 4. refero præparatoria, ut si quis visus fuerit, quod ligu-
las vel seram secum sumserit in templum. Si quæ Sponso mina-
ta fuerit nodationem ligulæ, quæ exemplum supra ex Carpzo-
vio n. 38. retuli. Concurrentibus 2. annuero, si quis ipso facto
visus fuerit nodare ligulam, cum Sacerdos benediceret novis
nuptis: Et refert Bodinus exemplum, quo fœmina observavit
juvenem, qui sub pileo benedicente Sacerdote nodavit ligulam,
qui cum nodata ligula deprehensus subito aufugit.

Bodin. in Damonoman. lib. 2. cap. 1. p. 75.

cujus verba brevibus addam. Auch fällt mir jetzt ein / daß ich den
Hauptmann Riale, General Lieutenant zu Blois habe hören erze-
len / wie ein Weib in der Kirchen einen Buben gesehen / der unter
seinem Hütlein einen Nestel geknüpffet allweil man zwey hat ehe-
lich eingeseget / und darüber auch mit dem Nestel begriffen
worden / aber, alsbald davon geflohen. Ad subsequencia refe-
ro 1. Si nodans postmodum gloriatur de hoc facto, & hujus glo-
riationis convincatur. 2. Si sponte confiteatur factum, vel judi-
cialiter.

Carpzov. decis. 186.

3. Si promittat Curationem Er wolle es ihm hinwieder benehmen.

Besold. thesaur. pract. voc. Hexen Indic. 9.

Q. XI. Quomodo probabitur sponso potentiam coeundi artibus
Magicis esse ademptam, daß ihm an seiner Mannligkeit durch das

Nestel knüpfen Schaden geschehen/ oder ein Schelmstücke gethan
sey? Multum hic tribuo iudicio Medicorum, & corporis inspecti-
oni per Medicos, chirurgos, & obstetrices factæ, si attestentur,
quod nullo remedio naturali Sponsus possit curari

Zacchias in quest. Medico Legal. tom. 3. quest. 48. & 56.

Mascard. de probat. vol. 1. Concl. 312. 816. & 888.

- 81 Congressus tamen presentibus Matrimonis Medicis & iudice daß
der Maritus auff solche mase eine Probe und Schulrecht ablegen
soll/ non requiritur, cum sit honestati naturali contrarium

Speidel, Specul. Jur. voc. Ehescheidung

Nicolai de divor. cap. 3. n. 11.

- 82 Nodatio hæc porro præsumitur, si hæc impotentia subito superve-
niat absque ulla prævia debilitatione, cum tamen naturales infir-
83 mitates successive soleant debilitare

Sprenger. in Mall. Malefic. part. 3. quest. 11. p. 541.

- 84 Hic succedit, si constet, quod Sponsus antea in re Venerea fuerit sa-
tis potens, habeatque ex priori matrimonio liberos, qui autem cum
præsentis Sponsa, vel uxore plane non possit concumbere, cum ipsi-
us virga, quæ ante erat admodum erecta, jam sit flaccida, & Spon-
sus, qui ante erat satis hilaris, jam sit quam maxime tristis. Nec
85 obst. quod membra virilia non possint auferri, cum hoc sine læsio-
86 ne & dolore corporis humani fieri non possit & ita est, licet autem
membrum virile auferri non possit, attamen potentia coeundi &
87 imprægnandi adimi poterit, cum Deus Diabolo vix plus in aliis
quam genitalibus membris permittat

Sprenger d. 1. part. 1. quest. 1. cap. 7. p. 295.

- 88 Q. XII. An pro Mago vel venefica sint habendi, qui hisce artibus ad
causandam novis nuptis impotentiam utuntur? Certum est, quod
Magi hæc calleant artes

Farinac. pr. Crim. quest. 20. n. 103.

Bodin in Demonom. lib. 4. cap. 5. p. 146. 147.

Damboud. pr. Crim. cap. 73. n. 2.

Bertich. part. 5. Concl. 5. n. 52. seq.

*Goldast. im rechtlichen bedenden von Confiscation der Zau-
berer*

berer und Heyen Güther §. 51. v. oder zum ehelichen Vers
cken untauglich machen *Lit. B.*

Sed jam vice versa quæritur, an omnes, qui hisce artibus utuntur,
sive sint masculini, sive foeminini sexus, sint Magi? Puto quod non: 89
cum & pueri, & homines simplices nodare possint hasce ligulas cer-
tis adhibitis verbis, qui Magiæ plane sunt ignari, & cum Satana ne-
que expressum neque tacitum pactum iniverunt

Bodin. in Demonom. lib. 2. cap. 1. p. 74. 75.

Speidel. in Specul. Jurid. voc. Nestel knüpfen

Simon dissert. de impotent. Conjugali cap. 5. §. 4. n. 6.

Quamquam nec ligula, nec vebra in se considerata quicquam ad 90
rem faciant; Sed Diabolus interea hoc malum in nupturientibus
perficiat

Bodin. d. 1. p. 76.

Liceat ejusdem verba hic adjicere: Daß weder Wörthe noch Nes-
stel etwas zur Sache thun / sondern dieses alles durch des Teuffels
Bosheit und arglistigkeit zugehe / welcher allein der Menschen Dienst
dazu gebrauchet / damit Er ihrem schändlichen bösen Willen dadurch 91
forthelffe: Qui tamen fatetur, quod hæc ligatio sit primus gradus &
initium ad Venificium

Bodin. lib. 4. cap. 5. v. Und diß der Anfang zur Zauberey sey.

p. 247.

& cum hæc actio sit diabolica, nodans, quisquis etiam sit, hoc non 92
feret impune

Bodin d. 1.

Speidel, d. 1. v. Nestel knüpfen

Q. XIII. An ligans vinculis, carceribus, & verberibus possit cogi, 93
ut solvat ligulam Magicam? Neg.

Delrio in Disquis. Magic. lib. 6. c. 2. sect. 1. quest. 2.

Theodoric Colleg. Crim. cap. 7. §. 6. n. 18.

Brunneman de Jure Ecclesiast. lib. 2. cap. 17. §. 4. ibique Stryk,

quia non modo credit, Dæmonem medelam afferre posse, sed & 94
concurrit positive ad actum positivum: Dæmon autem pluris hoc
facit, quàm mancipii sui injuriam, cujus afflictione solet gaudere.

Nec

95 Nec potest dici expers pacti taciti, qui cogit maleficum ista perficere virtute pacti, quod maleficus cum Dæmone iniit

Delrio d. l. qui ad contra ibidem pluribus respondet.

96 Interim referam ex Bodino aliquot exempla, ubi ligantes carceribus & verberibus coacti sunt solvere ligulam, & res bene cessit. Et quidem de incarcerata hæc leguntur. Anno 1560. Hat ein peinlicher Richter zu Niort auf ein schlechtes Angeben einer jungen Hochzeiterin/ die ihre Nachbarin deßhalben verklagt gehabt/ daß Sie ihrem Brautigam den Riemen verknüpfet/ habe dieselbe in einen finstern Thurm geworffen/ und ihr gedrauet/ Sie ihr lebtage aus dieser Gefängniß nicht zu lassen/ Sie habe denn den verknüpften Mann entbunden: darauf die Gefangene zween Tage hernach den jungen Eheleuthen entboten/ wiederumb bey einander zu schlaffen. So bald nun die verstrickten des Zauberbandes entlediget/ hat Er die gemacht binderin und Löserin gleichfalß ledig gelassen

Bodin. in Demonoman. lib. 2. cap. 1. p. 76.

Insimulque exponit hasceres gestas, ubi Maleficiatus verberibus coegit veneficam restituere sanitatem: Zu Regensburg sey eine Hexe gewesen/so iemand den Bundschaden gethan/die Er erwischet/geschlagen/ und sie gleichsam erwürgen wollen/ darob Sie sich also bewegen lassen/ daß Sie wieder Ihren willen Ihm den Knopff hat auflösen müssen

Bodin. d. l.

Et recordor pharmacopolæ ὅντι ἐν Ἀγρίῳ, qui quæsitus de hoc maleficio, non aliud suppeditabat consilium, quàm hoc, quod veneficam obtorto collo tenere, verberare & tam diu continuare debeat, usque dum vel solvat, vel promittat solvere ligulam Magicam. Alius pacto sibi recuperavit ademtam generandi potentiam: Zu Speyer hat iemand gemeinet/ Er sey seiner Mannschafft ganz beraubet/ hat deßhalben sich von dem Medicis und Wuntarhten besuchen lassen/ welche aber weder Wunde noch Mähler/ noch andere Versehrung an Ihm befunden; Und also Ihm auf diese Weise kein Rath geschehen mögen/ hat Er die Hexin/ so Ihn bezaubert gehabt/ begütiget/ und ist also dadurch wiederumb zu rechte gekommen

Bodin. d. l.

Sed jam supra dictum, quod neque blandis verbis erga Sagam uti, nec carceribus, neque verberibus contra Magas procedere liceat hunc in finem, quo solvatur ligula Magica. Interim hæc ex Bodino retuli, sed non approbavi. Q. XIV. An Maritus occidens li- 97
gantem ordinaria homicidii poena sit plectendus? Puto quod non: Cum ligans latroni quam maxime possit comparari, præterquam quod hic subito, ille vero pedetentim occidat: Et perinde erit, ac si ligato porrigat venenum; imo lædit ipsum in bonis 98
tum animi, tum corporis, tum fortunæ: Et quidem quoad animum, quatenus indies contristatur, Zelotypia imprimitur, amor conjugalis flaccescit, phrysi, melancholia & moerore contabescit, & tandem mors acceleratur. De bonis corporis non dubitandum, cum hæc ligatio continuum inferat morbum, forma venusta pereat, cibi porusque sumantur sine appetitu, stomachus concoctionem recuset, noctes ducantur insomnes, medicamenta frustra applicentur, & quid tandem morte erit certius. Damnum etiam quod accidit bonis fortunæ, est in aprico. Nam patrefamilias, ægrotante bona nulla acquiruntur, præsentia male administrantur, negliguntur, perduntur; Insimulque propter omissionem sobolis procreationem Stirps cum Vasallo interit, & feuda ad familiam extraneam transferuntur. Omnia hæc mala possunt ex hac ligatione Magica oriri.

Harsdörffer in Schauspiels lust und lehreichen Geschichte
histor. 1805. 7.

Quis autem justum tunc poterit tolerare dolorem

L. si ad adulterium 38. §. si Imperator ff. ad L. Jul. de adulter.

Lubet hic ex Harsdörfero addere historiam. Zu Lion waren 99
Peron und Gilbet zwey Französische von Adel / lebten in fast Bräuderlicher Vertraulichen Freundschaft; Gilbert hält mit einer Adellichen Dame Hochzeit / welcher Peron auch beywohnet / bindet unter der Trauung einen Nestel und verwahret ihn in seiner Lade: Darauff wird Peron nach Paris beruffen / und reiset noch am Hochzeit- Tage hinweg. Gilbert spühret daß er bey seiner Vertrauten ohne Mannschafft / und die Eheliche Schuldigkeit auff leis-

nerley Weise abstaten kan/ darüber betrübet er sich sehr/ fraget umb Rath/ und höret/ daß sein Gebrechen vom Nestel knüpfen entstanden/ mochte doch nicht errathen/ wer ihm solches gehan/ weil er keine Feinde noch Nebenbuhler gehabt: Inzwischen aber nimt er am Leibe ab/ dorret aus/ und erkranket an der Schwindsucht mit grossen Herzeleid seiner Jungen Frauen. Nach zweyen Jahren kömt Veron wieder nach Lion/ und besuchet seinen alten vertrauten Freund im besagten Zustande: Als er aber sein Unglück vernommen/ und den verknüpfften Nestel die ganze Zeit vergessen gehabt/ eilet er alsobald die Nestel aufzulösen/ und kommet Colbert umb Verzeihung zu bitten/ daß er aus Unbedacht so grossen Schmerzen verursacht: Gilbert verstehet solch Bekänntniß mit ergimmerten Gemüthe/ ergreiffet das nächste auf dem Tische liegende Messer/ und stösset es Veron in das Herze/ daß er so bald zu Boden gesunken/ und todt hinweg getragen werden müssen. Ob nun wol Gilbert in das Gefängniß geleyet/ wurde er doch wegen der gerechten Ursache seines Zorns nicht an dem Leben/ sondern am Gelde gestraffet/ und hat sich von der Stunde besser besunden/ und hernach seinem Ehe-
 weibe gebürlich beygewohnet/ und Kinder mit ihr gezeuget. Hieraus ist zu ersehen/ daß der böse Feind seine Hand allezeit mit in dem Spiele habe.

Harßdorffer d. hist. 59. §. 5. 6. 7. 8. 9.

100 Propterea autem poena mortis hic cessavit, quia homicidium non fuit dolosum, sed saltem culposum, quod non solet esse capitale

Carpzov. pr. Crim. quest. 27. n. 33. seqq.

& cum hæc questio non sit dissimilis

quest. 3. memb. 1.

101 repetas ibidem, quæ pro & contra sunt prolata. Ex his inquire licet in gravitatem hujus delicti. Unde jam porro XV. quæritur, An filius, qui patri ad secunda vota transeunti magice tales nodet ligulas, detecto hoc maleficio possit exheredari? Puto quod sic. Videtur enim, quod hoc horrendum factum (quod contrariatur Sacrae Scripturae, & in specie quarto præcepto, imo recte

rectæ rationi & juri naturæ) referri possit ad primam causam 120
exheredationis, si scilicet Parentibus manus intulerint

Nov. 115. cap. 3. §. 1.

Quod hic maximè fit; Infert enim hic manus, si non immédia-
to, tamen mediate, scil. ope & opera Diaboli, & quidem tantope-
ne, ut hoc factum patri possit esse funestum. Nec obstat, quod 130
tanta perversitas in liberis non præsumatur; Cum filio semper
honestæ & sanctæ esse debeat persona patris

L. 9. ff. de Obseq. parent. & Patron. prestand.

Sanctum autem est, quod ab injuria hominum munitum est

§. Sancta L. de R. D.

ix. Nihil tam sanctum, quod non aliquando violet audacia; 140

Cic. pro Rosc. Harpr. §. fin. Inst. de exhered. n. 17.

Et quos natura in Officio retinere non potest, hos patris cocree-
bunt fulmina. Cum ratione parentum inimici, non liberi esse in-
telligantur

Harprecht d. 1.

Gerhard. diff. de exhered. §. 20.

Optimo ergo jure obtineri poterit exheredatio. Nec obstat. 2. 150
quod exheredatio ob causas similes seu æque graves vel gravio-
res, quæ in

d. Nov.

enumeratæ sunt, fieri non possit. ix. de hoc adhuc sub judice
lis est

Hahn ad Wesemb. Parat. de liber. & posthum hered. inst.

Struvius in Syntagm. exerc. §. 33.

imo hic casus non videtur esse similis, sed sub d. Nov. compre-
hensus, ut ostendi in præcedentibus. Sed quæritur XVI. An si 106
uxor durante nodatione Magica, & hinc subsecuta impotentia
Mariti, cum alio convalescat, & sic adulterium committat, ipsa
ordinaria adulterii poena sit plectenda? puto quod non

cum Carpzov. pr. Crim. quest. 61. n. 14. seqq.

Nam cum uxor benigne egerit cum Marito, quod dissolutionem 107
Matrimonii nondum quæsierit, æque Marito incumbet, quodam-
modo connivere, ipsi condonare, & ad ulteriorem cohabitatio-

108 nem pro meliori cura se offerre; & tunc cessabit non tantum poe-
na gladii, sed & fustigationis & relegationis. Unde pronun-
ciant Scabini Lipsenses: Diemeil aber dennoch gedachter Ihr Ehe-
Mann selbst berichtet und ausgesaget / daß er von wegen seines
Alters und Leibes Unvermögenheit bemeltem seinem Eheweibe in
das sechste Jahr keine eheliche Pflicht leisten können / so mag sie auch
nach Gelegenheit dñfals von wegen obberührter ihrer Verbre-
chung am Leben nicht gestraffet werden. Sie wird aber gleichwol
mit Staupenschlägen des Landes ewig billig verwiesen: Es wolte
denn gedachter ihr Ehemann ihr solche Verbrechen verzeihen / sie
wiederumb annehmen / und ferner bey sich umb seiner besseren War-
tung und Pflegung willen behalten / auf den Fall bliebe sie dem heil-
ligen Ehestand zu Ehren mit der öffentlichen Staupen / so wohl auch
der ewigen Landes Verweisung billig verschonet / und würde allein
im Gefängniß mit Ruthen ziemlicher massen gezüchtigt / und her-
nach auff einen gewöhnlichen Urpheden desselben entlediget B.
R. W.

Carpz. d. quest. 61. n. 20.

109 Nec obft. quod Maritus ita se suspectum reddere videatur leno-
cinii n. quod sine probro lenocinii, permittente Lege Maritus
hoc facere possit,

Carpz. pr. Crim. quest. 55. n. 3.

maxime si ipsius Oeconomia hoc non permittat, & uxor promittat,
vitæ emendationem. An a. XVII. Ob hancce Magicam nodatio-
nem, & ademtam coeundi potentiam matrimonium possit dissolvi.
110 Ob wegen des Nestel Knüpfens die Ehescheidung zu verstaten? Puto
distingueundum esse, an impotentia in ipso primordio, & ingressu
Matrimonii appareat e. g. cum Sponsus prima nocte nuptiarum
cum Spolsa vellet concumbere, concubitum autem propter impo-
tentiam non potuerit perficere: An vero demum post consumma-
tas nuptias, & peractum primum concubitum superveniat. Illo
enim casu, siue impotentia sit absoluta & totalis quoad omnes, siue
sit respectiva respectu scilicet solius Sponsæ, dissolvitur Matrimoni-
um. 112 Cum videantur deficere substantialia matrimonii: Hoc ve-
ro non æque; cum nihil videatur esse tam humanum, quam fortui-
tis

in casibus mulieris Maritum, & contra uxorem viri participem esse

L. si dotem 22. §. si maritus. 7. ff. solut. Matrim.

quæ distinctio fundata est

in c. quod autem. 27. quest. 2.

cujus hæc sunt verba: Impossibilitas coeundi, si post carnalem copulam inventa fuerit in aliquo, non solvit conjugium; Si vero ante carnalem copulam deprehensa fuerit, concedendum erit mulieri alium virum accipere. Et ita etiam sentiunt

Harprecht §. 11. l. de nupt. n. 136. seqq.

Carpzov.

Brunnem. de Jure Eccles. l. 6. 2. cap. 17. §. 2.

ibique Stryk.

Nicol. de divor. part. 2. cap. 3. n. 6.

Nec obstat quod dicitur

in L. nuptias 30. de Reg. Jur.

quod nuptias non concubitus, sed consensus faciat, 113
plex detur matrimonii consummatio, vel ratione tutelæ, quæ inci- 114
pit à momento Sponsaliorum, vel ratione tacitæ hypothecæ, per
copulam sacerdotalem, vel ratione successionis per ingressum
thori

Carpzov. p. 3. Const. 19. def. 10.

In hac materia dissolvendi matrimonii ob impotentiam, non tam
respicendum ad desponsationem, quam consummationem matri-
monii per copulam, ita ut illa impotentia præcedens dicatur, quæ
adeft ante primam copulam. Cum ergo tali casu interveniente 115
ligatura Magica nunquam consummari possit Matrimonium, alte-
ra vero pars dissolutionem urgeat, locus separationi dandus erit

juxta d. c. quod a. 27.

Et ita etiam sentit

Stryk. ad Brun. J. Eccles. lib. 2. cap. 17. §. 3. p. 667.

Nec obstat, 1. quod tradit

Müller differt. de Hierolog. Sacerd. sect. 3. §. 7.

excipitur tamen impotentia ex maleficio orta inquit Westphalen
quæ matrimonium non dissolvit n. quod hoc vel intelligendum
sit, si nodatio, & exinde descendens impotentia, vel sit temporalis, 117

& non perpetua, vel post consummatum matrimonium demum existat, alias enim obstaret non tantum

d. c. quod a.

- 118 Sed & jam allegata autoritas Strykii & aliorum JCorum. Si jam Sponsa ob Mariti impotentiam impetret Matrimonii dissolutionem, incidenter quaeritur. An hæc foemina, quæ ob Mariti impotentiam coeundi dissolutionem Matrimonii impetrat, possit coronam gestare, & in habitu virginali incedere? Neg.

Svendendorf. de privit. virgin. cap. 6.

Schöpsius diff. inaug. de sero Virginum cap. 2. §. 7.

- 119 Licet enim naturaliter sit virgo, civiliter tamen, & per fictionem juris pro tali non habetur. Fictio autem idem operatur, quod veritas

Tabor in Barhof. loc. lib. 6. cap. 13. ax. 5.

Illustrat hoc quam maxime præjudicium à Facultate Juridica Lipsensi Anno 1692, latum: Hat Eva Melhackin sich mit Johann Friederich Trähniern ehelich versprochen / darauff dieser in eine schwere Kranckheit gefallen / und sich mit derselben vor dem Bette trauen lassen / ist auch etliche Tage darauf verstorben. Weil er nun ihr nicht ehelich beygewohnet / hat Sie sich noch vor eine Jungfer aufgegeben / und einen Krank tragen wollen / welches Ihr aber die Geistlichkeit nicht verstattet / sondern hefftig dawieder geeyfert. Nach dem nun Michael Mirus Sie mit dem Bedinge zu heyraten verlanget / wenn sie noch unberühret / und mit guten Gewissen einen Jungfer Krank tragen könne / Als wollet Ihr / ob Ihr solchen als Jungfer tragen / und Sie auf Hochzeiten sich zu den Jungfern zu halten / zu verstaten berichtet seyn. Ob nun wohl Sie Thraniern niemals ehelich beygewohnet / auch seiner Kranckheit halber nicht beywohnen können / der Krank hingegen ein signum virginitatis Corporis ist / und es daher das Ansehen gewinnen möchte / daß absonderlich vermöge Sächsischer Rechte da ad effectum Matrimonii die Beschreitung des Ehebettes erfordert wird / Ihr nicht zu verwehren sey. Dennoch aber und dieweil als das zwischen Ihr und Thraniern getroffene Ehegelobnis durch die Priesterliche Copulation vollzogen worden / Sie sich vor dessen Eheweib / und daß Sie Ihn zum Ehelichen Mann haben wolle / öffentlich bekennet / darauf sie auch beyde im

Ange

Angesicht der Kirche durch den Priester vor Eheleute declariret, und
dergestalt/ als über neue Eheleute vor der zugegen gewesenem Cristli-
chen gemeine gebetet / und der Segen von dem Priester gesprochen
worden/ dadurch Sie auch dem Ehemann über ihren Leib / so viel die
eheliche Pflicht betrifft/ macht gegeben/ und vermöge derer Rechte/ in
welchen die Verlobte auch vor der ehelichen Beywohnung Eheleute
und mit ausdrücklichen Worten Mann und Weib genennet werden:
Die Ehe nicht so wohl durch den Bey Schlaf/ als den Consens und Eins-
willigung beyderseits geschlossen wird/ des Mannes Kranckheit hingen-
gen daß die völlige Consummation so viel die wirkliche Beywohnung
betrifft/ nicht erfolget/ verursacht; Hierüber die Sächsischen Rechte
und Churfürstliche Constitution nur de singulari effectu successio-
nis Conjugum redet / und also hieher nicht zu ziehen ist; Dieses alles
auch Ihr zu keinem Vorwurff oder Nachtheil gereichen mag/ in Anse-
hen mit gleichen Rechte so wohl die Witben/ davor Sie denn zu ach-
ten/ als die Jungfrauen zum heyrathen zuzulassen schuldig seyn. So
mag Ihr auch einen Kranz zu tragen und auf Hochzeiten zu andern
Jungfern sich zu gesellen/ und mit denenselben in processionen zu ge-
hen/ nicht verstattet werden D. R. W.

Schöps. d. 1. §. 7. Nec obstat. 1. quod tamen illa adhuc sit ipsius virginitas, 2. quod
multi alii dissentiant.

Moller. lib. 3. semest. 23. n. 5. Meuschen de jure viduitatis. memb. 1. sect. 6. Lit. A.
Carpzov. part. 3. Const. 19. def. 11.

ubi sequens refert præjudicium hingegen aber wehret ihr einer Jung-
frauen gleich Euch zu kleiden/ und einen Kranz zu tragen/ wohl be-
fugt 2c. 1. ad 1. quod hic non ad statum naturalem, sed civilem sit re-
spiciendum, ad 2. 1. quod non autoritatibus, sed rationibus sit cer-
tandum, alias regeri possit autoritas Facultatis Lipsensis & Erfurten-
sis, & sic æqualis. Sed quæritur 2. An hæc, propter nodationem
Magicam, & inde ortam impotentiam Conjugalem à primo matri-
monio absoluta, possit ad alia vota transire? Ob Sie sich mit einem
andern könne ehelich einlassen? Aff. quod enim ob impotentiam, si
ve sit totalis & absoluta, sive respectiva, modo perpetua prius ma-
tri-

matrimonium penitus, tam quoad Conjunctionem, quam quoad co-
habitationem dissolvatur, imo potius pro conjunctione ab initio
nulla declaretur, & conjugii sanæ & potenti libera facultas ulterio-
ris contrahendi matrimonii permittatur, probat

Nicol. de divorc. cap. 3. n. 14. ad 26.

qui Gerhard. Mascard. Schrader. Menoch.

Benst Harprecht. Brunnem, & alios

allegat consentientes.

- 125 Non tamen nimium maturanda est hæc matrimonii dissolutio: Un-
de Q. XVIII. quamdiu sana & potens expectare debeat, ut hanc Ma-
trimonii dissolutionem cum effectu petere possit? Sunt, qui putant,
integrum triennium esse expectandum

per cap. laudabilem §. x. de frigid. & malefic.

- 126 Alii tamen distinguunt, an certo & liquido constet de frigidi-
tate & impotentia viri & mulieris, illamque perpetuam, incurabilem, & ta-
lem esse, quæ congressum Conjugalem penitus impediat; An vero
impotentia adhuc sit dubia, & externis sensibus comprehendere non
possit. Illo casu statim, nullo expectato tempore, ad separationem
procedi posse: Hoc autem triennium continuum, non à die contra-
cti matrimonii, sed tentatæ copulæ, computandum esse expectan-
dum putant

Brunnem. ad J. E. lib. 2. c. 17. §. 2. ibique Strk.

Nicol. d. c. 3. n. 11. ad 14. ubi in hac sententiam plures allegat.

- 127 Sed Q. XIX. Quenam poena sit eorum, qui novis Conjugibus
mediis Magicis & superstitiosis, potentiam coeundi adimunt?
Distingvendum, an Striges vel Magi ut tales, an alii, hæc ligulas
130 nodaverint: Si striges, ut striges, hæc fascina perpetrarunt,
non dubitandum, quin ordinaria ignis poena afficiantur

Part. 4. Const. Sax. 2. ibique Carpzov.

- 131 Quamquam sint, qui putant poenam hanc esse nimis duram, cum
Strigum actiones sint meræ illusiones, & Phantasiae Diaboli, &
hinc etiam 2. ipsarum confessiones sint falsæ, erroneæ, & mera
somnia. Unde ipsæ 3. tam gravi poena non sint afficiendæ, maxime
a. 4. in dubium vocant, quod translocentur, ad conventus & quod
5. pacta cum Satana inire non possint, multo minus 6. concumbere
cum

cum Satana, utpote qui Spiritus, & careat membris genitalibus
& semine, sine quibus generare nihil possit;

Supr. b. m. n. 5.

Ethinc etiam falsa erunt, quæ ratione ligationis Magicæ in nu-
puriis Strigibus imputantur. Verum hi omnes falsis ni-
tuntur principiis: Cum ex eventu, & exitu appareat, quod ipsa- 132
rum actiones non sint mere phantasticæ, maxime cum per sua
fascina occidant tam bruta, quàm homines. Et posito, sed non 133
concesso, quod sint illusiones Satanae, tamen recte sagis imputan-
tur, & propterea poenis subjiciuntur meritis, tum quod iisdem
delectentur, tum ob pactum cum Diabolo, tum ob commer-
cium, quod cum eodem habent, tum ob instigationes, informa-
tiones, tum ob præstitum obsequium, tum ob consensus commu-
nicationem

Carpz. pr. Crim. quest. 48. n. 60. & 64.

Non etiam 2. negligendæ sunt ipsarum confessiones, quatenus 134
seipsas quasi accusant, & inspectas reddunt. Nam in hoc crimi-
ne maleficii hoc est singulare, quod reus confessus condemne- 135
tur, nec executio poenæ impediatur, etiamsi de pactum inter
Magum & Diabolum contracta, vel concubitu Satanico non con-
stet

Carpz. quest. 49. n. 37.

Idque sit, tum ob hujus criminis atrocitatem, tum quod verse- 136
mur in delictis occultis, & difficilioris probationis, in quibus suf-
ficit, de corpore delicti constare per conjecturas; In delictis enim
occultis præsumptiva & conjecturata probatio pro plena & con- 137
cludenti habetur

Carpz. quest. 49. n. 60. 61.

nec sunt mera lomnia, cum pleræque actiones peragantur à vigi- 138
lantibus. Præsupposito autem hoc delicto 3. statuta poena recte
infligitur, quæ est Vivicomburium

Esbach ad Carpz. p. 4. Const. 2. def. 1.

vel ut vivi comburantur

Berlich part. 4. Concl. 5. n. 38.

Carpz. part. 4. Const. 2. def. 3. ibique Esbach

Al

Sirn

Servius in Syntagm. exerci. 49. §. 63.

- 140 Frustra autem 4. translocatio ad conventus in dubium vocatur, cum communis experientia sit in contrarium, & plerique Jcti ex Sagarum confessionibus referant, quod Saga in montem Brueterorum auf dem Bloßers Berck aliaque loca ad conventus diabolicos, commellationes, & choreas transferantur

Theodoric. Coll. Crim. cap. 7. §. 3. Lit. Lin. 33.

Bertrab. p. 4. Concl. 3. n. 36.

Binsfeld von Befanemß der Zauberey p. 12 p. 30.

Carpzov. pr. Crim. quæst. 48. n. 57. qui

Chirland. Remig. Balduin. Bodin & alios

allegat consentientes.

Esbach ad Carpzov. part. 4. Const. 2. def. 2.

- 141 & nullo colore & prætextu negari potest Strigiportium, sed est realis, & localis exportatio

inquit Osiander de Magia §. 46. p. 114. sub fin.

qui ad motas abjectiones respondet

- 142 Frustra etiam 5. negantur pacta Sagarum cum Diabolo siquidem tam Theologi, quam Jcti observarunt, duplicem pactiorem cum Satana contrahi; Unam expressam, qua omnipotenti Deo renuntiant, foedus Baptismi rescindunt, Filium Dei abnegant, ejusque beneficia detestantur; contra Diabolo homagium præstant, obsequium perpetuum promittunt, & sese, suasque animas & corpora, in æternam condemnationem tradunt.

Gödelman de Magis lib. 1. cap. 1. n. 8.

Dambouder. pr. Crim. cap. 61. n. 125.

Carpzov. d. quæst. 48. n. 10.

Satanas autem reciprocè promittit, se suos devotos beaturum, hostes ulturum, mala averfurum, bonaque adjecturum

Osiand. de Magia §. 26. p. 45.

- 144 & interdum ratione horum pactorum instrumenta conficiuntur & subscribuntur, quorum formulam Ducis cujusdam Gallie sub finem addidit

Pott. dissert. de nefando Lamlarum cum Diabolo ritu.

- 145 Quæ hisce pactis ex Wicero opponi possunt, resolvit.

Esbach

*Esbach ad Carpz. part. 4. Const. 2. def. 1.
verb. cum Dæmone pactum.*

Alteram tacitam seu implicitam, quatenentur omnes alii, qui abs. 146
que foedere expresso quid commercii, ac consuetudinis habent
cum Diabolo, quive scientes hærent superstitiosis observationi-
bus

Carpzov. d. q. 48. n. 11. & quest. 49. n. 12.

qui Gædelman. Moller. Farinac. & alios allegat consentientes.

Insimulque 6. negari non potest, quod cum Dæmonibus vere & na- 147
turaliter Magi & Veneficæ, & quidem Viri cum succubis, mulie-
res vero cum incubis concumbant, & rem veneream exercent,
quod non solum autoritate Theologorum, Medicorum, Philoso-
vorum, & Jurorum, sed & experientia probat.

Theodoric. Coll. Crim. cap. 7. §. 3. lit. N. n. 45.

Berlich. part. 4. Concl. 3. n. 42.

*Carpzov. pr. Crim. quest. 49. n. 30. seqq. & part. 4. Const. 2. def.
3. ibique Esbach*

*Oslander de Magia §. 64. p. 162. & respondet ad contraria. §. 67.
p. 173.*

imo fatentur ipsæ striges, quod postquam cum Diabolo concubu. 148
erint, non amplius curent congressum cum Maritis, cum ex illo
majorem percipiant voluptatem h. v. Er hätte dermassen mit ihr ge-
buhlet / daß Sie zu ihres Mannes Bescchlaff keine lust mehr gehabt

Oslander d. l. §. 64.

Walburger differt. de lamiis quest. 6. §. 2.

insimulque describunt membrum à magnitudine, Er hätte ein groß 149
Ding/wie ein Esel gehabt

Carpz. quest. 50. in sentent. num. 29.

à sensu, es sey eß bald gewesen / & à duratione congressus es hätte als
lemal eine halbe oder ganze Stundelgemehret

Carpz. d. quest.

Etsi autem Dæmon vera carne & corpore destituatur, certum ta- 150
men est, cum sibi corpus, idque vel mortui cadaveris, vel ex vapo-
ribus, ut puta aëre, terra, & aqua concretis, densatisque, molem,
quæ & videri & palpari possit, circumdare, & tali assumpto corpore

sapissime se imponere & supponere Amasiis & amatoribus, ut vel cum juvenibus, vel formosa virgine sese coire opinentur

Theodoric. Carpzov. d. l.

- 151 impulsu autem aëris excitari potest titillatio, jucundusque aliquis ex coitione sensus, qui reipsa concumbentes cum Damone delectet

ex Danæo Carpzov. d. l. n. 43.

- 152 licet Diabolus nullam exinde percipiat voluptatem, cum destituitur vita sensitiva, unde nec voluptatibus sensitivis delectari potest

Pott. d. dissert. cap. 4. §. 1.

- 153 Cum itaque actiones Magicæ supra recensitæ revera peragantur, & hæc ligationes etiam fiant cooperante Satana, recte eadem Magis adscribuntur, & hinc non immerito promeritis afficiuntur poenis.

- 154 Sed si hæc ligulas Magicas extra numerum Magorum nodent alii superstitiosi homines, tunc quaeritur, quomodo hi sint puniendi? Et quidem multi propter publicum & perniciosum scandalum dicunt poenam capitalem & gladii

Crusius de Indic. part. 2. cap. 32. n. 223.

Bodin. in Dæmonoman. Magor. lib. 4. cap. 5.

Gœdelman de Magis lib. 1. cap. 6. n. 17.

Hoppius dissert. de joco. cap. 5. §. 33.

Hartung. dissert. d. Superstit. cap. 4. §. 33.

& pro hac sententia plures adducunt rationes

Bodin. & Gœdelman d. l.

- 155 Ex quibus non est minima, quod qui impedit procreationem liberorum, æque sit homicida, quam qui homines jugulat. In mitigationem tamen partem inclinat

Carpzov. decis. 186.

- 156 qui putat poenam fustigationis cum perpetua relegatione hic sufficere, quam tamen adhuc esse mitigandam, si quis per jocum ad breve

- 157 tempus, forsan quod Sponsus prima nocte non possit concumbere, nodaverit ligulam: Cum voluntas delinquentis semper in delictis sit spectanda

L. 53. pr. ff. de furt.

L. 1. §. 3. L. Divus Hadrianus, 14. ff. ad L. Cornel. de Sicar.

quæ hic non fuit damnum dare, aut perpetuum impedimentum
creare, sed vexandi tantum causa offendiculum aliquod Sponso pri-
ma tantum nocte præbere. Quod si ergo causa bestialis & fatua 158
sufficit ad mitigationem poenæ

Reusner, lib. 3. decis. 2.

Papa. Consil. 31. n. 34.

Quidni multo magis jocus & vexatio

Carpzov. & Hoppe d. l.

sententiamque suam probat præjudicio

Carpz. d. l. & ex eo Schöpsius in dissert. de ferto Virgin. cap. 3.

§. 19.

quod retuli supra n. 38. h. m.

Porro quæritur XX. quænam Sponsis contra ligantes competat 159
actio? Puto, quod ob hoc delictum possit agi vel Civiliter, vel cri-
minaliter. Et quidem Civiliter 1. ut nodans cogatur solvere ligu- 160
lam, & reserare seram pensilem

Carpzov. d. decis. 186. n. 2.

2. dabitur injuriarum actio Civilis & æstimatoria, cum nodans inju-
rius sit in ipsum Sponsum & Sponsam, & hic jocus sit nimium mor-
dax, ob quem dicta actio competit

Hoppe de joco cap. 5. §. 14. & 16.

3. dabitur actio utilis ex L. Aquilia

L. 13 ff. ad L. Aquil.

ad refundendos sumtus in curatione factos, nec non ratione opera-
rum, quibus ligatus caruit, & cariturus erit ad exemplum injuste
torti

Carpzov. quest. 127. n. 17.

Si autem ligatus hocce ligantis factum non poterit probare, refugi- 161
um quæret in delatione Juramenti, ut quod & locum habet in acti-
onibus ex delicto descendentes

Martin. Comment. for. tit. 18. §. 1. n. 96.

Potest autem & agi criminaliter, & tunc petitur, ut liganti poenæ
fustigationis & perpetuæ relegationis infligatur

Carpzov. decis. 186.

& tunc, si actor sufficientia indicia proferat torturæ reus subjici po-
terit

163 terit. Constat enim, quod si supplicium mortis, vel pena corporis afflictiva sit infligenda, tortura locum habeat

Carpz. quest. 118, n. 7.

& exemplificat in fustigatione.

Carpz. d. l. n. 20.

164 Antequam huc abeam, liceat & hic quædam affinium locò addere.

165 Et quidem huc referri poterunt 1. Si mulierculæ juvenes, ut amorum potiantur, Diabolo mediante in capro vel hirco sibi advehiculant. *Sie die Jungengesellen lassen auf dem Bocke holen/* quibus etiam fustigatio cum perpetua relegatione infligitur

Coller decis. 180, n. 14.

Berlich. part. 4. Concl. 5, n. 67.

Carpzov. pr. Crim. quest. 50, n. 61, & decis. 186, n. 10, & part. 4. Const. 2. def. 9. ibique Esbach.

Hartung. dissertat. de Superstit. cap. 4. §. n.

166 Interim tamen hæc subest differentia, quod in ligatis concubitus impediatur, hic autem promoveatur, attamen omnia ope & au-

167 xilio Diaboli fiant. Retero 2. huc veneficium, quod contingit Viris in Urbe Karentina (apud Rugianos) quo coeuntes cum foeminis ad instar Canum sibi invicem adherere fecerunt, nec ab ipsis subito divelli potuerunt: Unde ridiculum populo spectaculum exhibuerunt.

Delrio. Disquisit. Mag. lib. 3. part. 4. quest. 4. sect. 9. Lit. E

Simon de Impotent. Conjug. cap. 6. §. 4.

Osiander de Magia §. 97. p. 220.

168 Convenit huc 3. veneficium, quo homines arte Magica urinam emittere impediuntur, quam speciem Magi phrasi, das harnen verstricken oder vernageln/ exprimunt, unde maleficiati non tantum maxima perferunt tormina, sed & sæpius morte perire necesse habent

Bodin in Damonoman. lib. 2. cap. 1. p. 75.

Plures veneficiorum species huc referri possent, si non intenderem

169 portum. Memor autem sum promissi in proœnio facti, quod injurias quæ nupturientibus fieri solent, in tribus Membris ostende-

re vo-

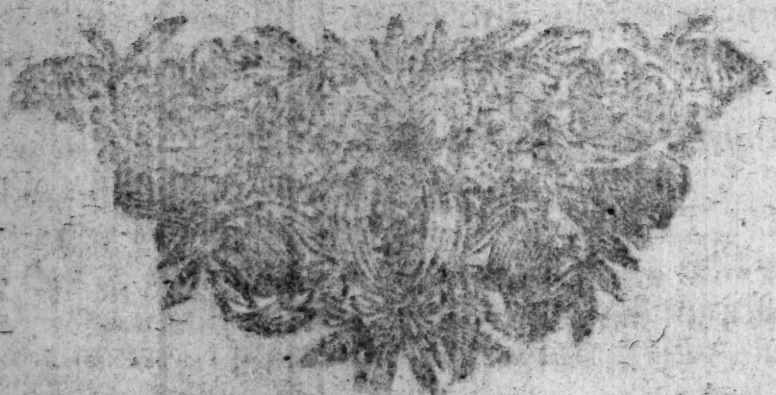
re voluerim: Itaque postquam in membro I. de Sparsione dissec-
 rum culmorum frugum von dem Heckerling streuen egi, ibidemque
 XII. quæstiones proposui; In membro II. Injustam interpellatio-
 nem tractavi, ibique XV. quæstiones enucleavi; In membro III.
 autem Injurias per ligationes Magicas durch das Nestelnüpfen in
 XX. quæstionibus exhibui, benevolus lector me ab ulteriori obli-
 gatione liberabit, veniamq; dabit, si objudici imbecillitatem in o-
 mnibus rem acu vel calamo non tetigerim, cum in nullo errare sit
 potius divinitatis, quàm humanarū virium; promptus autem mello-
 ra doctus seqvar. Interim Deo ter Optimo Maximo immortales
 ago gratias, quod sua clementia & gratia meos labores huc usque
 direxerit; Cui sit laus honor & gloria; Et sic
 imponendo ultimam manum
 hic sit

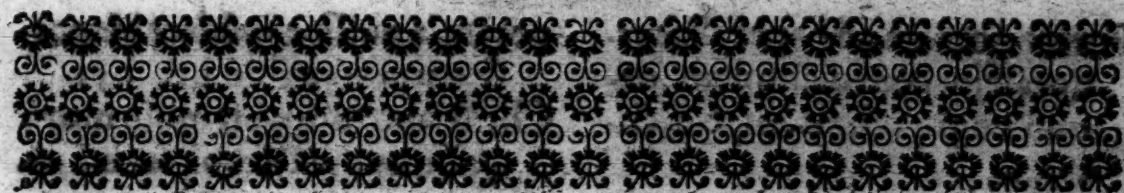
F I N I S

IN-

171
The first part of the book is a history of the
city of London, from its foundation to the
present time. It is written in a clear and
concise style, and contains a great deal of
interesting information. The second part of
the book is a description of the city of
London, and its various parts. It is written
in a similar style, and contains a great
deal of interesting information. The third
part of the book is a description of the
city of London, and its various parts. It is
written in a similar style, and contains a
great deal of interesting information.

INDEX RERUM ET VERBORUM

In hoc tractatu comprehensorum

Ubi

*Prior numerus Membrum, alter numerum marginalem
denotat.*

A.
ACTIO.
Quenam Sponsis contra ligantes competat actio. 3. 159.
Potest agi vel civiliter, vel criminaliter 160.
vid. Injuria.

ADULTERIUM.
An si uxor Mariti ligati adulterium committat, ipsa ordinaria adulterii poena sit placenda. 3. 106.
An maritus retinens adulteram, videatur suspectus lenocinii, 109.

AUXILIUM.
An liceat consulere Magos, & eorum auxilio uti? 3. 52.

Auxilium quærendum à solo Deo, qui noster est Medicus, ib.

B.
Banckeroth spielen.
Facta jactura bonorum rescinduntur Sponsalia, wenn er Banckeroth spielt 2. 194.

BENEDICTIO SACERDOTALIS.

In ædibus privatis sine speciali dispensatione fieri non potest 1. 187.

Benedictio Sacerdotalis, licet nõ sit de essentia matrimonii, quoad effectus juris tamen necessaria est publicæ utilitatis & honestatis causa 2. 4. & 5.
Præ-

N

Præter penam ad hanc Sacer-
dotalem benedictionem de-
nuo cogi possunt nupturien-
tes. 6.

An si Sponsus in articulo mortis
expetat benedictionem Sa-
cerdotalem, Pastor eandem
possit recusare. 2. 65.

Uffdem Bocke hohlen.

Pæna muliercularum, quæ juve-
nes in hircio advehi curant,
wenn sie die Jungen gesellen
auf dem Bocke holen lassen/est
fustigatio cum perpetua rele-
gatione. 3. 165.

quomodo differat à ligatione
Magica 166.

BONA:

Bona sunt, vel animi, vel corpo-
ris, vel fortunæ 2. 182.
& quæ talia ib.

C.

CAUTIO.

Cautio est ordinaria Arresti Me-
dicina. 2. 150.

Sed hoc in causa debiti & Civili-
non vero matrimoniali lo-
cum habet, 2. 151.

CHRISTIANUS.

An Christianus salva conscien-
tia pro recuperanda cocundi

potentia possit consulere Magos,
& eorum auxilio uti. 3. 52.
Christiano tutius est mille mori,
quàm opera Diaboli sanari 56.

CLERICUS.

An hæc ligatio fieri possit cleri-
cis, nuptias celebrantibus. 3.
32.

Cum Diabolus nec Christi pe-
percerit 35.

CONCUBITUS.

Anticipatus dicitur sic hätten
den Speck zu früh ange schnit-
ten. 2. 14.

An propter inculpationem anti-
cipati concubitus possit re-
cusari ulterior proclamatio,
ib.

Si sponsus reddatur ad coitum
inhabilis, rescinduntur Spon-
salia. 187.

An liceat concubitus anticipa-
re, ut evitentur falcina & li-
gationes. 3. 40.

CONFESSIO.

In Crimine Maleficii hoc est sin-
gulare, quod reus confessus
condemnetur. 3. 135.

CONJECTURÆ.

Ex quibus conjecturis præsuma-
tur autor sparsionis culmo-
rum dissectorum. 1. 128

CON-

CONSENSUS.

Quomodo nuptiæ perficiantur consensu 2. 2.

Ad nuptias non tantum consensus parentum, sed & nupturientium, & quidem liber, postquam venerunt ad annos discretionis requiritur. 165.

Regula, quod nuptias non concubitus, sed consensus faciat, explicatur. 3. 113.

CONSILIUM

An Christianus salva conscientia possit consulere Magos. 3. 52.

Quomodo consulentes puniendi. 63.

Qui in officio publico sunt, etiam possunt deponi 64.

Insimulque Consulentibus dictari solet poenitentia Ecclesiastica 65.

CONSISTORIUM.

An si Consistorium mandet ulteriorem proclamationem pastor eandem possit recusare. 2. 73.

Consistorium presumptionem juris pro se habet. 77.

CONVERSATIO

Conversatio, si fiat cum honestis & honeste, est res adiaphora

& indifferens, quæ in meliorem partem interpretanda. 1. 31.

CONTUMACIA.

Contumacia unius alteri nocere non debet. 2. 81.

Non quævis contumacia pro Pastoris libitu est punienda. 83.

CORONA,

Vide Frank.

CORRELATA.

Argumentum à correlatis sumtum non procedit, quando in uno correlatorum magna datur disparitas. 2. 144.

D.

DECLARATIO.

Declaratio de bona Actoris fama, in atrocioribus injuriis locum non habet, dissentiente Actrice. 1. 26.

Nec si civiliter vel æstimatorie fuerit actum. 29.

Nec in realibus. 30.

DEFLORATA, STUPRATA.

Defloratam quis non cogitur retinere 1. 69. & 2. 140.

Licet stuprum sit violentum, & sponsa vi compressa sit, 70.

N 2

nisi

Nisi stupri gnarus eam, ut Mari-
tus cognoverit. 148.

An Ancilla vel famula, quam
Nobilis stupravit, possit in-
terpellare. 2. 11.

Corruptam pro Virgine retine-
quis non cogitur. 2. 140.

Lim. Si eam postea ut Maritus
cognoverit. 148.

Stuprum reddit infamem. 1. 164.

An stuprator stupratam præci-
se ducere cogatur. 2. 115.

DEFORMATIO.

Ob deformitatem faciei sponsa
potest repudiari. 2. 190.

DELICTUM.

Interest Reip. ut delicta punian-
tur, attamen vera delicta sunt
præsupponenda & probanda.

DIABOLUS, SATANAS.

Satanas nihil peragere potest
nisi ex permissu Dei. 3. 25.

Satanas est velut licitor, & car-
nifex Dei, & quomodo 3. 26.

Diabolus sanando corpus, lædit
animam. 53.

Se sistit etiam in templo.

DIFFAMATIO.

Diffamatio liberat à pœna Ca-
lumniae, non autem ab actio-
ne injuriarum. 1. 40.

An Sponsus vel Sponsa possit
recusare ulteriorem procla-
mationem usque dum perso-
na diffamata sepurgaverit à
diffamatione. 2. 136.

DISTINCTIO.

Distingvendum inter regulam
& exceptionem. 2. 69.

DOLOR.

Qvis justum poterit perferre
dolorem. 3. 98.

D O S.

Stuprator stupratam dotare te-
netur. 2. 21.

E.

Einpruch.

Interpellatio est vel justa, vel
injusta. 2. 10.

Fit vel à Pastoribus, vel à com-
petitoribus. 2. 12.

Quoad Pastores, si recusent ul-
teriorem proclamationem ob
scandalum. 13.

An Pastor ulteriorem proclama-
tionem possit recusare ex ru-
more, quod jam concubue-
rint. 14.

Vid. proclamatio Publica.

EXEMPLUM.

Non exemplis sed Legibus est
judicandum. 3. 44.

EX.

EXHEREDATIO.

An filius nodans Patri ad secunda vota transeunti ligulas Magicas possit exheredari.

3. 101.

Exheredatio ob causas similes, vel atque graves, quæ in Nov. 15. cap. 3. §. 1. enumerantur, fieri non potest. 105.

EXPOSITIO INFANTUM.

An expositio sit licita. 1. 160.

An non exponere infantes sit injuriosum. 172.

An non Sponso contra exponentem competat actio injuriarum. 174.

Quomodo puniatur exponens, 178.

add. Sindel. Rinder.

EXPOSITIO LIBERI.

vid. Expositio Infantum.

An liberis expositis possit recusari receptio in Collegia Opificum. 1. 180.

An habeantur pro legitimis, 182.

F.

F A M A.

Fama est fallax & mendax, si initium non cepit ab honestis personis & fide dignis. 1. 41.

Fama & vita paribus passibus ambulant, & quomodo, 51, 56.

Quemadmodum existimationi illius, qui laudatur ab eo, qui nulla laude dignus, parum, aut nihil accedit, ita de honore & existimatione Sponsæ nihil detrahatur, verbis injuriolis à levi quodam homine in eum prolatis. 92.

Sindel. Rinder.

Liberos expositos tollere & educare competit Magistratui, qui altam habet Jurisdictionem. 177.

Expositi liberi vocantur Sindel. Rinder. 176.

An non exponens infantes ante Sponsi fores, teneatur injuriarum. 174.

Add. Expositio Infantum.

FORNICATIO.

Ob Sponsæ fornicationem dissolvuntur Sponsalia, 2. 186. et si stuprum sit violentum. ib. vd. deflorata.

FORTUITUS CASUS.

Nihil videtur esse tam humanum, quam fortuitis casibus mulieris Maritum, & contra uxorem viri participem esse. 3. 112.

F U R O R.

Furor interveniens impedit Sponsalia, 2. 173. etiam si ha-

beatintervalla, ob periculum
revertentia. ib.

G.

GENITALIA MEMBRA.

Membra virilia non possunt au-
ferri, attamen potentia coe-
undi & imprægnandi adimi
poterit. 3. 85. 86.

Deus Diabolo vix plus in aliis,
quam genitalibus membris
permittit. 87.

GLORIARI.

Qui gloriatur de crimine, ma-
gnam suspicionem contra se
habet. 1. 134.

Contra gloriantem datur actio
injuriarum. 2. 130.

Qui gloriatur de facto facti per-
petrati est suspectus. 3. 77.

Vid. Jactans.

GRADUS PROHIBITI.

An in gradu tertio lineæ inæ-
qualis sint jungendi. 2. 30.

An quis Vitrici Sororem ducere
possit in uxorem. 31.

Vid. Matrimonium.

H.

Heckerling streuen.

Unde ortum traxerit. 1. 4.

Sponsa siue nocens sit, siue non,
exinde magnam persequitur in-
juriam. 1. 5.

An Sponsæ contra taliter delin-
quentem competat actio In-
juriarum. 1. 11.

An reus mediante declaratione
eam possit avertere. 1. 20. ad
30.

An Sponso ob hoc delictum de-
tur actio injuriarum. 58.

An Sponsus propter hoc deli-
ctum, daß ihe Heckerling ge-
streuet worden / sponsam pos-
sit repudiare. 86.

Quomodo investigabitur autor
hujus delicti. 1. 126.

Ex quibus conjecturis præsu-
matur. 128.

An tortura in hoc delicto locum
habeat? 1. 135.

An pro investigando hoc deli-
cto reo possit deferri jura-
mentum. 138.

Quanto tempore hæc injuria
præscribatur. 142.

Quomodo puniatur. 146.

Quomodo nupturientes hæc
injurias effugere possint. 155.

Hochzeit NUPTIÆ.

Hoc tempus vocatur der Hoch-
zeitliche Ehren- und Freuden-
Tag. 1. 14.

Nuptiarum laudes. 2. 1.

Quomodo nuptias non concu-
bitus, sed consensu faciat. 3. 113.

Vid. Matrimonium.

HO.

HOMICIDUM.

An Sponsus deprehensus in ipso actu Spargendi, auff handschaffter That daß Er Heckersling gestreuet / verberans, ut post aliquot dies moriatur, ordinaria homicidii poena sit plectendus? 1. 72.

Homicidium culposum non est capitale. 1. 73. & 3. 100.

Wer Menschen Bluth vergeußt / dessen Blut soll wieder vergossen werden / qvomodo obtineat. 1. 84.

An Maritus occidens ligantem ordinaria homicidii poena sit plectendus? 3. 97.

Qui impedit procreationem liberorum, æque est homicida, quam qui jugulat. 3. 128.

HONOR.

Honor non servatur ei, qui se seduxit in scelus. 1. 163.

Honor fundamentum habet virtutem, pudicitiam, & virginitatem. 168.

I.

JACTANS.

An contra jactantem & gloriantem, detur actio injuriarum. 2. 110.

Inlimus & à judice erit puniendus ib.

Licet alias ob lubricum linguæ quis non sit puniendus. 133. vid. gloriari.

ILLUSIONES.

An Sagarum actiones sint meræ illusiones Satanae. 3. 132.

An sagis possint imputari. 133.

IMPOTENTIA.

Si impotentia appareat in primordio Matrimonii e.g. cum Sponsus prima nocte nuptiarum vellet concumbere, dissolvi potest Matrimonium: Si subsequatur, non æque 3. 111.

An foemina ob Mariti impotentiam dissolutionem Matrimonii impetrans, possit coronam gestare, & in habitu virginali incedere? 3. 118.

An foemina impetrans ob Mariti impotentiam dissolutionem Matrimonii possit ad alia vota transire? 3. 123.

Quam diu sana & potens persona expectare debeat, ut hanc matrimonii dissolutionem cum effectu petat. 3. 125.

INDICIA

Indicia sunt vel antecedentia, vel concurrentia, vel subsequenta, & quæ talia. 3. 74.

INIMICITIA.

Inimicitia repellit testem à testi-
monio. 2. 125.

Ob inimicitias capitales rescin-
duntur Sponsalia. 124.

INJURIA

Injuriis à Principibus graves
sunt indictæ poenæ. proem.
2.

Quænam injuriæ novis Nuptis
inferri solent. 1. 4. 5. 6.

An & quando declaratio habeat
locum 1. 20.
vid. declaratio.

An veritas convitii excuset? 38.

Qui ob potentiam vel divitias
Adversarii injuriarum agere
non vult, non subit pericu-
lum famæ. 49.

Crudelis, qui famam negligit 51.
Pium & Christiano homine
dignum, patienti animo per-
ferre & contemnere injurias,
53.

Injuria diffamat non infamat, ni-
hilque nocere potest his, qui
sua laude celebres, & sua con-
scientia innocentes sunt. 54.
91.

Injuria fit vel immediate, vel
mediate. 59.

An Marito secundo competat
actio injuriarum, si uxori,
cum primo nuberet Marito
hæc sparsio facta fuit. 100.

Ubi nulla injuria dicta vel facta,
ibi nec dabitur injuriarum
actio. 102.

An secundus Maritus tertiam
mediante injuriarum actione
cogere possit, ut manifestet
delinquentem 108.

An non wegen des Heckerlings
streuens actio Injuriarum
competat patri filix. 1. 117.

Injuria realis est, vel extra cor-
pus, vel in corpus commis-
sum: Illa est annalis, hæc per-
petua 144.

Contra conducentem tertium
ut faciat injuriam, datur actio
injuriarum 148.

Si sponso exponatur infans ante
fores domus, contra expo-
nentem dabitur actio injuria-
rum. 159.

Sacerdos ex rumore vulgi ali-
quem convitii non convi-
cium traducens, actione inju-
riarum conveniri potest. 2,
22.

Ob lubricum lingvæ quis non
facile poena est afficiendus 2,
133.

An ob injustam interpellatio-
nem quis possit injuriarum
conveniri. 169.

Injuriarum tenetur ob quodvis
factum injuriosum infamandi
causa in alicujus ignominiam
fa.

factum 170.

INSPECTIO VENTRIS.

Actus de ventre inspiciendo
pertinet ad Jurisdictionem.
2. 24.

INTERPELLATIO.

vid. supra Einspruch.

JOCUS.

Jocus est vel licitus, & mode-
ratus vel illicitus & excessivus
& mordax. 145.

Ob hunc competit actio inju-
riarum. 46.

JURAMENTUM.

An pro investigando crimine
wer Heckerling gestreuet/jura-
mentum deferri possit. 1. 138.
Indiciis tamen gravato jura-
mentum purgationis deferri
poteri. 141.

K.

Krank.

Prostibulis & scortis relegan-
dis ferta straminea imponun-
tur. 1. 1.

Sponsa primo nuptiarum die si-
ne injuria non potest privari
corona Sponsalitia des Hoch-
zeit. Krankes. 1. 186.

An scemina ob Mariti impoten-
tiam Matrimonii dissolutio-
nem impetrans possit coro-
nam gestare N. 3. 118.

L.

LIGATIO MAGICA.

Ligationum Magicarum variae
sunt species. 3. 1.

Referri huc potest ligatio

Bombandarum. 2.

Ferarum. ib.

Corporum. 3.

vid. Nestel'nüpfen.

Unde indagabitur autor hujus
ligationis. 70.

Quomodo probabitur Sponso
potentiam coeundi artibus
magicis esse ademptam. 80.

LUCTUS.

An Pastor possit recusare pro-
clamationem, si nupturien-
tes adhuc sint in luctu. 2. 84.

Et quamdiu alter alterum luge-
re debeat. 86.

M.

MAGI, VENEFICÆ.

An striges possint tempestates
excitare & remove. 3. 5.
grandines procurare. ib.

Hominibus, pecudibus que no-
cere, vel occidere. ib.

An liceat consulere Magos. 3. 5.

Homini Christiano tutius esses
millies mori, quam per pec-
catum opera Diaboli sanari,
56.

Quomodo Magi sanent in no-
mine Domini. 3. 62.

O

Qvo.

Quomodo puniendi, qui Magos
consultunt. 63.

An pro magis sint habendi, qui
hisce artibus ad causandam
impotentiam utuntur. 88.

Si foemina juvenem in capro si-
bi advehi curavit, fustigatio
cum perpetua relegatione in-
fligitur. 3. 137.

An striges possint ad conver-
tus volitare. 140.

Strigi portium est realis expor-
tatio. 141.

An possint cum Dæmonibus
concumbere. 147.

quoniam Diabolus nullam ex
inde percipiat voluptatem.
152.

An possint pacisci cum Diabolo
142.

Pactio Strigum est vele expressa,
vel tacita. 143. 146.

Quid sit das Harnen vernageln.
140.

MAGICÆ ARTES.

Magicis artibus non licet inqvi-
rere, wer Heckerling gestreuet.
1. 137.

An artes Magicæ sint licitæ ad
bonum finem. 3. 59.

MALUM.

Mala non sunt facienda, ut eve-
niant bona. 1. 137. & 3. 41.
nec pretextu boni, 41.

MANDATUM.

Mandans injuriam, æque tene-
tur, ac qui eandem exequi-
tur. 1. 149.

Mandans homicidium cum ho-
micida parem sustinet poe-
nam. 150.

Quomodo rei turpis nullum sit
mandatum 151.

MATRIMONIUM.

Quotuplex est matrimonii
consummatio? triplex. 1. 68.

An in gradu tertio lineæ inæ-
qualis possint jungi. 2. 20.

An Vitrici sororem quis ducere
possit in uxorem. 31.

Sine præcedente Matrimonii
promissione Magistratus stu-
pratorem non potest cogere
ad ducendum. 2. 119.

Matrimonii consummatio recu-
sari potest, si inter sponsalia
& nuptias interveniat casus,
qui præfagiat tristem matri-
monii eventum. 2. 180.

Casus hi fiunt vel in bonis ani-
mi, vel in bonis Corporis, vel
in bonis fortunæ. 182. 183.

An ob furtum sponsus possit re-
pudiari. 193.

An ob jacturam bonorum. 194.

An ob nodationem Magicam &
ademptam coeundi potentiam
matrimonium possit dissolvi.
3. 110.

Favor

**Favor matrimonii attenditur in
jam junctis, sed non jungen-
dis. 2. 94.**

Vid. Nuptiæ.

MEDICUS.

**Super vulneris lethalitate Medi-
ci sunt consulendi. 1. 75.**

**Quibus differentibus mitior
pœna dictari solet. 77.**

**An ligatio Magica possit arte
Medica curari. 3. 47.**

**Medicus tantum curat morbos
naturales. 48.**

**Medicus judicabit an sponso
potentia coeundi Magicis ar-
tibus sit adempta. 80.**

**Congressus tamen præsentibus
Matronis & judice non re-
quiritur. 81.**

MISERICORDIA.

**Quomodo misericordiam quæ-
ret & inueniet in aliis, quam
quis penes se non habet. 1. 171.**

MORBUS.

**Medicus tantum curat morbos
naturales, non autem super-
naturales. 3. 47.**

Vid. Medicus.

**Uti ædificia & alia corpora ful-
gure accensa aqua infusa ex-
tingui non possunt, imo ma-
gis accenduntur, ita morbi
Magici remediis physicis ex-
acerbantur potius, quam tol-
luntur. 3. 51.**

**Morbi naturales successive so-
lent debilitare 3. 83.**

MORS.

**An in mortis articulo constitu-
to expetenti Benedictionem
Sacerdotalem, eadem possit
recusari. 2. 65.**

N.

NATURALE.

**An ligatio Magica sit naturalis.
3. 13.**

**Virtus lapidum & herbarum est
naturalis, sed non æque ver-
borum. 24.**

**Causæ hyperphysicæ requirunt
hyperphysicam curandi ra-
tionem. 49.**

**Naturales infirmitates succes-
sive solent debilitare. 83.**

NECESSITAS.

**In casu extremæ necessitatis
absque speciali dispensatione
novi Conjuges copulari pos-
sunt. 2. 70.**

Nestel verknüpfen.

**Fit, si Neonymphi ligantur, &
ad coitum conjugalem inha-
biles redduntur. 3. 7.**

**An hæc ligationes revera fiant in
novis nuptis. 3. 9.**

**An fiant naturaliter, an superna-
turaliter. 13.**

**Ejusdem causa principalis est
Satanas. 16.**

**An hæc ligatio ad occultas qua-
lita.**

litates sit referenda 3. 20.

Quare fiat hæc ligatio 30.

An hæc ligatio etiam fieri possit
Clericis nuptias celebranti-
bus. 32.

Quamdiu duret 36.

An ad evitandas hæc nodatio-
nes anticipare liceat concu-
bitum. 40.

An arte Magica possit curari. 47.

An pro recuperanda coeundi
potentia liceat consulere Ma-
gos. 52.

Unde indagabitur quis sit autor
hujus ligationis. 70.

Quomodo probabitur Sponso
potentiam coeundi artibus
Magicis esse ademptam. 80.

An pro Mago & Venifica sint
habendi, qui hisce artibus ad
causandam novis nuptis im-
potentiam utuntur. 88. seqq.

Hæc ligatio est primus gradus &
initium ad Veneficium. 90.

NUPTIÆ.

vid. supra Hochzeit.

OCCULTÆ QUALITA- TES.

An ligatio Magica occultis qua-
litatibus possit accenseri 3. 22.

Occultæ qualitates referuntur
ad causas naturales ib.

Virtus lapidum & herbarum est
magna, attamen naturalis e.g.
quod Magnes ferum attra-

hat, & venena necent. 23. at
verborum, caracterum, & ce-
remoniarm nulla est vis na-
turæ. 24.

OCCULTUM.

De occultis non judicat Eccle-
sia. 2. 18.

Contra contractum clam ini-
tium militat præsumtio frau-
dis, quæ illum anihilat. 2. 105.

An ligatio Magica occultis qua-
litatibus possit accenseri. 3.
22.

Qualitates occultæ referuntur
ad causas naturales. ib.

P.

PATER.

Pater est is, quem nuptiæ de-
monstrant. 1. 184.

Pater & filia habentur pro una
eademque persona 2. 108.
& agere potest sine mandato.
109.

PERJURIUM

Perjurius quovis modo est
præcavendum. 1. 140.

POENA.

Quænam poena sit nodantim li-
gulas Magicas. 3. 127. 154.

Pœna Sagarum est Vivicombu-
rium. 139.

Ligantibus poena fustigationis
& perpetuæ relegationis infli-
gitur. 162.

POE.

**POENITENTIA ECCLE-
SIASTICA.**

Consulentibus Magos dictari so-
let poenitentia Ecclesiastica.
3. 65.

Quæ proprie non est poena 68.
Attamen sine præscitu Consisto-
rii dictari non potest. 69.

PRESCRIPTIO.

Quanto tempore Injuria realis
præscribat. 1. 43.

PROBATIO.

In causis, quæ sunt difficilis pro-
bationis recurrendum est ad
conjecturas. 1. 1. 27. & 3. 70.

Quæ erunt vel antecedentes,
vel concurrentes, vel subse-
quentes, & quæ tales 3. 47.
seqq.

**PROCLAMATIO PUBLI-
CA.**

Benedictionem Sacerdotalem
præcedere debet proclama-
tio publica. 2. 7.

Quem effectum habeat hæc
proclamatio. 8. 9.

An pastor proclamationem ul-
teriorem recusare possit ex
rumore vulgi, quod jam concu-
buerint. 14.

An si oriatur scrupulus ratione
Consanguinitatis, & Affinitatis.
26.

An possit recusare si senex ju-
venculam, & juvenis vetulam
foeminam sibi jungi petat 2. 33.

An si sponsus in mortis articulo
expetat benedictionem, Pastor
possit recusare. 65.

An si Consistorium mandet ul-
teriorem proclamationem,
Pastor possit eandem recusare 73.

An possit recusare, si Sponsa con-
fessionem fidei edere nolit,
wenn sie nicht will beten. 78.

An si nupturientes adhuc sint in
luctu. 84.

An peregrinos possit proclama-
re 88.

An interveniens interpellando
possit impedire ulteriorem
proclamationem, si dicat
Sponsam secum prius con-
traxisse Sponsalla. 2. 96.

An parentes possint interpellan-
do impedire proclamatio-
nem 107.

An tertius possit impedire pro-
clamationem, si afferat, se car-
naliter cognovisse Sponsam.
124.

An Sponsus vel Sponsa possit re-
cusare ulteriorem proclama-
tionem usque dum persona
diffamata se purgaverit à dif-
famatione. 136.

An præstita cautione quis im-
petrare possit continuatio-
nem proclamationis. 2. 149.

Quid si foemina prætendat sibi à
Marito promissum esse Matri-
moni-

monium, cum uxor adhuc esset in vivis. 154.

An si parentes liberis adhuc jacentibus in cunabulis promittant Matrimonium, filia autem nubilis alii nubat, filius interpellando possit impedire proclamationem. 162.

PROMISSIO.

Promissa sunt servanda 2. 156.
modo non sint juri contraria, vel turpitudinem in se continent. 159.

PROTESTATIO.

Protestatio utut solennissima non excusat ab injuria. 1. 27.

Q.

QUALITATES OCCULTÆ.
Supra occultæ qualitates.

R.

RELIGIO.

Si sponsus orthodoxus fiat hæreticus, rescinduntur sponsalia 2. 184.

REPUDIUM.

An sponsus propter hoc factum, daß ihr Heckerling gestreuet worden/ sponsam possit repudiare 1. 86.

Repudiare potest eandem ob vitia animi, corporis, & fortunæ 87.

Ad repudium non est nimium properandum. 2. 146.

Maritus si stupri gnarus, eam, ut Maritus postmodum cognovit, defloratam repudiare non potest. 148.

REVELATIO.

Pravus animus injuriose revelantis, rem efficit iniquam. 1. 37.

S.

SANCTUM.

Sanctum est, quod ab injuria hominum munitum est. 3. 103.

Nihil tam sanctum, quod non aliquando violet audacia 104.

SATANAS.

Vid. Diabolus.

SENES.

An Senes matrimonio jungi possint cum juvencula, & juvenes cum Vetula 2. 35.

Senes possunt generare 37.

Dist. inter generationis actum & generationis fructum 38.

Senes opus habent mutuo adjutorio 36.

Senes à nuptiis non sunt arcendi ib.

An Pastor benedicendo senibus recte addat verba seyd fruchtbar und mehret euch. 63.

Add. Vetula.

SPONSA.

Sponsa in favorabilibus æquipatur uxori. 1. 69.

Spon-

☉(10)
Sponsæ defensio non oritur ex-
potestate Maritali, sed ex de-
sponsatione. 68.

An Sponsa possit recusare spon-
sum ex hac ratione quod ante
sponsalia fœdis libidinibus
se maculaverit. 2. 141.

Sponsam corruptam quis pro
Virgine acceptare, & retinere
non cogitur. 140.

Sponsa promittit Virginitatem
verbis, ingessu, factis. 144.

SPONSALIA.

Publica sponsalia præferuntur
posterioribus tam clandesti-
nis, quàm publicis. 2. 99. 104.

Liberi non obligantur ex spon-
salibus à parentibus ipsorum
nomine contractis, si ipsimet
non consenserint. 166

nullumque operantur effe-
ctum. 168.

Si inter sponsalia & nuptias in-
tervenit casus, qui prælagit
tristem matrimonii even-
tum, & qui si præcessisset,
non fuissent contracta spon-
salia, consummari non de-
bent. 182.

Et qui sint tales casus. 182.

STRATAGEMA.

Stratagematibus licet uti in bel-
lo, sed non quibusvis. 3. 45.

STUPRATA.

Vid. deflorata.

T.

TEMPUS.

Qui prior tempore, potior est
jure, si pares sunt in causa. 2.
101. 102. & 161.

TORTURA.

An tortura locum habeat bey
dem Heckerling-streuen 1. 135.
Gravius quis non est puniendus
in modo probandi, quàm ex
modo condemnandi. 136.

Quando supplicium mortis, vel
pœna corporis afflictiva est
infligenda, tortura locus est.
3. 163.

Si indicia ligationis adsunt, reus
tortura subijci potest. 363.

V.

VENATIO.

Ligatio ferarum fit, quando fe-
ræ errantes narcotica arte in-
durantur, ut nullo globorum
ictu perforari aut vulnerari,
multo minus à canibus capi
possint. 3. 2.

Einen Weibemach machen. ib.

VERITAS.

An Veritas convitii excuset in-
juriantem. 1. 38. 39.

Et qualia debeant esse requisita.
39.

Amicus Socrates, sed magis a-
mica Veritas. 1. 169.

VE.

monium, cum uxor adhuc es-
set in vivis. 154.

An si parentes liberis adhuc ja-
centibus in cunabulis promit-
tant Matrimonium, filia au-
tem nubilis alii nubat, filius
interpellando possit impedi-
re proclamationem. 162.

PROMISSIO.

Promissa sunt servanda 2. 156.
modo non sint juri contraria, vel
turpitudinem in se contine-
ant. 159.

PROTESTATIO.

Protestatio utut solennissima
non excusat ab injuria. 1. 27.

Q.
QUALITATES OCCULTÆ.
Supra occultæ qualitates.

R.

RELIGIO.

Si sponsus orthodoxus fiat hære-
ticus, rescinduntur sponsalia
2. 184.

REPUDIUM.

An sponsus propter hoc factum,
daß ihr Heckerling gestreuet
worden/ sponsam possit repu-
diare 1. 86.

Repudiare potest eandem ob vi-
tia animi, corporis, & fortunæ
87.

Ad repudium non est nimium
properandum. 2. 146.

Maritus si stupri gnarus, eam, ut
Maritus postmodum cogno-
vit, defloratam repudiare
non potest. 148.

REVELATIO.

Pravus animus injuriose reve-
lantis, rem efficit iniquam. 1.
37.

S.

SANCTUM.

Sanctum est, quod ab injuria ho-
minum munitum est. 3. 103.

Nihil tam sanctum, quod non a-
liquando violet audacia 104.

SATANAS.

Vid. Diabolus.

SENES.

An Senes matrimonio jungi
possint cum juvencula, & ju-
venes cum Vetula 2. 35.

Senes possunt generare 37.

Dist. inter generationis actum
& generationis fructum 38.

Senes opus habent mutuo adju-
torio 36.

Senes à nuptiis non sunt arcen-
di ib.

An Pastor benedicendo senibus
recte addat verba seyð frucht-
bar und mehret euch. 63.

Add. Vetula.

SPONSA.

Sponsa in favorabilibus æqvipa-
ratur uxori. 1. 60.

Spon-

de) o (
Sponsæ defensio non oritur ex-
potestate Maritali, sed ex de-
sponsatione. 68.

An Sponsa possit recusare spon-
sum ex hac ratione quod ante
sponsalia fœdis libidinibus
se maculaverit. 2. 141.

Sponsam corruptam quis pro
Virgine acceptare, & retinere
non cogitur. 140.

Sponsa promittit Virginitatem
verbis, ingressu, factis. 144.

SPONSALIA.

Publica sponsalia præferuntur
posterioribus tam clandesti-
nis, quam publicis. 2. 99. 104.

Liberi non obligantur ex spon-
salibus à parentibus ipsorum
nomine contractis, si ipsimet
non consenserint. 166.

nullumque operantur effe-
ctum. 168.

Si inter sponsalia & nuptias in-
tervenit casus, qui præfagit
tristem matrimonii even-
tum, & qui si præcessisset,
non fuissent contracta spon-
salia, consummari non de-
bent. 182.

Et qui sint tales casus. 182.

STRATAGEMA.

Stratagematibus licet uti in bel-
lo, sed non quibusvis. 3. 45.

STUPRATA.

Vid. deflorata.

T.

TEMPUS.

Qui prior tempore, potior est
jure, si pares sunt in causa. 2.
101. 102. & 161.

TORTURA.

An tortura locum habeat bey
dem Heckerling-streuen. 1. 135.
Gravius quis non est puniendus
in modo probandi, quam ex
modo condemnandi. 136.

Quando supplicium mortis, vel
pœna corporis afflictiva est
infligenda, torturæ locus est.
3. 163.

Si indicia ligationis adsunt, reus
torturæ subjici potest. 363.

V.

VENATIO.

Ligatio ferarum fit, quando fe-
ræ errantes narcotica arte in-
durantur, ut nullo globorum
ictu perforari aut vulnerari,
multo minus à canibus capi
possint. 3. 2.

Einen Weideman machen. ib.

VERITAS.

An Veritas conuitii excuset in-
juriantem. 1. 38. 39.

Et qualia debeant esse requisita.
39.

Amicus Socrates, sed magis a-
mica Veritas. 1. 169.

VE.

VETULA.

An Vetula possit nubere Viro
juveni. 2. 52.

Quare hoc matrimonium vocetur
monstruosum. 53. & 59.

Quomodo hoc matrimonium
irrationabili superstruatur
fundamento. 55. 61.

Add. Senes.

VIRGINITAS.

In Virginibus potius Virginitas,
pudicitia, & honestas præsumitur,
sive sint divites, sive
pauperes. 1. 32. & 2. 16.

Virginitas est qualitas, quæ à
natura proficiscitur 34. &
2. 16.

Transfert onus probandi in ad-
versarium. 1. 35. & 2. 17.

Fœmina ob impotentiam Mari-
ti absoluta, licet sit virgo, ta-
men civiliter pro tali non ha-
betur. 3. 119.

sed æquiparatur Viduæ. 120.

VOLUNTAS.

Quod est liberæ voluntatis, non
est necessitatis. 2. 160.

vid. Consensus.

VULGUS.

Quæstio Juris non debet depen-
dere ab opinione vulgi. 2. 21.

Pastor qui ex vulgi rumore ali-
quem convitii non convi-
ctum traducit, actione injuri-
arum conveniri potest. 2. 22.

UXOR.

Uxor de Mariti salute magis erit
sollicita, quam liberi & ancil-
læ. 2. 42.

Z.

Zauberer.

vid Supra Magi.

ZELOTYPPIA.

Sene ducente juvenculam non
deerit zelotypia. 2. 47.

Per ligationes Magicas zeloty-
pia imprimitur. 3. 98.

F I N I S.

